

Begroting 2021 - 2024

Geachte inwoners en ondernemers van Zwijndrecht en Heerjansdam,
Geachte leden van de raad van de gemeente Zwijndrecht,

Zoals voor ieder nieuw jaar is ook voor komend jaar de financiële vertaling voor beheer, onderhoud en uitvoering van de gemeentelijke taken samengevat in een begroting. Echter, meer dan ooit is ieder van ons in dit lopende begrotingsjaar geconfronteerd met de relativiteit van zo'n begroting. De onvoorspelbaarheid van de toekomst, die er altijd al was, maar juist dit jaar pijnlijk duidelijk werd, was de rode draad bij de totstandkoming van deze begroting.

Toch toont deze begroting dat onvoorspelbaarheid niet altijd samen hoeft te gaan met onzekerheid of angst. Integendeel, het heeft geleid tot nog grotere waardering van het belang van een solide financiële basis en van een transparante, scherpe en toch realistische begroting. De gemeenteraad en het college van Zwijndrecht hebben ervoor gekozen de ambities uit het raadsprogramma "Krachtig Zwijndrecht" ook in wijzigende economische omstandigheden, onverminderd na te blijven streven. Dit heeft de gemeente Zwijndrecht, vanuit een nieuw zelfbewustzijn, aangezet tot het nastreven en realiseren van grote ambities en een sterkere positie in de regio. En juist nu, nu de financiële zekerheid van gezinnen onder druk komt te staan, nu velen vrezen voor hun baan of grote moeite hebben om aan het werk te komen en nu grote delen van het bedrijfsleven worstelen om te overleven en negatieve effecten van 2020 ook voor sportverenigingen en culturele instellingen van grote invloed zijn op de komende jaren, is het ons streven niets in te leveren op de realisatie van het raadsprogramma. Met de begroting die nu voor u ligt, wordt de financiële basis gelegd voor het verder realiseren van "Krachtig Zwijndrecht" in de komende jaren. Uiteraard met oog voor de grote uitdagingen die voor ons liggen. Naast de aandacht voor een gezonde leefomgeving, de noodzaak tot klimaatadaptatie en de energietransitie is dat de onvoorspelbaarheid van de verdere maatschappelijke en economische effecten van de (op het moment van besluitvorming) nog voortdurende Corona-crisis.

Om die financiële basis te realiseren dient de meerjarenbegroting in ieder geval in de jaren 2021 en 2022 sluitend te zijn. Dit vraagt een forse compensatie van de oplopende kosten en nog altijd achterblijvende rijksvergoeding voor gemeentelijke taken in het Sociaal Domein.

Door de introductie van een nieuwe financiële strategie is het streven van een sluitende begroting voor 2021 en 2022 met behoud van ambities uit het raadsprogramma mogelijk. Dat is fijn en geeft relatieve rust, maar is geen reden tot opluchting. Ook de komende jaren zeilt de gemeente Zwijndrecht financieel scherp aan de wind met daarbij aandacht voor het realiseren van een lagere omvang van uitstaande schulden. Een financieel gezond beheer vraagt, meer dan ooit realisme, lef en ontwikkeling.

In een vorige crisis, in een vorige eeuw koos het gemeentebestuur van Zwijndrecht juist voor investeren en ontwikkelen. Aan die lef danken wij ons prachtige raadhuis.

Ook in deze crisis wil het gemeentebestuur zich laten leiden door dezelfde in de raadszaal vereeuwigde wijsheid:

Hartelijke groet,

Namens Burgemeester en Wethouders
Tycho Jansen
Wethouder Financiën

KRACHTIG ZWIJNDRECHT

Inhoud

Inleiding.....	5
Programma 1 Wonen, bouwen en wooncarrière.....	10
Programma 2 Bestrijding van armoede.....	15
Programma 3 Welzijn en zorg	23
Programma 4 Veiligheid en leefomgeving.....	30
Programma 5 Dienstverlening en bestuur	34
Onderdeel Financiën	37
Onderdeel Algemene dekkingsmiddelen	38
Onderdeel Overhead	39
Onderdeel Vennootschapsbelasting	40
Paragraaf Lokale heffingen.....	42
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	53
Paragraaf Financiering.....	60
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	67
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	74
Paragraaf Verbonden partijen	79
Paragraaf Grondbeleid	98
Financiële begroting.....	110
A. Overzicht van baten en lasten en de toelichting	111
B. Uiteenzetting financiële positie en de toelichting	121
Bijlagen.....	134

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2021-2024 van de gemeente Zwijndrecht. Vorig jaar presenteerden we een begroting met een ongebruikelijk beeld. We kozen bewust en met overtuiging voor een niet sluitende begroting om daarmee een signaal af te geven aan het Rijk: de vergoedingen vanuit het Rijk voor het Sociaal Domein zijn onvoldoende om de stijgende kosten te kunnen dekken.

De keuze om een niet sluitende begroting in te dienen resulteerde in een aanwijzing van de Provincie die toezicht houdt op de gemeentelijke financiën. Vervolgens heeft de gemeenteraad middels een herstelplan moeten besluiten tot een aantal pijnlijke bezuinigingen.

Ook voor 2021 en de navolgende jaren kan de gemeente Zwijndrecht een gelijklopend signaal afgeven omtrent de kosten en vergoedingen in het Sociaal Domein. Echter, het is niet wenselijk dat er opnieuw een aanwijzing van de provincie volgt. Een sluitende begroting is dan ook zeer wenselijk. Tegelijk zijn bezuinigingen ten koste van de ambities uit het raadsprogramma "Krachtig Zwijndrecht" ook niet wenselijk. Daarom is in deze begroting gekozen voor een nieuwe financiële strategie die ervoor zorgt dat er geen bezuinigingen nodig zijn die direct ingrijpen in het voorzieningenniveau en de samenleving. Wel maken we in deze begroting inzichtelijk welk gat er zit tussen de kosten voor het Sociaal Domein en de inkomsten vanuit het Rijk.

We hebben een andere route gekozen dan voorgaande jaren om tot deze begroting te komen omdat er tijdens de voorbereiding veel onzekerheden waren, zoals de effecten van de Coronacrisis, of het Rijk wel of niet structureel met extra middelen voor het Sociaal Domein over de brug zou komen en welke regels de Provincie zou hanteren bij het beoordelen van de gemeentelijke begrotingen. In deze inleiding staan we eerst stil bij die alternatieve route. Daarna geven we inzicht in de omstandigheden waaronder we de begroting hebben opgesteld en duiden we de financiële opgave waarvoor we staan. We sluiten af met een doorkijkje naar 2021 en de jaren daarna. In de komende jaren moeten de opbrengsten van alle investeringen vanuit het raadsprogramma "Krachtig Zwijndrecht" zichtbaar worden; zowel in maatschappelijke effecten, als in financiële zin.

Alternatieve route naar de begroting 2021 – 2024

Voor de zomervakantie is ervoor gekozen de routekaart "Samen werken aan een krachtig Zwijndrecht" te gebruiken als stappenplan voor het opstellen van een begroting voor de jaren 2021 – 2024.

Vanwege alle onzekerheden tijdens dit proces zoals de effecten van de Coronacrisis is ervoor gekozen geen kadernota op te stellen waarin we normaal gesproken keuzes maken over nieuw beleid.

Uitgangspunt voor het traject tot de begroting was om, ondanks de actuele onzekerheden, de ambities zoals we die hebben verwoord in het raadsprogramma overeind te houden. Op basis van een kaderbrief, de tussenevaluatie van het raadsprogramma en een analyse van de maatschappelijke en financiële effecten van de Coronacrisis hebben de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie in een intensief proces de (financiële) keuzes die hebben geleid naar deze begroting voorbereid.

Omstandigheden bij het opstellen van de begroting en onze financiële opgave

De omstandigheden bij het opstellen van de begroting hebben voor een groot deel de keuzes die we hebben gemaakt bepaald:

1. De ambities uit ons raadsprogramma staan onder druk omdat we niet voldoende middelen krijgen vanuit het Rijk voor de uitvoering van onze taken in het Sociaal Domein. Daarnaast hebben we een aantal taken onderbracht bij gemeenschappelijke regelingen. Het gevolg daarvan is dat veel geld uit onze begroting wordt uitgegeven door de regio. Door uitvoering te geven aan ons transformatieplan voor het Sociaal Domein "We zijn ervan en doen het samen" willen we grip op beleid en kosten herstellen;
2. Het deel van de begroting waarop we invloed kunnen uitoefenen is mede door het bovenstaande punt klein. Daardoor zullen maatregelen of bezuinigingen meteen invloed hebben op de voorzieningen in Zwijndrecht en op de samenleving;
3. In 2020 hebben we een herstelplan moeten opstellen omdat we een niet-sluitende begroting hadden ingediend bij de provincie. We hebben toen pijnlijke keuzes moeten maken. Herhaling daarvan willen we voorkomen;
4. De Coronacrisis zorgt voor veel extra onzekerheden. We verwachten effecten op verschillende terreinen (bijvoorbeeld mensen die hun baan kwijtraken, faillissementen van bedrijven) maar het moment waarop die effecten plaatsvinden en de omvang ervan weten we nog niet.

Na het vaststellen van de Kaderbrief zijn er ontwikkelingen geweest die invloed hebben op onze begroting. Zo is het financieel effect van het wegvallen van het dividend dat we jaarlijks ontvingen door de verkoop van onze Eneco-aandelen berekend, maar ook dat van de Septembercirculaire waarin het Rijk aangeeft welke middelen er voor het nieuwe kalenderjaar naar de gemeente komen. Na verwerking van alle ontwikkelingen en invloeden blijkt er voor de gemeente Zwijndrecht een financiële opgave (geraamd tekort) van € 1,9 miljoen in 2021, oplopend naar € 3 miljoen in 2022 en de jaren daarna.

De rekening voor het Rijk ligt er nog – en groeit!

Ondanks alle onzekerheden veroorzaakt door de Coronacrisis is één ding zeker: we hebben en houden een structureel tekort op de budgetten voor het Sociaal Domein. Die tekorten gaan hand in hand met een forse (en oplopende) korting op het gemeentefonds (dat zijn de middelen die wij van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van onze taken). Op dit moment moeten we de tekorten steeds opvullen door minder geld uit te geven op andere onderdelen uit het takenpakket van de gemeente.

Hoe groot is het gat tussen het geld dat we krijgen van het Rijk en de kosten die we maken in het Sociaal Domein nu eigenlijk?

Vorig jaar hebben we hiervoor voor het eerst een berekening gemaakt. We zetten daarin de stijging van de uitgaven voor de uitvoering van taken op het gebied van jeugdhulp en de wet maatschappelijke ondersteuning af tegen de stijging van de inkomsten vanuit het Rijk. Voor 2020 hebben we dat gedaan op basis van de septembercirculaire 2019 en voor 2021 op basis van de septembercirculaire 2020. In het volgende overzichtje is te zien welke rekening er ligt voor het Rijk. Het is en blijft echter een inschatting voor alleen deze onderwerpen.

Onderdeel	Kostenstijging 2021 (o.b.v. begrotingen van GR-en)	Inkomstenstijging 2021	Tekort
Tekort 2020			-/-1.425.000
Tekort 2021:			
Wmo, oud en nieuw	1.040.000	773.000	-/- 267.000
Jeugdzorg	2.151.000	837.000	-/- 1.314.000
Totaal 2020 en 2021	3.191.000	1.610.000	-/- 3.006.000

Hoe lossen we het tekort op: een nieuwe financiële strategie

In de afgelopen maanden hebben we naar alle budgetten uit de begroting gekeken, de cijfers geanalyseerd en gezocht naar de mogelijkheden om te bezuinigen of taken slimmer te organiseren. Dat bracht het inzicht dat het oplopende financiële tekort niet kan worden opgelost met bezuinigingen. Dat leidt er namelijk meteen toe dat we de ambities uit het raadsprogramma (deels) moeten loslaten, dat we voorzieningen moeten sluiten en dat we keuzes moeten maken die inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers direct en hard raken.

Kort gezegd zouden we dan afbreken wat we in het kader van "Krachtig Zwijndrecht" de afgelopen jaren hebben opgebouwd. We vinden het belangrijk om juist in crisistijd te investeren in onze inwoners, voorzieningen overeind te houden, te blijven bouwen en te kiezen voor duurzame oplossingen. Wij geloven door hieraan vast te houden dat we als Zwijndrecht sterker worden, zowel sociaal- maatschappelijk als financieel. Daarom zijn we anders naar onze begroting gaan kijken en kiezen we voor een nieuwe financiële strategie waarbij we zoals men dat noemt "Scherper aan de wind zeilen" zonder onverantwoorde risico's te nemen. Dat betekent dat we:

- de middelen die we hebben ontvangen door het verkopen van onze Eneco-aandelen (Eneco-middelen) zo inzetten dat onze financiële positie hierdoor de komende jaren duurzaam verbetert;
- met meer durf, maar realistisch begroten;
- scherp kijken naar de begrotingen van onze verbonden partijen en uitvoeringsorganisaties in het Sociaal Domein en hoe we deze verwerken in onze eigen begroting.

Door ook de opbrengsten van de leges voor omgevingsvergunningen en het plaatsen van kabels en leidingen scherp mee te nemen in de begroting en door de kosten voor de gemeentelijke organisatie terug te brengen kunnen we onze begroting voor 2021 en 2022 sluitend maken. Daardoor kunnen we ook blijven werken aan onze ambities. Maar, juichen doen we zeker niet. Immers, onze financiële problemen zijn niet structureel opgelost, wanneer de Rijksoverheid ons niet naar rato en in redelijkheid compenseert voor onze taken in het Sociaal Domein. Daarom blijven we hierover gesprekken voeren met Den Haag. Volgend jaar zijn er nieuwe verkiezingen en we gaan ervan uit dat de nieuwe regering komt met een structurele oplossingen voor de financiering van het Sociaal Domein.

De begroting biedt weinig ruimte voor structurele financiële tegenvallers in de komende jaren. De nieuwe financiële strategie brengt rust in ons begroting. Echter, onze financiële positie vraagt van ons om de komende jaren scherp te blijven en te blijven nadenken over oplossingen die onze sociaal-maatschappelijke en financiële positie verder verbeteren.

Doorkijkje naar 2021 en de jaren erna

We stonden aan het begin van deze raadsperiode voor een aantal grote opgaven. Bij de behandeling van de tussenevaluatie van het raadsprogramma constateerden we al dat er in de afgelopen jaren veel geïnvesteerd is in het versterken van de sociaal-maatschappelijke en ruimtelijk-economische

structuur in Zwijndrecht. We hebben geïnvesteerd in de programma's die u ook terugvindt in deze begroting:

- Wonen, bouwen, wooncarrière
- Bestrijding van armoede
- Welzijn en zorg
- Veiligheid en leefbaarheid

2021 is voor ons een belangrijk jaar waarin de resultaten van onze inspanningen zichtbaar en merkbaar moeten worden. Het is ook het jaar waarin we stevig inzetten op het maken van nieuwe keuzes en afspraken over de samenwerking met de andere gemeenten in de Drechtsteden en Zuid-Holland Zuid. Die heroverwegingen moeten ertoe leiden dat we steviger dan nu kunnen sturen op financiële en beleidsmatige keuzes in het Sociaal Domein.

Ook in het bereiken van onze ruimtelijk-economische ambities zetten we nieuwe stappen. Zo ronden we de strategie voor de Zwijndrechtse werklocaties (onze banenambitie) af. En we zetten onze ambitie om te komen tot een evenwichtiger woningvoorraad krachtig voort. Dat wordt zichtbaar in de projecten Noordoevers en Stationskwartier (Spoorzone), die we dichter richting uitvoering brengen, en in de planvorming voor Noord en Walburg. Wonen en werken komt bij deze locaties samen. In de huidige bebouwde omgeving en in de nieuwe projecten hebben we scherp oog voor het toenemend belang van een gezonde leefomgeving, vergroening en aanpassingen die nodig zijn in verband met het veranderende klimaat.

Blijven investeren en blijven ontwikkelen

We kijken met gepaste trots naar deze begroting en de financiële strategie die ons in staat stelt om in moeilijke tijden te blijven investeren en te blijven werken aan de opgaven waarvoor we staan in Zwijndrecht. Dat is nodig om de ambities uit ons raadsprogramma waar te kunnen maken:

- We onderzoeken de mogelijkheden van bijvoorbeeld een investeringsfonds waarmee we kunnen (co)investeren in projecten die veel maatschappelijk rendement kunnen opleveren;
- We kijken steeds naar mogelijkheden om onze opgaven slimmer, handiger en efficiënter aan te pakken;
- We stellen onszelf elke keer opnieuw de vraag "Doen we de goede dingen en doen we die dingen ook goed?". Op deze manier proberen we meer ruimte te krijgen in de begroting om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en de kansen die daarmee gepaard gaan;
- We werken aan een aantal onderzoeksopdrachten die in de toekomst geld op kunnen leveren en we proberen waar dat kan onze dure leningen over te sluiten of af te lossen.

Met deze strategie en deze inzet werken we aan een Sociaal- Economisch Krachtig en Financieel Gezond Zwijndrecht voor de toekomst.

Begroting 2021 – 2024

PROGRAMMAPLAN

Programma 1 Wonen, bouwen en wooncarrière

1.1 Focus 2021

De gemeente Zwijndrecht is een mooie gemeente om te wonen, werken en ondernemen. Om evenwicht in de bevolkingssamenstelling te krijgen en daarmee voorzieningen in stand te kunnen houden, is het noodzakelijk de woningvoorraad te veranderen en banen te creëren. We maken hierover afspraken met de woningcorporaties en zetten in op een banenstrategie. Bij de nieuwbouw van woningen focussen we op de ontwikkeling van woningen in het midden- en duurdere segment, zoals bijvoorbeeld in programma Spoorzone. Om de leefomgeving te verbeteren wordt ingezet op een lobby richting stakeholders om de grote infrastructuur die Zwijndrecht doorkruist beter in te bedden. Vermindering van goederentreinen over het spoor door in te zetten op een dedicated goederenlijn en een mogelijke overkapping van de A16 dragen bij aan een prettige woon- en leefmilieu.

Binnen deze kaders brengen wij de projecten Noordoevers en Stationskwartier in uitvoering en werken wij aan planvorming voor Noord en Walburg. Woon en werklocaties komen bij deze locatie samen. Samen met de regio werken we aan het realiseren van economisch herstel/groei, het stimuleren van het ondernemersklimaat, het verbeteren van het vestigingsklimaat en het versterken van de dienstverlening aan ondernemers. Tevens investeren we in de beroepsbevolking. Dat doen we door het stimuleren van opleidingen met baanperspectief, passend opleidingsaanbod, participatieplaatsen, en stageplaatsen in samenwerking met scholen en het bedrijfsleven.

Om een aantrekkelijke gemeente te zijn om te wonen, werken en ondernemen is het belangrijk dat de openbare ruimte van goede kwaliteit is en aansluit bij de behoeften van bewoners, partners en bedrijven. Ook is het daarvoor belangrijk om het voorzieningenniveau op orde te brengen. De aanwezigheid van kwalitatief hoogwaardig groen speelt een belangrijke rol. Een mooi groene en goed onderhouden woon- en werkomgeving en de aanwezigheid van een aantrekkelijk en goed te bereiken buitengebied zijn belangrijke vestigingsvoorwaarden voor zowel inwoners als bedrijven. Bovendien heeft groen meerwaarde op thema's als identiteit, gezondheid, leefbaarheid, klimaat en biodiversiteit. Hiertoe zal de uitvoering van de groenagenda in 2021 voortgezet worden.

Met investeringsprojecten hebben we de mogelijkheid een deel van de openbare ruimte opnieuw in te richten. Bij een grote aanpak vervangen we de bestaande situatie zoveel mogelijk. Bij een herinrichting zijn er mogelijkheden voor verandering en is participatie intensiever dan bij een grote aanpak. Een voorbeeld van een herinrichting is het project Veerplein.

Duurzaamheid is (in lijn met het raadsprogramma) de rode draad in onze opgaven, met klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit als verbindende thema's. Voor het verwarmen van onze gebouwen (verduurzamen warmtevraag door het uitfaseren van aardgas) lijken warmtenetten vaak een kansrijke optie. Daarnaast zal ruimte moeten worden gezocht voor opwekking van duurzame warmte en elektriciteit.

Ook grootschalige recreatie en groen spelen een rol in de leefbaarheid van de gemeente. Wij ronden daarom de projecten in het Buitengebied af (polder Buitenland en Hooge Nesse/Veerplaat) en richten ons op een passende inrichting van het Develpark en de kinderboerderij Kiboehoeve. Er wordt

gewerkt aan een voorstel voor invulling van het Develpark als zijnde stadspark, waarbij gezelligheid, goed gebruik, levendigheid, belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde geborgd worden. De opgaven op het gebied van het beheer van het gemeentelijk vastgoed liggen op multifunctioneel gebruik en duurzaamheid. We zorgen ervoor dat de accommodaties, zoals wijkgebouwen en sport-hallen, voldoen aan de eisen van deze tijd en aantrekkelijk zijn voor (potentiële) gebruikers. We blijven investeren in het verduurzamen van onze accommodaties, waarbij we toewerken naar energie-neutraal in 2035.

1.2 Wat willen we bereiken?

Ambities	Doelstellingen
1) Een evenwichtige bevolkingssamenstelling	a) We kennen een evenwichtige bevolkingssamenstelling en kwalitatieve en gevarieerde woningvoorraad. b) We stimuleren betrokkenheid van inwoners en de sociale cohesie in wijken en buurten. c) We stimuleren arbeidsparticipatie.
2) Het in standhouden van voorzieningen	d) We dragen zorg voor een goede aansluiting van gemeentelijke voorzieningen bij de huidige en toekomstige wensen van gebruikers.
3) Een aantrekkelijk aanzicht van Zwijndrecht	e) We streven naar een verbetering in ruimtelijke kwaliteit en een openbare ruimte waarin het prettig wonen, werken, ondernemen en recreëren is.

1.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Ambitie 1: Een evenwichtige bevolkingssamenstelling
• In mei 2020 is het Woonplan vastgesteld en wij geven uitvoering aan de daarin opgenomen woonagenda. De woningbouwstrategie (vastgesteld door de raad op 14 mei 2019) en de PALT-afspraken 2018-2023 (ondertekend op 18 maart 2019) maken integraal onderdeel uit van dit woonplan. • We gaan meer regie voeren op de woningbouwopgave (sturen op fasering, harde plancapaciteit, sloop en opleveringen) om te komen tot een realistischere woningbouwplanning. • Beter monitoren hoe de woningbouwontwikkeling bijdraagt aan onze strategische doelstellingen. Hiervoor is een monitoringssysteem opgezet. Er komt jaarlijks voor de gemeenteraad een oriëntatie-avond ten behoeve van de woningbouwopgave. • Met betrekking tot de bouwgrondexploitatie geven we verantwoord uitvoering aan beleidsvoornemens. In uitvoering zijn woningbouwprojecten Euryza en Buizerdstraat. Daarnaast zijn nieuwe grondexploitaties in voorbereiding zoals de van 'T Hofflocatie, Heer Janstraat, Noordoevers en meerdere locaties in de Spoorzone Maasterras West, Dolfijnlocatie en Stadstuinen. • Wij bereiden een visie voor de aanpak van Walburg en Noord voor. • We betrekken inwoners via formele platforms (bijvoorbeeld Wijkplatforms, Wmo Adviesraad, Sportplatform), via participatietrajecten binnen projecten en we faciliteren initiatieven (bijvoorbeeld via PAK AAN!). • Via de Buurtaanpak werken we onder andere aan het bevorderen van sociale cohesie en prettig samenleven in de meest kwetsbare buurten van Zwijndrecht.

Ambitie 2: Het in standhouden van voorzieningen

- We gaan aan de slag met het opstellen van een vastgoedstrategie voor het gemeentelijk vastgoed. We doen investeringen om de accommodaties te verbeteren en moderniseren waarbij we voldoen aan de eisen van de tijd.
- We gaan verder met het moderniseren en verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed.
- We actualiseren vastgoedinformatie en ondernemen acties om de bezettingsgraad te optimaliseren.
- De start van de bouw van het nieuwe zwembad is gepland in 2021. Eerst worden de huidige buitenbaden gesloopt, zodat er ruimte ontstaat voor een nieuw binnenzwembad. Dit nieuwe zwembad opent in 2023 en biedt ruimte voor het uitoefenen van de zwemsport en recreatief zwemmen in Zwijndrecht. Tot de opening van het nieuwe binnenzwembad houden we het huidige binnenzwembad in stand.
- We voeren een scenariostudie uit naar de toekomst van en doen een voorstel voor kinderboerderij de Kiboehoeve. In 2021 scheppen we duidelijkheid: renoveren of een nieuwe kinderboerderij, op de huidige of op een nieuwe locatie in het Develpark, alsmede de daarvoor benodigde middelen. Dit alles met als doel te zorgen voor een veilige, aantrekkelijke en duurzame voorziening in Zwijndrecht.

Ambitie 3: Een aantrekkelijk aanzicht van Zwijndrecht

- We voeren de projecten uit het Investeringsprogramma (IP) uit om de openbare ruimte op te knappen. Voorbeelden daarvan zijn de herinrichting van Veerplein en Jeroen Boschlaan. In 2021 zal de werkwijze en systematiek rondom het IP-programma geëvalueerd worden met als doel dit te verbeteren. Hierbij wordt ook gekeken hoe thema's als duurzaamheid, vergroenen, klimaatadaptatie en circulariteit structureel geborgd kunnen worden in het IP-programma en daarmee integraal onderdeel gaan uitmaken van ieder project.
- We faciliteren in het sneller mogelijk maken met verkorte procedures van initiatieven voor woningbouw.
- Recreatieve Hotspots: We ronden de projecten in het buitengebied af door de inrichting van fase 2 in Polder Buitenland en de realisatie van het Natuur-educatief centrum op de Hooze Nisse. Voor het Develpark maken we een integraal plan dat het gebruik van het park en het evenemententerrein vergroot en een bijdrage levert aan de aantrekkelijkheid als vestigingsplaats.
- Spoorzone: We brengen het Stationskwartier in uitvoering. Voor de verbetering van de bereikbaarheid, ondernemersklimaat en de leefkwaliteit rondom het station veranderen wij de infrastructuur. De inrichting van de infrastructuur in de Spoorzone leggen wij vast in een kwaliteitsdocument voor de openbare ruimte, waarbij duurzaamheid, toekomstbestendigheid en klimaat adaptief leidraad is.
- We benutten groen om de kwaliteit en beleving van de openbare ruimte te verbeteren. Daarmee dragen we ook in positieve zin bij aan de thema's gezondheid, leefbaarheid, klimaat en biodiversiteit. De Groenvisie "Groen Leeft" is daarvoor de leidraad.
- We maken een programma duurzaamheid, waarin we onze ambities op alle duurzaamheidsthema's (energie, groen/biodiversiteit, circulair, klimaat) beschrijven.

1.4 Effectmeting

(Verplichte) beleidsindicator	Nulmeting	Doel 2021	Doel 2022
Gemiddelde WOZ-waarde (€1.000)	182 (2018)	232	251
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	3,3 (2016)	3,6	9,2
Demografische druk %; de som van het aantal personen 0-20 jaar en 65 jaar e.o. in verhouding tot personen 20-65 jaar	80,1 (2019)	Gelijk	Gelijk
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens in €	839 (2019)	881	890
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in €	869 (2019)	914	923
Afname van goedkopere wooneenheden*	6.711 (1-1-2016)	0	86
Toename duurdere wooneenheden*	19.686 (1-1-2016)	95	150

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

* Bron: Woonplan Zwijndrecht 2020-2030. Op 1 januari 2018 is al meer dan de helft van de opgave gerealiseerd (323 wooneenheden in de goedkopere sector van de beoogde afname van 600). Bij de vaststelling van de woningbouwstrategie is de doelstelling verhoogd van 1.400 naar 4.900 woningen. De uitvoering van de woningbouwstrategie zal het ertoe leiden dat het aandeel duurdere koopwoningen in elk geval toeneemt van 15% naar 20%

1.5 Wat mag het kosten?

Programma 1 Wonen, bouwen en wooncarrière	Rekening 2019			Begroting 2020 na wijziging			Begroting 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat voor bestemming	-17.713	10.679	-7.034	-16.052	7.065	-8.987	-15.538	7.164	-8.374
Mutaties reserves	-22.436	22.073	-363	-3.931	4.468	537	-454	863	409
Resultaat na bestemming	-40.149	32.752	-7.397	-19.983	11.533	-8.450	-15.992	8.027	-7.965

Bedragen x € 1.000

- = Nadelig / + = Voordelig

1.6 Verbonden Partijen

Verbonden partijen	Bijdrage aan ambities gemeente Zwijndrecht
GR Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid	De Omgevingsdienst verricht voor de gemeente adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van de zorg voor het milieu en het omgevingsrecht en programma's en voert projecten uit op het gebied van milieu en ruimte. De omgevingsdienst is medeondertekenaar van het Energieakkoord Drechtsteden.
Natuur- en recreatieschap IJsselmonde	In het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ) werken de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk en Zwijndrecht samen. Het NRIJ behartigt de belangen van natuur, landschap en openluchtrecreatie in de gebieden van het NRIJ en voert regie over het beheer van deze gebieden. Het beheer zelf wordt uitgevoerd door Staatsbosbeheer.

Verbonden partijen	Bijdrage aan ambities gemeente Zwijndrecht
	Een aantrekkelijk en goed bereikbaar buitengebied waarin natuurbeleving en recreatie mogelijk is, is een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor inwoners en bedrijven. De uitvoering van Polder Buitenland wordt gedaan door het NRIJ.
Regeling Onderlinge Samenwerking Drechtsteden	De Regeling Onderlinge Samenwerking Drechtsteden draagt bij aan dit programma door het opstellen van een regionaal ruimtelijke structuurvisie, een regionale woonvisie, een regionaal woningbouwprogramma en een regionaal woonruimteverdelingsbeleid.
GR Drechtsteden	De GR Drechtsteden draagt bij door middel van het adviseren over en het ontwerpen en voorbereiden van civieltechnische werken, het voeren van projectleiding en het houden van toezicht op de werken behoort tot de werkzaamheden (Ingenieursbureau Drechtsteden).

Uitgebreide informatie over alle Verbonden partijen van de gemeente Zwijndrecht treft u aan in de betreffende paragraaf.

Programma 2 Bestrijding van armoede

2.1 Focus 2021

Binnen het programma "Bestrijding van Armoede" wordt in samenhang vanuit het "Deltaplan Armoede", de "Economische agenda 2017 - 2020" en de "Groeiagenda" gewerkt aan de ambities uit het raadsprogramma. Het "Deltaplan Armoede" is een meerjarig kader met een dynamische/ flexibele uitvoeringsagenda, wat betekent dat de interventies uit het plan tussentijds kunnen worden aangepast op basis van nieuwe inzichten, beschikbare middelen, prioriteiten en ontwikkelingen in de regio Drechtsteden. Toen in de loop van 2020 de coronacrisis losbarstte en de samenwerking in de Drechtsteden onderwerp werd van gesprek is de noodzaak van die flexibiliteit gebleken. De effecten van de Coronacrisis zullen nog lang na sluimeren. We krijgen nu nog compensatie van het Rijk, maar de vraag is of dat zo blijft of dat op de langere termijn effecten voor rekening van de gemeente komen. Als het Rijk die effecten niet compenseert wordt de druk op het Sociaal Domein en daarmee het financiële tekort nog groter.

Daarnaast heeft de gemeenteraad in het voorjaar van 2020 het "Transformatieplan Sociaal Domein – We zijn ervan en doen het samen" vastgesteld. Deze ontwikkelingen hebben effect op de uitvoering van verschillende onderdelen van het programma "Bestrijding van armoede". We krijgen een steeds scherper beeld van wat (groepen) inwoners en ondernemers aan zorg en ondersteuning nodig hebben waar het gaat om armoede, werkgelegenheid en ondernemersklimaat. Deze optelsom leidt tot een nieuwe (of aanvullende) focus voor 2021.

In 2021 blijven we werken aan het creëren van banen in Zwijndrecht zoals passend bij de ambities uit de Groeiagenda.

- We werken aan economisch herstel/groei door invulling van de banenambitie, verdere verbetering van het ondernemersklimaat (inclusief onze dienstverlening aan ondernemers) en het vestigingsklimaat. Meebewegen met de gevolgen van de coronacrisis ten aanzien van kansen voor ondernemers en het vestigingsklimaat hoort daarbij. Ook blijven we daarbij actief zoeken naar mogelijkheden het bedrijfsleven daarbij te ondersteunen.
- Daarnaast zal de focus komen te liggen op het behoud van werkgelegenheid en het ondersteunen van ondernemers en zelfstandigen.
- We gaan extra investeren in de groep jongeren die als gevolg van de Corona-crisis nu kortdurend in de WW terecht komt. Als we hier nu op investeren kunnen we voorkomen dat zij in de bijstand terechtkomen.
- Voor inwoners/zelfstandigen die nu gebruik maken van de TOZO (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers) starten we samen met de Sociale Dienst Drechtsteden dienstverleningsprojecten om te voorkomen dat zij in de bijstand terechtkomen. Deze projecten zijn onder andere gericht op de overstap van zelfstandige naar werknemer in loondienst.
- We investeren extra in preventie en in vroege signalering van betalingsachterstanden en schulden om escalatie te voorkomen. We intensiveren projecten als Samen Sneller Schuldenvrij en

met de regionale aanpak van vroege signalering van schulden sorteren we voor op nieuwe wetgeving die medio 2021 van kracht wordt op dit gebied.

We beschouwen de manier waarop we invulling geven aan de Participatiewet, onze Economische Strategie en het Deltaplan Armoede als één aanpak en werken in 2021 aan versterking van de samenhang tussen onze interventies en activiteiten zodat deze het meeste effect hebben voor onze inwoners en ondernemers. Binnen dit programma blijven we steeds flexibel inspelen op ontwikkelingen en benodigde intensiveringen en investeringen.

2.2 Wat willen we bereiken?

Ambities	Doelstellingen (outcome)
1) Alle inwoners van Zwijndrecht doen mee. Betere kansen richting werk. Creëren van banen.	a) Meedoen met perspectief: - In Zwijndrecht kennen we de mensen die leven rond de armoedegrens persoonlijk, we bieden hen perspectief dat bij hen past en ondersteunen hen bij het toewerken naar dat perspectief. - Conform de regionale ambitie in de Groei-agenda van 30.000 banen in de regio in 2030, zetten we in op het creëren van zo'n 3800 extra banen in Zwijndrecht.
2) Halvering van het aantal kinderen dat opgroeit in armoede in Zwijndrecht binnen deze raadsperiode	b) Generaties in de plus: We kennen de kinderen in Zwijndrecht die opgroeien in armoede en zorgen ervoor dat zij zich kunnen ontwikkelen tot de financieel gezonde generatie van 2030
	c) Armoede in beeld: Niet iedereen die in armoede leeft in Zwijndrecht is in beeld. We gaan op zoek naar deze stille doelgroepen en luisteren naar hoe we hen de ondersteuning kunnen bieden die ze nodig hebben. Het gaat hierbij onder andere om werkende armen, stille armoede onder ouderen en energie armoede.
3) Negatieve effecten van armoede worden beperkt en zo veel mogelijk inwoners leven boven de armoedegrens. We bieden ondersteuning aan mensen met financiële problemen	d) Van arm naar warm: De neveneffecten van armoede voor onze inwoners willen we verlichten en de oorzaak aanpakken.
4) We vergroten de zelfredzaamheid van de inwoners van Zwijndrecht. We investeren preventief in de financiële zelfredzaamheid van onze inwoners	e) Samenwerken is de sleutel: We koppelen professionele organisaties aan het informele netwerk in de buurten om zo diensten en producten te kunnen bieden aan inwoners die dat nodig hebben maar nu nog niet bereikt worden.
5) Stimuleren van het ondernemersklimaat in Zwijndrecht	f) Het bedrijfsleven krijgt kansen zich duurzaam te ontwikkelen en te excelleren en hen te behouden voor Zwijndrecht

6) Verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven/ ondernemers	g) Aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en ruimte bieden aan de gevestigde bedrijven Verbeteren vestigingsklimaat
7) Versterken van de dienstverlening aan bedrijven en ondernemers	h) Het bedrijfsleven als klant zo optimaal mogelijk te bedienen; i) blijvend investeren in het contact met en de relatie tussen het bedrijfsleven en gemeente

2.3 Wat gaan we daarvoor doen?

In het Deltaplan Armoede Zwijndrecht en het Economische Agenda is beschreven welke activiteiten en interventies we de komende jaren plegen om bovenstaande ambities en doelstellingen te verwezenlijken. Hieronder worden per ambitie de acties en interventies beschreven die in 2021 in gang worden gezet, verder worden uitgevoerd of worden geïntensiveerd (bovenop de reguliere dienstverlening).

Ambitie 1: Alle inwoners van Zwijndrecht doen mee. Betere kansen richting werk. Creëren van banen.

- Er wordt ingezet op interventies met een duidelijk resultaat zoals maatwerk voor doelgroepen als werkloze jongeren, oudere uitkeringsgerechtigden, voormalig zelfstandigen, jonge ouders/één-ouder-gezinnen.
- Er wordt geïnvesteerd in een sociaal ondernemersklimaat. Met de ontwikkeling van een werkpakket voor ondernemers beogen we verschillende regelingen en mogelijkheden sociaal domein breed op een juiste manier te presenteren aan ondernemers en organisaties.
- We zetten in op ontwikkelingstrajecten, mede via ketenpartners, in kansrijke sectoren in het post-coronatijdperk;
- We willen betaalde werkgelegenheid creëren en organiseren voor een specifieke doelgroep. Kenmerken van deze doelgroep zijn o.a. participanten die hun sporen verdiend hebben en een stapje kunnen maken naar betaald werk maar waar dit niet op contractbasis bij een reguliere werkgever kan, kwetsbare jongeren van de praktijkschool/MBO 1, oudere bijstandsgerechtigde inwoners;
- We werken samen met de regio aan het realiseren van economisch herstel/ economische groei door invulling van de banenambitie, het stimuleren van het ondernemersklimaat, het verbeteren van het vestigingsklimaat en het versterken van dienstverlening aan ondernemers. We behouden het bedrijfsleven voor Zwijndrecht doordat het bedrijfsleven de kans krijgt zich duurzaam te ontwikkelen en te excelleren.
- We trekken nieuwe bedrijvigheid aan en bieden ruimte aan gevestigde bedrijven. We bedienen het bedrijfsleven als klant zo optimaal mogelijk waarbij we blijven investeren in het contact met en de relatie tussen het bedrijfsleven en gemeente. Bij het aantrekken van nieuwe bedrijven houden we rekening met de kenmerken van onze lokale beroepsbevolking.
- Het aantal participanten in Zwijndrecht is stabiel en ligt rond de 140 en er wordt steeds gekeken naar uitbreidingsmogelijkheden. De uitdaging is om nieuwe plekken te vinden die kunnen worden gerealiseerd binnen de Coronamaatregelen. We ontwikkelen de participatieplaatsen in zowel kwantitatieve als kwalitatieve zin door. Naast een stijging van het aantal participatieplaatsen kijken we ook naar het perspectief en de doorgroeimogelijkheden van de participanten. Met het Da Vinci College, SDD en Zwijndrecht Werkt zijn we in gesprek om in 2021 te kijken naar de mogelijkheden voor onder andere MBO-opleidingen (niveau 1 en 2), sport, budgetbeheer. Als gevolg van Corona loopt de voorbereiding en uitvoering hiervan mogelijk vertraging op.
- Na een periode van sluiten heeft het Perspectief de deuren weer geopend om ontwikkeltrajecten uit te voeren. De SDD/Baanbrekend is, vanwege de effecten van de corona-pandemie, zich aan het heroriënteren waar nu de baankansen liggen voor werkzoekenden (zorg, schoonmaak, vervoer en callcenter lijken interessant). Vanuit Zwijndrecht loopt inmiddels, in samenwerking met Baanbrekend, de verkenning naar instroommogelijkheden in de lokale zorgsector die in 2021 moeten leiden tot aanpak en uitvoering.

- Een nieuwe manier van werven en selecteren van nieuwe medewerkers, "Open Hiring", introduceren we bij Zwijndrechtse werkgevers;
- De gemeente als werkgever maakt stappen op het gebied van inclusiviteit en diversiteit. Er worden kansen geboden binnen onze organisatie in het kader van participatie, stages, garantiebannen en andere initiatieven die bijdragen aan diversiteit en inclusiviteit.

Ambitie 2: Halvering van het aantal kinderen dat opgroeit in armoede in Zwijndrecht

- Het project "Als ik later groot ben" is van start gegaan en brengt kinderen (en het huishouden waarvan zij onderdeel uit maken) in beeld die opgroeien in armoede en daardoor perspectief missen. Aan de hand van hun toekomstwensen gaan we aan de slag om hen perspectief te bieden. Dit doen we door de toekomstwensen te verbinden met het aanbod dat al aanwezig is in Zwijndrecht. Als blijkt dat het aanbod onvoldoende aansluit bij de behoefte gaan we met partners in gesprek om een oplossing te vinden en hier een structurele oplossing voor te organiseren. We beginnen met een pilot in de wijken Nederhoven en Centrum. De kinderburgemeester en kinderambassadeurs worden betrokken bij de promotie en uitvoering van de pilot.
- Met de schoolbesturen en organisaties voor kinderopvang maken we in de lokale educatieve samenwerkingsagenda afspraken over jaarlijkse activiteiten en lesprogramma's in het kader van financiële opvoeding. In samenwerking met het onderwijs realiseren we een programma dat vast onderdeel is van hun curriculum.
- We realiseren een webpagina over geldzaken in Zwijndrecht die hangt aan de gemeentelijke website naar voorbeeld van pagina in Rotterdam (www.rotterdam.nl/wonen-leven/rondkomen). Deze pagina linkt naar de app "Sparen door besparen".

Armoede in beeld

- We intensiveren het project Samen Sneller Schuldenvrij en bereiden ons (regionaal) voor op de nieuwe wetgeving ten aanzien Vroege Signalering van schulden. We richten ons niet meer alleen op de groep mensen met een betalingsachterstand bij de zorgverzekeraar, maar op personen met een huurachterstand of een achterstand bij energieleveranciers. We werken hiervoor nauw samen met de woningbouwcorporaties, VIVERA Sociaal Wijkteam, de belangrijkste energieleveranciers en andere gemeenten in de Drechtsteden in het kader van vroege signalering van schulden.
- We zetten een data-analist in die op basis van small data doelgroepen, het gebruik van regelingen en problematiek feitelijk in beeld brengt. Doel hiervan is om het effect van onze inzet te kunnen meten en monitoren. We maken daarbij gebruik van gegevens uit het integrale Dashboard dat we samen met het Smart Data Center van het Onderzoekscentrum Drechtsteden en de Sociale Dienst Drechtsteden hebben gebouwd, maar ook het Dashboard jeugdhulp en de beschikbare gegevens vanuit de buurtaanpak.

Ambitie 3: Negatieve effecten van armoede worden beperkt en zo veel mogelijk inwoners leven boven de armoedegrens. We bieden ondersteuning aan mensen met financiële problemen

- In 2021 starten we met de inzet van een ketenregisseur die zich richt op het terugdringen van de neveneffecten van armoede op de gezondheid en de armoedeproblematiek voor kinderen in beeld brengt. We kijken naar de brede ontwikkeling van kinderen omdat er een verband bestaat tussen armoedeproblematiek en gezondheidsproblematiek.
- In 2020 is de Sociaal Scout (voorheen ombudsman/-vrouw gezinsaanpak) in Zwijndrecht gestart. Vanuit De Margrietschool en de Dolfijn richt de Sociaal Scout zich op het creëren van rust in gezinnen/ huishoudens en ontlast daarmee directeuren, intern begeleiders en leerkrachten binnen de school. Ze biedt praktisch hulp bij aanmelding voor voedsel- en/of kledingbank, schuldsanerings-traject. Ook verbindt de Scout met zorg en ondersteuning in het sociaal domein, bijvoorbeeld met het VIVERA Sociaal Wijkteam of buurtgezinnen. In 2021 intensiveren we deze pilot in samenwerking met het onderwijs en de kinderopvang door uitbreiding naar andere scholen (voor basis- of voortgezet onderwijs). Eind 2021 evalueren we de opbrengsten van deze pilot.
- Een tweetal projecten rondom energie-armoede worden in 2021 opgestart. Het betreft:

- De inzet van de workshop "Sparen door besparen op de energierekening" in samenwerking met Drechtse Stroom, bedoeld voor anderstalige groepen. Doel is bewustzijn creëren en ander gedrag stimuleren om enerzijds de energiekosten te verlagen en anderzijds bij te dragen aan het verbeteren van het milieu.
- Een groep van maximaal 10 inwoners wordt door Drechtse Stroom en Diversz getraind/ opgeleid tot energiecoach. Deze energiecoaches zijn buurtbewoners die bewustzijn creëren en inzichten geven in de kosten van de energienota. Zij zorgen voor een olievlekwerking doordat zij vele bewoners bereiken in de buurt. Bewoners leren elkaar meer kennen en dat draagt bij aan sociale cohesie in de wijken. Het vergroot tevens de zelfredzaamheid van onze inwoners en biedt inzichten hoe bespaart kan worden in het energieverbruik.
- De app sparen door besparen wordt geüpdatet en aangevuld. In 2021 start een nieuwe campagne om de app onder de aandacht te brengen.

Ambitie 4: We vergroten de zelfredzaamheid van de inwoners van Zwijndrecht. We investeren preventief in de financiële zelfredzaamheid van onze inwoners

- We ontwikkelen een pakket voor 16- en 17-jarigen waarmee zij zich kunnen voorbereiden op hun (financiële) verantwoordelijkheden als zij 18 worden. We werken hierbij samen met organisaties die jongeren (en hun ouders) kunnen voorzien van praktische informatie (financiering van studie, voorkomen van hoge studieschuld, zorgverzekering uitkiezen, financiële huishouding enzovoorts).
- We krijgen door te blijven investeren in de samenwerking met onze maatschappelijke partners en maatschappelijke initiatiefnemers een steeds scherper beeld van de armoedeproblematiek in Zwijndrecht en de oplossingen die nodig zijn. We investeren daarom in kennissessies en maken in 2021 afspraken met onze partners over stress- sensitief werken, begeleiding/ondersteuning bij levensgebeurtenissen en nieuwe werkwijzen die daaruit voortvloeien.

Ambitie 5: Stimuleren van het ondernemersklimaat in Zwijndrecht

- We ronden de huidige economische agenda af. Daarna zetten we samen met het bedrijfsleven een vervolgpakket op. Qua inhoud en vorm passend bij de behoefte van dat moment. Enerzijds gericht op de meerjarige ontwikkeling en anderzijds gericht op de actualiteit zoals corona.
- We stellen een economische strategie op waarin we de banenambitie verder uitwerken. Dit document geeft ook de kruisverbanden weer naar de op te stellen bedrijventerreinstrategie, detailhandels- en horecavisie.
- We blijven alert op verbeterkansen van de elementen die samen het ondernemersklimaat vormen.
- We zetten waar mogelijk in op meer omscholing maar ook praktijkvakken in het onderwijs (zorg en techniek).
- We blijven in gesprek met ondernemers over mogelijkheden voor baangaranties (binnenvaart is positief).
- We onderzoeken samen met bedrijven en onderwijs of we het overbrengen van praktijkkennis door bedrijven en gemeente tijdens een stage beter kunnen organiseren.

Ambitie 6: Verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven en ondernemers

- We onderzoeken gesteund door de bedrijventerreinvisie en in samenspraak met ondernemers en provincie of en op welke wijze renovatie of transitie van (delen van) verouderde bedrijventerreinen nodig en mogelijk is.
- Voor de uitvoering en herontwikkeling van werklocaties kunnen we gebruik maken van regionale uitvoeringsorganisaties er kijken in 2021 hoe we die samenwerking kunnen versterken.

Ambitie 7: Versterken van de dienstverlening aan bedrijven en ondernemers

- We blijven het georganiseerd bedrijfsleven ondersteunen en blijven daarbij met hen in gesprek.
- Periodieke bedrijfsbezoeken door accountmanagers, afwisselend met college (en raad).

- In samenspraak met ondernemers organiseert de gemeente ten minste tweemaal per jaar een bijeenkomst. Eén inhoudelijke- of themabijeenkomst en een tweede bijeenkomst gekoppeld aan de "Dag van de Ondernemer"
- We blijven zoeken naar mogelijkheden om het bedrijfsleven te ondersteunen in de (nasleep van) de coronacrisis.
- Faciliteren van bedrijfsinitiatief met betrekking tot nieuw vestiging als bij uitbreiding.
- Rode loper traject wanneer maatwerk nodig is in aanvulling op standaardprocedures.

2.4 Effectmeting

(Verplichte) beleidsindicator	Nulmeting	Doel 2021	Doel 2022
Aantal uitkeringen daalt met 50 ten opzichte van 1085 **	1085 (1-1-2019)	1065	1040
Aantal participanten stijgt met 30% ten opzichte van 604 potentiële klanten (minimaal 160) **	604 (1-1-2019)	650	764
Onze inwoners ontvangen passende financiële begeleiding en minimaal 80% van de huishoudens met kinderen die onder de armoedegrens leven ontvangen professionele financiële begeleiding eind 2022 ****		2021 nulmeting	80%
Financiële opvoeding is vast onderdeel van het lesprogramma in de bovenbouw van het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs in Zwijndrecht. Schooljaar 2020-2021 starten we op de scholen waar armoede zich concentreert (de Dolfijn locatie Perkstraat en Laurensvliet, De Bron, De Margrietschool en Loket). ***	0 (1-9-2019)	5 scholen	5 scholen en op basis van ervaringen aanpassen en uitbreiden
Het aantal kinderen dat in armoede opgroeit hebben wij in beeld. Wij richten onze preventieve voorzieningen op deze groep en faciliteren financiële begeleiding waar nodig. ****		2021 nulmeting	100%
We zetten in op nieuwe samenwerking. Eind 2020 zijn alle ondernemers in Zwijndrecht op de hoogte van (de mogelijkheden van) het "Werkpakket armoede". Eind 2021 maken minimaal 10 ondernemers in Zwijndrecht hiervan actief gebruik en eind 2022 zijn dit er minimaal 25.	0 (1-9-2019)	10	25
Eind 2022 maakt 90% van de gezinnen die recht heeft op het kindpakket en de kindpas hiervan actief gebruik ****		85%	90%
Eind 2021 zijn de 517 inwoners die op 1-1-2019 op basis van een betalingsachterstand bij de zorgverzekeraar zijn gemeld bij het CAK benaderd met een hulpaanbod. *****	0 (1-1-2019)	100	250
Aantal vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners**	111,5 (2018*)	?	?
Aantal banen per 1000 inwoners tussen 15-65 jaar **	737,7 (2018*)	?	?
Achterstand onder jeugd-kinderen in uitkeringsgezin in % **	9,65 (2015*)	?	?
Achterstand onder jeugd- Werkloze jongeren in % **	0,86 (2015*)	?	?
Netto arbeidsparticipatie; Percentage van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. (potentiele) beroepsbevolking (2018) **	67 (2018*)	?	?
Personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners **	40,6 (2018*)	?	?

* Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

** Begin 2020 zagen we in deze indicatoren een ontwikkeling in lijn met onze doelstellingen. We zien echter door Corona dat het aantal uitkeringen weer opgelopen is naar het niveau van begin 2019 en ook participatieplekken onder druk komen staan. Afhankelijk van de ontwikkelingen kan ook het aantal faillissementen op gaan lopen en komen banen onder druk te staan. Wat de definitieve effecten zullen zijn is nog niet bekend en hangt

af van diverse ontwikkelingen. Vooralsnog houden we onze doelstellingen overeind, de nabije toekomst moet uitwijzen of die in deze omvang haalbaar blijven. Om die reden staat bij deze indicatoren grotendeels een vraagteken in plaats van een getal of percentage.

*** We bereiden in 2021 met de scholen voor hoe financiële opvoeding onderdeel kan worden van het lespakket op de genoemde scholen. In 2022 zullen we op basis van de ervaringen de aanpak al dan niet aanpassen en verbreden naar alle basisscholen in Zwijndrecht. Als gevolg van de Coronacrisis is met de bijbehorende interventies later gestart.

**** Deze doelstelling koppelen we aan het aantal kinderen dat in beeld is bij Stichting leergeld en bijvoorbeeld gebruik maakt van de kindpas. Echter de kinderen die hiervan geen gebruik maken zijn daarmee niet in beeld. Door projecten in te zetten als Samen Sneller Schuldenvrij, de Sociaal Scout en Als ik later groot ben beoogen we zicht te krijgen op de groep die geen gebruik maakt van regelingen. Hen leiden we toe naar de Stichting Leergeld en wijzen we op de kindpas.

***** In 2020 is het project Samen Sneller Schuldenvrij gestart en zijn de eerste inwoners die op de CAK lijst stonden benaderd, maar als gevolg van de Coronacrisis moest dit in aangepast vorm. In 2021 gaan we hierop intensiveren, maar ook in het kader van vroege signalering van schulden (nieuwe wetgeving) ook verbreden naar huishoudens met andere betalingsachterstanden.

2.5 Wat mag het kosten?

Programma 2 <i>Bestrijding van armoede</i>	Rekening 2019			Begroting 2020 na wijziging			Begroting 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat voor bestemming	-29.598	16.680	-12.918	-30.645	17.014	-13.631	-28.801	17.746	-11.055
Mutaties reserves	-420	1.018	598	0	644	644	0	311	311
Resultaat na bestemming	-30.018	17.698	-12.320	-30.645	17.658	-12.987	-28.801	18.057	-10.744

Bedragen x € 1.000

- = Nadelig / + = Voordelig

2.6 Verbonden Partijen

Verbonden partijen	Bijdrage aan ambities gemeente Zwijndrecht
Sociale Dienst Drechtsteden	De Sociale Dienst Drechtsteden voert een aantal wettelijke taken voor ons uit in het kader van de participatiewet, minimabeleid en schuldhulpverlening. Het gaat om het aan het werk helpen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en als werk geen optie is zijn er participatieplekken waar inwoners met behoud van uitkering en op vrijwillige basis een aantal dagdelen per week aan de slag gaan. Deze plekken worden in samenwerking met Zwijndrecht Werkt zoveel mogelijk lokaal gerealiseerd. De Sociale Dienst Drechtsteden is een stevige partner in de uitvoering van het Deltaplan Armoede Zwijndrecht. Ze zijn partner bij de uitvoering van lokale projecten als "vroeg signaleren van schulden", de realisatie van extra participatieplekken en in samenwerking met lokale ondernemers de realisatie van maatwerktrajecten voor mensen met een wat grotere afstand tot de arbeidsmarkt.
GR Drechtsteden	De uitvoering van de groeiagenda die regionaal is vastgesteld draagt bij aan het behalen van doelstellingen als het aantrekken van nieuwe bedrijven en het vergroten van de werkgelegenheid in Zwijndrecht. Beiden zijn onontbeerlijk in de aanpak van armoede in Zwijndrecht en het realiseren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat.
GR Drechtwerk	De gemeenschappelijke regeling Drechtwerk draagt bij aan het Programma bestrijding van armoede door het in stand houden van werkplekken onder aangepaste omstandigheden van de sociaal werk medewerkers. We nemen diensten af van Drechtwerk in de vorm van groenonderhoud, zwerfvuil bestrijding, schoonmaak en accommodaties.
Baanbrekend, Sociale Dienst Drechtsteden Prspect Zwijndrecht - Werkt	Baanbrekend, de Sociale Dienst Drechtsteden, Zwijndrecht Werkt en Prspect leveren een bijdrage aan het realiseren en uitbreiden van participatieplekken en het bieden van perspectief voor participanten. Gezamenlijk werken we aan gerichte opleidings- en ontwikkeltrajecten.

Uitgebreide informatie over alle Verbonden partijen van de gemeente Zwijndrecht treft u aan in de betreffende paragraaf.

Programma 3 Welzijn en zorg

3.1 Focus 2021

In de inleiding op deze programmabegroting is het al genoemd. We verwachten dat 2021 opnieuw een jaar vol ontwikkelingen voor onder andere het sociaal domein én het (eerste) oogstjaar wordt van de investeringen en de inzet die we in de eerste helft van deze raadsperiode hebben gedaan om de ambities van het raadsprogramma 'Krachtig Zwijndrecht' en het Transformatieplan Sociaal domein om te zetten in concrete resultaten voor Zwijndrecht.

In 2020 is het integrale VIVERA Sociaal Wijkteam (0-100 team) van start gegaan en is de ontwikkelopgave voor het team in het licht van het Transformatieplan scherp gemaakt onder leiding van een transformatiemanager. We zijn nu op de goede weg en zullen in 2021 werkende weg in proeftuinen nieuwe werkwijzen invoeren die bijdragen aan normaliseren, integraal werken tussen verschillende professionals en voorveld en zorg, en meer regie vanuit het wijkteam op de hulp en ondersteuning die inwoners krijgen. De resultaten zullen in die proeftuinen zichtbaar worden.

In samenwerking met de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) gaat een pilot van start met een integraal intake team op lokaal niveau om te ontschotten tussen regelingen en organisaties. Professionals van de SDD (Wmo, Schuldhulpverlening en Participatiewet) vormen één team met het VIVERA Sociaal Wijkteam dat de vraag van inwoners verheldert en een kritische afweging maakt over de inzet van algemene voorzieningen en maatwerk. Ondersteund door een onderzoeksbureau monitoren we de resultaten hiervan voor onze inwoners en welk effect deze ontschotte aanpak heeft op de kosten van 'het systeem'.

De zorgmariniers hebben hun positie verworven. In hun eerste periode hebben zij meer inzicht verschaft waar complexe casuïstiek vastloopt op schotten tussen organisaties, regelgeving of in de samenwerking. Als resultaat hiervan voeren we in 2021 onder andere het Lokaal Zorgnetwerk lokaal in plaats van regionaal uit, waarmee we als gemeente veel meer regie voeren op de ondersteuning van inwoners met complexe casuïstiek. Ook worden diverse nieuwe huisvestingsoplossingen in ontwikkeling gebracht. In 2021 is de verbinding tussen de domeinen zorg en veiligheid een speerpunt van de zorgmariniers, omdat daar het verschil gemaakt kan worden bij de meest complexe problematiek.

Eind 2020 hebben we een koers bepaald in onze ambitie om te komen tot een evenwichtige samenstelling van onze woningvoorraad én de opgave die we hebben om kwetsbare groepen te huisvesten. Waarbij we onze lokale opgaven positioneren in het regionaal verband waar ons woningaanbod onderdeel van is. We voeren deze koers in 2021 uit.

Dit jaar zal bovendien definitief duidelijk worden hoe het 'primaat lokaal' vorm krijgt als resultaat van onze inspanningen om de integrale beleidsmatige en financiële kaderstelling terug te brengen naar de gemeente om zo weer zelf aan de knoppen te kunnen draaien. Wat uiteindelijk noodzakelijk is om met alle versterkingen van de lokale regierol die lokaal in gang zijn ook echt het verschil te maken voor onze inwoners en voor de financiering van het zorg- en ondersteuningsaanbod van het sociaal domein.

3.2 Wat willen we bereiken?

Ambities	Doelstellingen
1) Met goede basisvoorzieningen bieden we onze inwoners de kans om zich te ontplooien en werken we aan het voorkomen van zwaardere zorg en ondersteuning (preventie).	a) Met inzet op preventie, voorkomen we de inzet van zwaardere zorg en ondersteuning. b) Inwoners leven gezond, met voldoende aandacht voor sport en bewegen. c) Kunstzinnige en culturele activiteiten bieden inwoners ontplooiingsmogelijkheden. d) Kinderen en jongeren hebben mogelijkheden om zichzelf te ontplooien en (gezond te) ontwikkelen. e) Nieuwkomers voelen zich thuis en werken effectief aan hun maatschappelijke integratie. f) Inwoners kunnen goed lezen en schrijven. g) Inwoners hebben een sociaal netwerk en doen mee in de samenleving. h) De leef- en woonkwaliteit in de meest kwetsbare buurten krijgt een stevige impuls.
2) We zien onze inwoners met een zorg- en of ondersteuningsbehoefte en zorgen dat zij de ondersteuning krijgen die nodig is om mee te kunnen doen in de samenleving. Zo licht als mogelijk, maar zo zwaar als nodig.	i) Inwoners kunnen terecht bij een centraal en laagdrempelig 0-100 team, met vragen over en ondersteuning in de volle breedte van het sociale domein, inwoners hebben zo één aanspreekpunt. j) Mantelzorgers en vrijwilligers(organisaties) voelen zich gesteund en gewaardeerd bij hun inzet voor een ander. k) Kwetsbare groepen (ouderen en mensen met GGZ-problematiek) wonen thuis en de overlast voor de directe omgeving blijft beperkt. l) Het aantal kinderen en inwoners dat te maken krijgt met huiselijk geweld neemt af en slachtoffers krijgen de juiste ondersteuning. m) Mensen die moeite hebben om zelfstandig mee te komen in de samenleving (licht verstandelijke beperking), krijgen gericht ondersteuning. Iedereen doet mee.
3) Inwoners met complexe zorg- en ondersteuningsvragen bieden we de ondersteuning die nodig is, een maatwerkaanpak, normaliseren en demedicaliseren staan daarbij centraal.	n) Inwoners die te maken hebben met de meest complexe problematiek, krijgen betere ondersteuning, dat leidt tot kostenbeperking. o) Ontschotting en integraliteit in de volle breedte van het sociaal domein, zorgt voor toenemende effectiviteit en efficiency.

3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Ambitie 1: Met goede basisvoorzieningen bieden we onze inwoners de kans om zich te ontplooiën en werken we aan het voorkomen van zwaardere zorg en ondersteuning (preventie).

- We werken aan de uitvoering van het lokaal plan 'Gezonde basis voor iedereen' 2020-2023. Daarmee stimuleren we een voorzieningenaanbod en bewustwording in Zwijndrecht, waardoor inwoners langer gezond blijven, mee blijven doen en minder (snel) (gezondheids-)problemen krijgen. Daarbij passen verschillende interventies, zoals: de Gezonde School, Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) aanpak, Gezond in de Stad (GIDS) aanpak, een Rookvrije generatie en het versterken van de mentale weerbaarheid van jongeren. Voor deze ambitie betekent de coronaperiode dat we een andere uitdaging hebben gekregen: het bereiken van inwoners die minder erop uit kunnen met een (alternatief) aanbod om een gezonde leefstijl te stimuleren, waar bestaande activiteiten minder of niet meer mogelijk zijn binnen coronarichtlijnen.
- We kunnen van start met de uitvoering van het Sportakkoord dat we in 2020 hebben gesloten. Ook hier vraagt het creativiteit van betrokkenen om activiteiten vorm te geven, zo lang we te maken hebben met beperkingen van de coronaperiode. We gaan van start met veel enthousiasme en betrokkenheid vanuit de 38 deelnemers om via initiatieven de deelname aan sport- en beweegactiviteiten door onze inwoners te stimuleren.
- De VIVERA Sportcoaches en Toppie en Mattie coaches zijn actief om jong en oud te stimuleren tot bewegen en te kiezen voor een gezonde leefstijl.
- We stimuleren deelname aan kunst- en cultuuractiviteiten door Zwijndrechtse inwoners, onder andere via de Toppie en Mattie coaches op scholen. De cultuurmakelaar is aangesteld de culturele sector te versterken met nieuwe evenementen en activiteiten maar vooral door verbindingen te leggen tussen diverse organisaties. In de coronaperiode ondersteunt de makelaar de culturele sector en wordt alternatief aanbod gestimuleerd en ontwikkeld. Zo wordt expositieruimte KunZt bijvoorbeeld (digitaal) ingezet om via kunst en cultuur als middel bewustwording over en werken aan maatschappelijke vraagstukken te stimuleren. We blijven de samenwerking met zowel amateur- als professionele kunstenaars, ondernemers, organisaties en culturele instellingen bevorderen.
- Met de uitvoering van het 'Lokaal Plan Jeugd', het 'Onderwijsachterstandenbeleid', het 'Brede Schoolbeleid' en de Peuteropvang zetten we in op het optimaliseren van de kansen van kinderen en jongeren. We zetten in op het versterken van de opvoedomgeving door de inzet van lichte instrumenten waarin ontspanning en advies samengaan met hulp en ondersteuning waar nodig. We zoeken ouders en kinderen met vragen op door de professionals in te zetten op natuurlijke vindplaatsen. In 2021 ronden we een evaluatie van het Brede Schoolbeleid af en formuleren we samen met de betrokken partners de aandachtspunten voor de komende periode.
- De uitvoering van de 'Aanpak Laaggeletterdheid' is gericht op het koppelen van zo veel mogelijk laaggeletterden aan passend taalaanbod, het versimpelen van communicatie en het in verbinding met het onderwijsachterstandenbeleid vergroten van taalvaardigheden. In 2020 is een coördinator Laaggeletterdheid gestart, die zich ook in 2021 extra inzet voor het bereiken van laaggeletterden op andere vindplaatsen, onder andere via werkgevers.
- Begin 2021 is de evaluatie van het brede integratieprogramma voor statushouders, 'Thuis in Zwijndrecht' gereed. Het programma waarmee we de maatschappelijke en economische integratie van nieuwkomers in Zwijndrecht bevorderen. Een deel van de lopende trajecten voor statushouders zal in 2020 nog niet zijn afgerond en doorlopen in 2021. De resultaten en geleerde lessen zullen we toepassen in de werkwijze die we als gemeente hebben vorm te geven, nu de nieuwe Wet Inburgering per 1 juli 2021 een taak van gemeenten wordt.
- We bereiden de eerste helft van 2021 de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering voor die ingaat per 1 juli 2021.
- We stimuleren, bevorderen en waarderen vrijwilligerswerk door ondersteuning van vrijwilligers (georganiseerd en ongeorganiseerd) en –organisaties.

- We continueren De Buurtaanpak. In een tiental buurten in Zwijndrecht staat de leefbaarheid onder druk. In 2021 focussen we ons op de Planetenbuurt, BTLS, Schildersbuurt en Leeuwerik en Fazzantplein. Ook de overige buurten behouden aandacht. Om de kwetsbaarheid van deze buurten te verminderen, werken we vanuit de projectgroep (Woonkracht10, Trivire, Diverz, VIVERA Sociaal Wijkteam en gemeente) samen met sociale partners en bewoners aan integrale maatregelen om de leefbaarheid en (sociale) veiligheid te vergroten. De basis van de Buurtaanpak is bewonersbetrokkenheid, zowel bij het vormgeven van de activiteiten als de uitvoering daarvan.

Ambitie 2: We zien onze inwoners met een zorg- en of ondersteuningsbehoefte en zorgen dat zij de ondersteuning krijgen die nodig is om mee te kunnen doen in de samenleving. Zo licht als mogelijk, maar zo zwaar als nodig.

- 2021 is het tweede jaar waarin de gemeente een integrale opdracht en subsidie verleent aan het VIVERA Sociaal Wijkteam (0-100 team). Hiermee zetten we in op de speerpunten: normaliseren, integraal werken en versterken van de regie lokaal. Met de oprichting van het integrale team komt er één aanspreekpunt dat de uitvoering van het één-gezin-één-plan-principe coördineert. Ook willen we inwoners met zorg- en ondersteuningsvragen eerder signaleren (preventief) door vanuit het VIVERA Sociaal Wijkteam intensiever samen te werken met partners in het lokale (voor)veld en verwijzers. En hen waar nodig ondersteuning bieden die zoveel mogelijk aansluit bij het dagelijks leven en mogelijkheden van het huishouden. Hiermee willen we kwalitatief goede ondersteuning bieden en de kosten van zwaardere, geïndiceerde zorg en ondersteuning laten afnemen.
- Samen met de partners van het VIVERA Sociaal Wijkteam is in 2020 aan een ontwikkelagenda gewerkt om de doorontwikkeling gezamenlijk (VSWT en gemeente) vorm te geven. In 2021 ligt de focus op de uitvoering van die agenda en leren en verbeteren van nieuwe werkwijzen op basis van pilots (proeftuinen). Dit zijn bijvoorbeeld: het starten met een vraagverhelderingsteam van SDD en VSWT professionals gezamenlijk (brede intake lokaal), lokaal organiseren van het Lokaal Zorgnetwerk (casusregie na melding bij meldpunt Zorg en Overlast), verbinden van jeugdprofessionals en jongerenwerk op scholen en verminderen van 24-uurs zorg / versterken budgetbewust werken door alternatief aanbod te ontwikkelen.
- Met de gemeenschappelijke regelingen DG&J (SOJ) en GRD (SDD), realiseren we de mogelijkheden om middelen van geïndiceerde maatwerkvoorzieningen te verschuiven naar algemene voorzieningen die werken zonder beschikking.
- De partners van het VIVERA Sociaal Wijkteam geven uitvoering aan het Preventief Jeugdbeleid. Hiermee bevorderen we de samenwerking in de jeugdkolom en met de basisvoorzieningen en is de toegang tot de algemene voorzieningen voor inwoners op een eenduidige wijze georganiseerd. De inzet is gericht op laagdrempelige en preventieve hulpverlening om jongeren zo vroegtijdig te helpen en zwaardere zorg te voorkomen.
- We ondersteunen en waarderen mantelzorgers, zodat zij hun zorg zo goed mogelijk kunnen blijven uitvoeren. We blijven attent op het vinden van onzichtbare mantelzorgers. Aandachtspunten in 2021 zijn het knelpunt van de toenemende behoefte aan respijtzorg versus het beschikbaar gestelde aanbod én het in beeld brengen van de specifieke behoeften van (vaker verborgen) mantelzorgers van mensen met GGZ-problematiek. Per 2021 gaat het verlaagde tegoed op de mantelzorgpas in, onderdeel van de bezuinigingskeuzes van het Herstelplan, en voeren we extra checks in op aanmelding en gebruik van de passen.
- We optimaliseren via het lokale plan 'Een plek voor iedereen' de lokale infrastructuur voor inwoners met GGZ-problematiek die in de wijk (komen) wonen (onder andere cliënten beschermd thuis). Na een vertraagde start in 2020 als gevolg van het provinciaal toezicht en vervolgens de corona lockdown, zijn we in 2021 op stoom met onder meer: de introductie van Buurtcirkels, een extra GGZ inloop-locatie, ondersteuning voor mantelzorgers en versterking van het VIVERA Sociaal Wijkteam met een GGZ-expert.

- Ook zullen we aan de slag kunnen met de bevindingen van verkenningen naar: een betere verbinding met huisartsen, een bij Zwijndrecht passende terugvalvoorziening en kansen voor het versterken van verbindingen tussen GGZ-aanbieders en het lokale voorveld.
- In het kader van wonen met zorg hebben we eind 2020 een koers bepaald in onze ambitie om te komen tot een evenwichtige samenstelling van onze woningvoorraad én de opgave die we hebben om kwetsbare groepen te huisvesten. Onze lokale opgaven positioneren daarbij in het regionaal verband waarvan ons woningaanbod onderdeel is. We voeren deze koers in 2021 uit.
- In 2021 heeft de uitvoering van de aanpak Kindermishandeling drie speerpunten:
 - Het VIVERA Sociaal Wijkteam wordt aangevuld met een professional die geschoold is door Veilig Thuis en een vraagbaak, adviseur en schakel is voor professionals (o.a. vanuit onderwijs en kinderopvang). De professional pakt vragen en zorgsignalen op en schakelt met VT bij complexere situaties en daadwerkelijke meldingen van kindermishandeling. Onderdeel van deze rol is om ervoor te zorgen dat de kinderen waar het over gaat bij het VSWT en bij VT in beeld blijven.
 - De trainingen meldcode kindermishandeling/ huiselijk geweld voor professionals zetten we voort. En we blijven met onze partners in gesprek over de toepassing ervan in Zwijndrecht. Met als doel om de signaleringsfunctie in Zwijndrecht te versterken en met elkaar de zorg en ondersteuning te bieden die nodig is.
 - We onderzoeken een verbreding van de aanpak naar huiselijk geweld, omdat kindermishandeling en huiselijk geweld in veel gevallen hand in hand gaan. Medio 2021 komt uit dit onderzoek een voorstel voor een integrale aanpak.
 - We houden samen met het VIVERA Sociaal Wijkteam en Veilig Thuis in de gaten of de Coronacrisis leidt tot een stijging van het aantal meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Waar nodig komen we met voorstellen tot intensivering van de aanpak in 2021.
- In het kader van het landelijk programma Sociaal domein in Zwijndrecht door de gemeente samen met het Rijk, SDD en Movisie een onderzoek "Weet Wat je Kan" uitgevoerd naar de problematiek van mensen met een licht verstandelijke beperking (lvb). De conclusies vormden de basis voor een pilot om deze mensen lichte levensondersteuning te bieden. Voor de uitvoering van de pilot heeft het ministerie van VWS een subsidie ter beschikking gesteld aan de gemeente Zwijndrecht, waarmee vier (parttime) lifecoaches zijn aangetrokken om mensen met een lvb een laag intensieve, structurele ondersteuning te bieden om beter zelfstandig te kunnen deelnemen aan de samenleving. In de uitvoering wordt nauw samengewerkt met de SDD (afdeling Begeleiding en participatie) en het speciaal onderwijs. De pilot heeft een looptijd twee jaar en wordt gevolgd en geëvalueerd door onderzoeksbureau MOVISIE.

Ambitie 3: Inwoners met complexe zorg- en ondersteuningsvragen bieden we de ondersteuning die nodig is, een maatwerkaanpak, normaliseren en de-medicaliseren staan daarbij centraal.

- Met de inzet van zorgmariniers verbeteren we de effectiviteit van zorg- en ondersteuning aan huishoudens met de meest complexe problematiek. De zorgmariniers zetten zich in om met betrokken partners te komen tot een doorbraak voor het huishouden en werken tegelijkertijd aan het terugdringen van maatschappelijke kosten. De inzichten die zij opdoen op basis van deze casuïstiek gebruiken we om het systeem van zorg en ondersteuning te verbeteren. In hun eerste periode hebben de zorgmariniers meer inzicht verschaft in waar complexe casuïstiek vastloopt op schotten tussen organisaties, regelgeving of in de samenwerking. Als resultaat hiervan voeren we in 2021 onder andere het Lokaal Zorgnetwerk lokaal uit in plaats van regionaal, waardoor we veel meer regie kunnen voeren op de ondersteuning van inwoners met complexe casuïstiek. Ook worden diverse nieuwe huisvestingsoplossingen in ontwikkeling gebracht. In 2021 is de verbinding tussen de domeinen zorg en veiligheid een speerpunt van de zorgmariniers, omdat daar het verschil gemaakt kan worden bij de meest complexe problematiek.
- Samen met de SDD en het VIVERA Sociaal Wijkteam starten we een pilot 'integraal intake team' lokaal om te ontschotten tussen regelingen en organisaties. Samen met de SDD en het VIVERA

Sociaal Wijkteam starten we een pilot 'integraal intake team' lokaal. Professionals van de SDD (Wmo, Schuldhulpverlening en Participatiewet) haken aan bij het VIVERA Sociaal Wijkteam. Het team voert samen de vraagverheldering uit en opties van voorliggend aanbod nagaan naast maatwerkvoorzieningen. Hiermee verwachten tot passend ondersteuningsplan voor de hulpvraag te komen en de kosten voor maatwerkvoorzieningen te kunnen beperken met de inzet van algemene voorzieningen.

3.4 Effectmeting

(Verplichte) beleidsindicator	Nulmeting	Doel 2021 *	Doel 2022
Absoluut verzuim per 1000 inwoners 5-18 jaar; Leerplichtige en/of kwalificatiejongere die niet op een school of instelling staat ingeschreven	1	Lager of gelijk aan 0,94% (6 jongeren) (schooljaar 2018- 2019)	Lager of gelijk aan 0,94%
Relatief verzuim per 1000 inwoners 5-18 jaar; jongere staat wel ingeschreven op school maar gedurende bepaalde tijd lessen/praktijk niet volgt	16,46	Lager of gelijk aan 12,16% (schooljaar 2018- 2019)	Lager of gelijk aan 12,16%
Voortijdig schoolverlaters totaal (VO +MBO) %	2,1	Lager dan 2,6% (schooljaar 2018- 2019)	Lager dan 2,6%
Niet sporters; % niet wekelijks sporten bevolking 19 en ouder **	52,4	Lager dan nulmeting (Volgende meting door DG&J in 2020)	Lager dan nulmeting
% Jongeren met delict voor de rechter	1,38	Lager dan nulmeting (Geen cijfers over 2019 bekend)	Lager dan nulmeting
% Alle jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ***	13,44%	Lager dan 16,65% (tweede half jaar 2019)	Lager dan 16,65%
% Jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming t.o.v. alle jongeren	1,5	Lager dan 1,8% (tweede half jaar 2019)	Lager dan 1,8%
% Jongeren met jeugdreclassering tot 18 jaar die een maatregel door rechter dwingend opgelegd hebben gekregen (2 ^e helft 2018)	0,5	Lager dan 0,6% (2019)	Lager dan 0,6%
Cliënten met maatwerkarrangement Wmo per 1000 inwoners ****	66	Lager dan 70 (2019) ***	Lager dan 70

* De doelstellingen 2021 zijn gebaseerd op de laatst bekende en gepubliceerde cijfers.

** Voor de indicator '% niet sporters' is te verwachten dat de coronaperiode een negatieve impact zal hebben. Bekend is al dat minder mensen de beweegnormen halen, als gevolg van de maatregelen die groepsactiviteiten en activiteiten buitenshuis, waaronder sporten, maar ook dagelijks woon-werkverkeer beperken. Dat betekent dat we kunnen verwachten dat deze indicator zich eerder in de tegenovergestelde richting van onze doelstelling ontwikkelt en onze opgave hier groter zal worden.

*** We zien dat het aantal jongeren in onze gemeente dat een vorm van jeugdhulp ontvangt in de afgelopen jaren toeneemt naar bijna 1 op de 7. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde (11,74%) scoren wij bovendien

hoger. Dit onderstreept de urgentie van ons Transformatieplan Sociaal Domein, waarmee we alles op alles zetten om o.a. deze ontwikkeling te keren voor onze jongeren. Het aantal jongeren dat jeugdhulp ontvangt moet minimaal terug naar het landelijk gemiddelde van 1 op de 8/ 1 op de 9. Door in te zetten op vroegsignalering en preventie, het bieden van normaliserende alternatieven voor jeugdhulp en het huishouden als geheel te ondersteunen – breder kijken naar oorzaken, dan alleen de problematiek van de jongere – willen we hier verandering in brengen.

**** Dit aantal betreft een combinatie van inwoners die alleen een Wmo maatwerkarrangement hebben (61 per 1.000 inwoners) én inwoners die een gecombineerd arrangement met de Participatiewet (8 per 1.000 inwoners) of Jeugdwet (1 per 1.000 inwoners) hebben.

3.5 Wat mag het kosten?

Programma 3 <i>Welzijn en zorg</i>	Rekening 2019			Begroting 2020 na wijziging			Begroting 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat voor bestemming	-37.658	2.747	-34.911	-39.499	2.730	-36.769	-42.628	2.526	-40.102
Mutaties reserves	-574	2.020	1.446	0	1.222	1.222	0	658	658
Resultaat na bestemming	-38.232	4.767	-33.465	-39.499	3.952	-35.547	-42.628	3.184	-39.444

Bedragen x € 1.000

- = Nadelig / + = Voordelig

3.6 Verbonden Partijen

Verbonden partijen	Bijdrage aan ambities gemeente Zwijndrecht
Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J)	Vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid en Jeugd wordt een bijdrage geleverd aan een gezonde basis voor iedereen. De Dienst Gezondheid & Jeugd voert daartoe namens de gemeente een aantal taken uit zoals het instellen en in stand houden van een gezondheidsdienst en de uitvoering van wettelijke taken vanuit de Wet publieke gezondheid; het gaat dan onder andere om ziektepreventie (jeugdgezondheidszorg), gezondheidsbescherming (rijksvaccinatieprogramma) en gezondheidsbevordering.
Serviceorganisatie Jeugd/ Stichting Jeugdteams Zuid-Holland-Zuid (Dienst Gezondheid & Jeugd)	Vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid en jeugd – onderdeel Serviceorganisatie Jeugd wordt een bijdrage geleverd aan het bieden van de juiste zorg en ondersteuning aan inwoners met een (complexe) zorg- en ondersteuningsvraag. Dit doen zij onder andere door middel van de contractering van en inkoop bij zorgaanbieders die jeugdhulp bieden. Daarnaast contracteren zij het jeugdteam dat lokaal in Zwijndrecht ondersteuning biedt en het voorportaal is voor zwaardere zorg.
Sociale Dienst Drechtsteden	Vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden – onderdeel Sociale Dienst Drechtsteden wordt een bijdrage geleverd aan het bieden van de juiste zorg en ondersteuning aan inwoners met een (complexe) zorg- en ondersteuningsvraag. Dit doen zij onder andere door het bieden van Wmo Maatwerkvoorzieningen, het uitvoeren van het minimabeleid en het uitvoeren van de Participatiewet.

Uitgebreide informatie over alle Verbonden partijen van de gemeente Zwijndrecht treft u aan in de betreffende paragraaf.

Programma 4 Veiligheid en leefomgeving

4.1 Focus 2021

We blijven in 2021 werken aan een veilig en leefbaar Zwijndrecht. Dit is immers belangrijk om een aantrekkelijke woongemeente te zijn. We continueren de aanpak van klassieke criminaliteit (zoals woninginbraken). Er is steeds meer aandacht voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Dit doen we samen als organisatie en in samenwerking met onze partners. Naast bewustwording zijn preventie en handhaving daarbij belangrijk.

Een leefbare openbare ruimte blijft onverminderd belangrijk. De openbare ruimte is onze directe leefomgeving en bepaalt voor een groot deel hoe inwoners en bezoekers naar Zwijndrecht kijken. In 2021 stellen we een visie op over onze openbare ruimte. Hoe ziet de openbare ruimte van Zwijndrecht er in de toekomst uit? Maar belangrijker nog; welke doelstellingen willen we bereiken in deze openbare ruimte? De openbare ruimte verbindt ons met elkaar en is daarom bij uitstek een instrument om naast ruimtelijke doelstellingen, ook sociale doelstellingen te realiseren.

Om doelstellingen te bereiken, is het belangrijk dat de openbare ruimte gebruikt wordt en daartoe uitnodigt. Mensen moeten er willen verblijven. We zorgen ervoor dat het schoon is, maar willen ook vergroenen. Dit is niet alleen belangrijk voor nu, maar ook voor de toekomst. We besteden veel aandacht aan duurzaamheid. Zwijndrecht heeft immers, net als iedere andere gemeente, de opgave de directe leefomgeving goed door te geven aan volgende generaties.

4.2 Wat willen we bereiken?

Ambities	Doelstellingen
1) Veilig wonen	a) We verbeteren de veiligheid en veiligheidsbeleving van inwoners. b) Bij rampen en crises handelen we effectief door een goed georganiseerde crisisorganisatie.
2) Prettig wonen	c) De openbare ruimte is schoon. We dringen overlast van afval en hondenpoep terug. d) We brengen door het sturen van parkeergedrag, vraag en aanbod in evenwicht. e) De openbare ruimte is groen. Waar mogelijk vergroenen we en stimuleren we daartoe. f) We zorgen ervoor dat de kwaliteit van de openbare ruimte zoveel mogelijk aansluit bij de wensen van bewoners.
3) Een duurzame openbare ruimte	g) We zorgen voor een openbare ruimte die voorbereid is op de toekomst.

4) Een bewuste (toekomstige) generatie	h) We zetten versterkt in op bewustwording van de jonge generatie en werken aan een samenhangend programma voor onze drie NME-locaties: Weetpunt, Kiboehoeve, Hooge Nesse.
--	--

4.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Ambitie 1: Veilig wonen
• We blijven de wijkpreventieteams onverminderd ondersteunen in hun taak. We organiseren een veiligheidsdag en we houden bewustwordingscampagnes voor doelgroepen. • We zetten extra boa-capaciteit in voor de aanpak van ondermijning en heling en ook voor de aanpak van kleine ergernissen. • Ondermijningssignalen worden beoordeeld en - indien mogelijk - worden met partners, intern en of extern, acties ondernomen al dan niet in samenwerking met het RIEC. • We gaan aan de slag met het aanpakken van de meest overlast gevende locaties op het gebied van verkeersveiligheid. • We continueren de verkeersacties ter verbetering van de verkeersveiligheid rondom onderwijsinstellingen. Daarnaast gaan we acties organiseren bij locaties waar voertuigen onvoldoende stoppen voor overstekende voetgangers, zoals bij ouderencentra en winkelcentra. • We blijven in gesprek met ProRail in het kader van veiligheid op en rondom het spoor en het emplacement Kijfhoek. • Wij organiseren een lobby in het kader van Basisnet Spoor en hoogfrequent spoor. • Wij verwerken de geschikte veiligheidsvoorschriften in het bestemmingsplan Stationskwartier om op een verantwoorde wijze te kunnen bouwen. • We ontwikkelen de crisisorganisatie (regionaal) door en blijven oefeningen organiseren.
Ambitie 2: Prettig wonen
• We dringen overlast door honden(-bezitters) terug en bieden voldoende gebruiksmogelijkheden voor honden(-bezitters). We evalueren de pilot met twee omheinde hondenspeelplekken. • We geven verder uitvoering aan ons beleid 'inzameling en verwerking huishoudelijk afval', zoals de invoering van GFE-inzameling bij hoogbouw en voltooien van restafval op afstand. We bereiden ons voor om vervolg te kunnen gaan geven aan het beleidsplan. • We ontwikkelen mobiliteitsbeleid, gebaseerd op het STOP-principe, waarbij de prioriteit gaat van eerst Stappen, dan naar Trappen, vervolgens naar Openbaar Vervoer en dan pas naar Personenwagens. Hierbinnen ontwikkelen we parkeerbeleid, waarin we onder andere aandacht hebben voor het beperken van de overlast van geparkeerde voertuigen. • We zorgen voor een groene openbare ruimte door verder uitvoering te geven aan het integraal groenbeleid 'Groen Leeft' en de daarbij behorende uitvoeringsagenda. • We richten speelplekken opnieuw in en betrekken daar actief onze inwoners bij (bijvoorbeeld via de nieuwe applicatie Speeltuinchef). In het bijzonder is er aandacht voor het vergroenen van speelplekken en het creëren van informele speelruimte via speelprikkels (zonder formele toestellen). In 2021 zijn veel speeltoestellen en ondergronden aan vervanging toe, bijvoorbeeld vier speelplekken in Heerjansdam, twee speelplekken met potentie voor het NL Terreinlabel en het skatepark in het Molenvlietpark. • We actualiseren het beheerplan buitensportaccommodaties en het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (2018-2021). • We geven uitvoering aan (beheer)plannen: het integraal beheerplan openbare ruimte, het gemeentelijk rioleringsplan, het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan, het beheerplan buitensportaccommodaties en het beheerplan begraafplaatsen (en het geven van gelegenheid tot de bouw van een crematorium). • We monitoren de kwaliteit van de openbare ruimte door te schouwen op beeldkwaliteit.

- We hebben een overzicht gemaakt van de meest storende plekken in de openbare ruimte en we pakken deze gefaseerd aan.
- We faciliteren inwoners die zelf actief zijn om hun leefomgeving prettig te maken middels PAK AAN!.
- We handelen meldingen over de openbare ruimte af via het meldingsstelsel Fixi. We evalueren de afhandeling en voeren verbeterpunten door.

Ambitie 3: Een duurzame openbare ruimte

- Bij inkoop en aanbesteding is duurzaamheid (klimaatadaptatie, circulariteit en energietransitie) een speerpunt.
- Bij ontwikkeling van woningbouw worden randvoorwaarden meegegeven over energieneutraliteit, groen, circulariteit en klimaatadaptatie.
- We geven uitvoering aan de concept Regionale Energiestrategie (RES), het Energieakkoord Drechtsteden, de Transitievisie Warmte 1.0 en de Zwijsrechtse Energieagenda.
- We bereiden ons voor op de aanleg van een warmtenet.
- In het kader van mobiliteitsbeleid zoeken wij naar mogelijkheden om te komen tot vermindering van verharding.
- We maken een programma duurzaamheid, waarin we onze ambities op alle duurzaamheidsthema's (energie, groen/biodiversiteit, circulair, klimaat) beschrijven.

Ambitie 4: Een bewuste (toekomstige) generatie

- We werken aan synergie tussen organisaties die zich bezighouden met natuureducatie, milieu en groenbeheer.
- We continueren onze samenwerking met SUS ateliers van de Hogeschool Rotterdam en andere vooruitstrevende organisaties om te komen tot voorbeeldprojecten in Zwijsrecht.
- Via Natuur- en Milieu Educatie en duurzaamheidscommunicatie streven wij ernaar meer bewustwording en handelingsperspectief te realiseren, bijvoorbeeld rondom het scheiden van afval.
- We betrekken het onderwijs bij de proeftuin aardgasvrij Walburg.

4.4 Effectmeting

(Verplichte) beleidsindicator	Nulmeting	Doel 2021	Doel 2022
Verwijzing Halt (aantal per 10.000 jongeren) *	187 (2018)	Gelijk of lager	Gelijk of lager
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners) *	0,9 (2018)	Gelijk of lager	Gelijk of lager
Geweldmisdriven (aantal per 1.000 inwoners) *	2,9 (2018)	Gelijk of lager	Gelijk of lager
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners) *	1,9 (2018)	Gelijk of lager	Gelijk of lager
Vernielingen en beschadigingen openbare ruimte*	4,6 (2018)	Gelijk of lager	Gelijk of lager
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	203 (2018)	Minder dan 200	Minder dan 160
Hernieuwbare elektriciteit (%) (2017) **	1,4 (2017)	5%	Hoger

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

*De gemeente heeft niet of beperkt directe invloed heeft op deze cijfers, maar we volgen ze wel nauwlettend om na te gaan of aanvullende beleid nodig is ter ondersteuning. Daarom zijn ook geen cijfermatige doelstellingen opgenomen.

** Deze doelstelling is onderdeel van de (u nog concept) RES (regionale energiestrategie). Op basis van de in te richten monitoring van de RES kunnen in de toekomst nadere doelstellingen worden geformuleerd.

4.5 Wat mag het kosten?

Programma 4 <i>Veiligheid</i>	Rekening 2019			Begroting 2020 na wijziging			Begroting 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat voor bestemming	-30.613	16.687	-13.926	-33.709	17.945	-15.764	-31.785	16.384	-15.401
Mutaties reserves	-333	1.248	915	-98	1.502	1.404	-249	759	510
Resultaat na bestemming	-30.946	17.935	-13.011	-33.807	19.447	-14.360	-32.034	17.143	-14.891

Bedragen x € 1.000

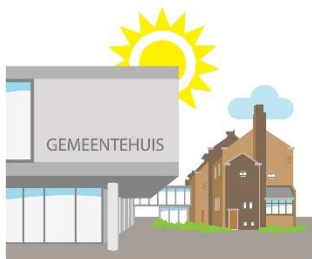
- = Nadelig / + = Voordelig

4.6 Verbonden Partijen

Verbonden partijen	Bijdrage aan ambities gemeente Zwijndrecht
GR Veiligheids-regio Zuid-Holland-Zuid	De gemeenschappelijke regeling heeft tot doel de brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen op regionaal niveau te integreren, met behoud van lokale verankering, bestuurlijk en operationeel. Het doel is een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding.
GR Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid	De Omgevingsdienst voert in mandaat voor de gemeente een aantal wetten uit, zoals de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet milieubeheer, de Wet geluidhinder, de Wet bodembescherming en de Wet natuurbescherming. De Wabo milieutaken, in hoofdzaak vergunningverlening, toezicht en handhaving, worden jaarlijks vastgelegd in een jaarprogramma. De Omgevingsdienst verricht daarnaast voor de gemeente adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van veiligheid, gezondheid, leefbaarheid en duurzaamheid en voert projecten uit op het gebied van milieu en ruimte. De Omgevingsdienst is medeondertekenaar van het Energieakkoord Drechtsteden.
GR Drechtsteden	De gemeenschappelijke regeling Drechtsteden draagt bij aan dit programma door het opstellen van regionaal beleid op deze gebieden, bijvoorbeeld verkeer en vervoer. Ook het adviseren over en het ontwerpen en voorbereiden van civieltechnische werken, het voeren van projectleiding en het houden van toezicht op de werken behoort tot de werkzaamheden.

Uitgebreide informatie over alle Verbonden partijen van de gemeente Zwijndrecht treft u aan in de betreffende paragraaf.

Programma 5 Dienstverlening en bestuur

5.1 Inleiding

De afgelopen jaren is veel inzet gepleegd om het vertrouwen dat inwoners, instellingen en bedrijven in de gemeente hebben verder te vergroten. Dit blijft voor ons een belangrijke doelstelling. We zetten onze samenlevingsgerichte werkwijze door. Een werkwijze waarmee we samen met burgers en partners kijken naar wat zij daadwerkelijk van de gemeente nodig hebben. Waar heeft de gemeente een taak of een rol, en hoe kunnen we deze rol of taak het beste ten gunste van het algemeen belang dienen? Wij zetten daartoe in op een impuls aan communicatie over onze doelstellingen, bijvoorbeeld door onze communicatie nog meer toe te spitsen op de doelgroep. Ook dient de communicatie richting belanghebbenden en het gebruik van moderne communicatiemiddelen te verbeteren. Ook gaan wij in 2021 stevig door met het stimuleren van burgerparticipatie. De raad heeft afgelopen jaar een participatieladder opgesteld en er zijn diverse bijeenkomsten geweest om inwoners en bedrijven te betrekken bij de ontwikkelingen in hun buurt of meer in het algemeen zoals bij de OndernemersTop en de Burgertop. Maar we kunnen nog meer en beter.

Om succesvol het vertrouwen te ondersteunen streven we naar dienstverlening die klantvriendelijk, transparant en efficiënt is georganiseerd, waarbij zaken zowel via de balie, de website of de telefoon geregeld kunnen worden. Dienstverlening is niet alleen het visitekaartje van de gemeente, maar draagt ook bij aan de realisatie van de beleidsdoelen van de gemeente. In 2021 stellen we mede daarom een nieuw dienstverleningsconcept (met heldere servicenormen) op waarmee we het gemeentehuis echt een huis maken van de gemeente.

Samen met onze buurgemeenten vormen we de regio Drechtsteden. Een samenwerkingsverband dat voor ons van groot belang is om onze doelen te behalen. Naast de regio Drechtsteden hebben we nog diverse samenwerkingspartners. Hierdoor is de "netwerksamenwerking" de afgelopen jaren in intensiteit en complexiteit gegroeid. Vanuit een sterke visie gaan we bepalen hoe en met welke verbonden partijen we willen en moeten samenwerken om onze doelen effectief en efficiënt te kunnen blijven behalen.

We zien het belang van regionale samenwerking waar we een gedeelde (urgente) gemeenschappelijke opgave hebben of daar waar we door gezamenlijk optreden meer voor elkaar krijgen. De maatschappelijke (inhoudelijke) opgaven moeten ons inziens in de samenwerking leidend zijn en blijven. Zo kunnen we de digitalisering van producten prima op grotere schaal organiseren, maar dienen we onderwerpen die gerelateerd zijn aan lokale politiek en beleid écht lokaal te organiseren en aan te sturen. Om opgaven die daadwerkelijk op regionaal niveau liggen samen op te pakken en de opgaven die slechts één of een paar gemeenten raken met alleen die gemeenten op te pakken.

Het voorjaar van 2021 staat in het teken van de landelijke verkiezingen. Het organiseren van verkiezingen vraagt normaal gesproken al veel tijd en inzet. Als gevolg van de Coronacrisis zal de organisatie van deze verkiezingen extra tijd, geld en energie vragen en een andere aanpak.

5.2 Wat willen we bereiken?

Ambities	Doelstellingen
Een goede relatie tussen de samenleving en de politiek	a) We behartigen de belangen van onze inwoners bedrijven en partners goed.
	b) We handhaven excellente dienstverlening.
	c) We werken proces- en zaakgericht

5.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Ambitie 1: Een goede relatie tussen de samenleving en de politiek
• Samenlevingsgericht werken is een belangrijk uitgangspunt. Eén van de effecten van samenlevingsgericht werken is een (in de ogen van de inwoners) betere responsiviteit van de gemeente. En dat leidt tot meer vertrouwen. We zetten de periodieke monitoring van vertrouwen voort, maar kiezen daarbij voor een nieuwe, meer betrouwbare, methode. • We geven een impuls aan de communicatie over onze doelstellingen, bijvoorbeeld door onze communicatie nog meer toe te spitsen op de doelgroep. We informeren onze inwoners over belangrijke resultaten (bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid, vertrouwen, betaald parkeren, afvalinzameling, Vivera, jeugdzorg, et cetera). Onze (telefonische) bereikbaarheid blijft achter bij onze doelen en gaan we hier in 2021 werk van maken. Tevens dient de communicatie richting belanghebbenden te verbeteren en gaan we het gebruik van moderne communicatiemiddelen monitoren (mobiele apparaten, sociale media, WhatsApp, chat, enzovoorts). • Burgers ondernemen steeds vaker zelf actie in hun omgeving. Ze bedenken een oplossing voor het onderhoud van speeltuinen of de groenvoorziening. Hierdoor veranderen de verhoudingen tussen overheid en burgers. Een verandering die niet meer weg te denken is uit onze netwerksamenleving. Wij gaan in 2021 dan ook door met het stimuleren van burgerparticipatie waarbij we steeds de participatieladder toepassen. • In het proces "verstandig versterken" (commissie Deetman) zetten we duidelijk onze lijn neer dat we alleen de samenwerking opzoeken bij gedeelde (urgente) maatschappelijke opgaven of daar waar we door gezamenlijk optreden meer voor elkaar krijgen. Dit werken we verder uit in de transformatie sociaal domein waar we inzetten op meer lokale grip en in discussies omtrent de groeiagenda. We trekken hierin samen op met de raad richting de diverse collegeconferenties. • We bieden hulp aan een ieder die vastloopt in het web van regels, procedures en instanties (de gemeente als meest nabije overheid). • We intensiveren de inzet ten aanzien van privacy, gegevensveiligheid en de landelijke aanpak van adres- en identiteitsfraude, en de Wet Bibob. • We werken aan een visie op dienstverlening (mede in relatie tot het kantoorpandgebruik "het huis van de gemeente"). • Voor de Verkiezingen in 2021 houden we rekening met extra kosten in verband met Corona. Voor een veilige stembusgang zijn extra locaties, mensen en materialen nodig. • We stellen steeds meer producten digitaal beschikbaar en leveren hulp en/of maatwerk waar nodig. • We werken integraal en efficiënt samen met onze partners binnen één systeem. • We hebben aandacht voor integer handelen en gaan bewust om met de middelen en informatie die we tot onze beschikking hebben. We trainen onze medewerkers en bestuur zodat de bewustwording op dit gebied toeneemt. We bespreken dilemma's en streven naar een zo goed mogelijk oplossing voor alle betrokkenen.

5.4 Effectmeting

(Verplichte) beleidsindicatoren	0-meting	2021	bron
Formatie (Fte per 1.000 inwoners)	4,67	4,74	Personeelsadministratie
Bezetting (Fte per 1.000 inwoners)	4,38	4,38	Personeelsadministratie
Apparaatskosten (Kosten per inwoner)	€ 488	€ 523	Begroting 2021
Externe inhuur (Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur)	10,3%	9,1%	Begroting 2021
Overhead (% van de totale lasten) *	9,5%	10,8%	Begroting 2021
Vertrouwen in de gemeente (rapportcijfer)	6,4	6,6	OCD

* De overhead bestaat voor een groot gedeelte uit bijdragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD), die veel van de PIJOFACH taken voor de gemeente Zwijndrecht uitvoert. Daarnaast draagt de gemeente zelf de directe kosten van huisvesting en facilitaire zaken. Tot slot bestaat de overhead uit eigen personeelskosten voor staf- en leidinggevende functies en de daaraan verbonden algemene kosten. De stijging van het percentage overhead wordt verklaard door de vertaling van de CAO van de begroting van de GR Drechtsteden in de gemeentebegroting.

5.5 Wat mag het kosten?

Programma 5 Dienstverlening en bestuur	Rekening 2019			Begroting 2020			Begroting 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat voor bestemming	-7.403	1.563	-5.840	-6.461	1.073	-5.388	-6.354	1.416	-4.938
Mutaties reserves	0	0	0	0	8	8	0	0	0
Resultaat na bestemming	-7.403	1.563	-5.840	-6.461	1.081	-5.380	-6.354	1.416	-4.938

Bedragen x € 1.000

- = Nadelig / + = Voordelig

5.6 Verbonden Partijen

Verbonden partijen	Bijdrage aan ambities gemeente Zwijndrecht
Regeling Onderlinge Samenwerking Drechtsteden GR Drechtsteden	Door het uitvoering geven aan de Groeiagenda –via een Regeling Onderlinge Samenwerking Drechtsteden- en het regionaal Meerjarenprogramma (rMJP) –via de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden werken wij aan de volgende doelstellingen van Zwijndrecht: versterken vestigingsklimaat bedrijven, verbeteren bereikbaarheid (mobiliteit), aansluiting onderwijs op bedrijfsleven, Regionale Energiestrategie en verbetering van de woonmilieus.
Regeling Onderlinge Samenwerking Drechtsteden GR Drechtsteden	We werken nauw samen –via een Regeling Onderlinge Samenwerking Drechtsteden- met Dienstverlening Drechtsteden, en via de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden met het Smart Datacentrum van de Gemeentelijke Belastingen en Basisinformatie Drechtsteden (waaronder ook het Onderzoekscentrum Drechtsteden valt). We werken in dezelfde systemen en harmoniseren onze werkwijzen. We ontwikkelen samen, delen specialismen, bieden onderlinge ondersteuning (website + social media) en voeren activiteiten voor elkaar uit (bijvoorbeeld telefonie). Op het vlak van dienstverlening is Zwijndrecht een sterke speler in de regio en wil een actieve bijdrage leveren aan de doorontwikkeling van de kwaliteit van dienstverlening en basisregistraties in het netwerk van de Drechtsteden. De organisatie van de benodigde communicatie organiseren wij via het Service Centrum Drechtsteden van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden.

Uitgebreide informatie over alle Verbonden partijen van de gemeente Zwijndrecht treft u aan in de betreffende paragraaf.

Onderdeel Financiën

Het totaalbedrag (saldo) van dit onderdeel bedraagt € 297.000. De bijbehorende baten zijn verantwoord onder de algemene dekkingsmiddelen in het volgende hoofdstuk. Hieronder gaan we in het kort in op de activiteiten.

Belastingen

De lasten betreffen de bijdragen aan Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD) voor het uitvoeren van de heffing en invordering, de afhandeling van bezwaar- en beroepsschriften van de Wet onroerende zaken en een dotatie aan de voorziening dubieuze belastingdebiteuren. Daarnaast betreffen de lasten de tegemoetkoming in de woonlasten van € 22,- op de afvalstoffenheffing in 2021.

Beleggingen

Zwijndrecht neemt met andere gemeenten deel in het aandelenkapitaal van instellingen met een zeker nut voor de gemeente, zoals nutsbedrijven (Stedin, Oasen en Evides), de BNG en ROM-D. Onder deze post worden de rentelasten geraamd die zijn verbonden aan het houden van beleggingen.

Onvoorzien

De post Onvoorzien bevat het budget voor onvoorzienne uitgaven. Er is voor gekozen om de post Onvoorzien voor de begroting in zijn geheel op te nemen onder dit onderdeel.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten omvat posten zoals eindheffing werkkostenregeling (WKR), stelposten lager investeringsprogramma en onderuitputting, generatiepact, lasten voormalige personeel en vennootschapsbelasting.

Onderdeel Financiën	Rekening 2019			Begroting 2020 na wijziging			Begroting 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo baten en lasten	-937	266	-671	-796	316	-480	-291	315	24
Mutaties reserves	-520	150	-370	-279	0	-279	-321	0	-321
Geraamd resultaat	-1.457	416	-1.041	-1.075	316	-759	-612	315	-297

Bedragen x € 1.000

- = Nadelig / + = Voordelig

Onderdeel Algemene dekkingsmiddelen

Binnen de begroting bestaat er onderscheid tussen specifieke dekkingsmiddelen en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen (bijvoorbeeld opbrengsten voor het ophalen van afval, verstrekken van vergunningen, onderhouden van het riool, reisdocumenten et cetera) hangen samen met een concreet beleidsveld en staan opgenomen in de betreffende programma's. De algemene dekkingsmiddelen onderscheiden zich van specifieke dekkingsmiddelen doordat zij vrij aan te wenden zijn. De besteding van deze inkomsten is niet aan een bepaald programma (doel) gebonden. De algemene dekkingsmiddelen vormen de financiële dekking van de bestedingen van de programma's 1 tot en met 5 en de overige onderdelen van de begroting.

Het totaalbedrag (saldo) van dit onderdeel bedraagt € 90,7 miljoen. Dit betreft circa 64,7% van de totale baten (exclusief reserves). De bijbehorende lasten zijn verantwoord in het voorgaande hoofdstuk, Financiën. Hieronder gaan we in het kort in op de activiteiten.

Belastingen - lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD) draagt zorg voor heffing en invordering, afhandeling bezwaar- en beroepsschriften van de Wet onroerende zaken en Precariobelasting. De baten van deze lokale heffingen worden op dit onderdeel geraamd.

Beleggingen - dividend

Zwijndrecht neemt met andere gemeenten deel in het aandelenkapitaal van instellingen met een zeker nut voor de gemeente, zoals nutsbedrijven (Stedin, Oasen en Evides), de BNG en ROM-D. Onder deze post worden de dividenden geraamd die zijn verbonden aan het houden van beleggingen. Naast de dividenden van bovengenoemde instellingen ramen we hier ook de garantstellingsprovisie van HVC.

Geldleningen en garanties

Dit betreft het renteresultaat. Voor een berekening van het renteresultaat verwijzen wij naar tabel 3 in de paragraaf Financiering.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is de belangrijkste vrij besteedbare/afweegbare inkomstenbron voor de gemeente en wordt voornamelijk bepaald door beleidsvoornemens van de rijksoverheid. De belangrijkste integratie- en decentralisatie-uitkering voor onze gemeente betreft de (oude) Wmo.

De geldstromen die voorheen onder de titel 'deelfonds sociaal domein' vielen, zijn met ingang van 2019 ondergebracht in de algemene uitkering. Een klein gedeelte is gehandhaafd als integratie-uitkering (uitkering in verband met de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)).

Onderdeel	Rekening 2019			Begroting 2020 na wijziging			Begroting 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Algemene Dekkingsmiddelen</i>									
Saldo van baten en lasten	-167	85.746	85.579	-54	87.393	87.339	-201	90.886	90.685
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-167	85.746	85.579	-54	87.393	87.339	-201	90.886	90.685

Bedragen x € 1.000

- = Nadelig / + = Voordelig

Onderdeel Overhead

In dit hoofdstuk worden de overheadkosten gepresenteerd conform de definities uit de notitie overhead van de commissie BBV.

De overhead bestaat voor een groot gedeelte uit bijdragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD), die veel van de PIJOFACH taken voor de gemeente Zwijndrecht uitvoert. Daarnaast draagt de gemeente zelf de directe kosten van huisvesting en facilitaire zaken. Tot slot bestaat de overhead uit eigen personeelskosten voor staf- en leidinggevende functies en de daaraan verbonden algemene kosten.

Het totaalbedrag (saldo) van dit onderdeel bedraagt € 12.311.000.

Onderdeel <i>Overhead</i>	Rekening 2019			Begroting 2020 na wijziging			Begroting 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	-13.738	190	-13.548	-14.239	36	-14.203	-13.488	12	-13.476
Mutaties reserves	-635	1.645	1.010	0	1.241	1.241	0	1.165	1.165
Geraamd resultaat	-14.373	1.835	-12.538	-14.239	1.277	-12.962	-13.488	1.177	-12.311

Bedragen x € 1.000

- = Nadelig / + = Voordelig

Onderdeel Vennootschapsbelasting

In 2015 is het wetsvoorstel modernisering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen aangenomen door de Tweede Kamer. Het achterliggende doel van het wetsvoorstel is het scheppen van een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Sindsdien is er voor gemeenten en provincies een vennootschapsbelastingplicht (hierna: Vpb-plicht). Vanaf 1 januari 2016 is de gemeente verplicht vennootschapsbelasting te betalen over haar ondernemingsactiviteiten.

De inventarisatie van de ondernemingsactiviteiten is afgerond en hieruit is gebleken dat straatparkeeren, bouwgrondexploitaties en reststromen huishoudelijk afval fiscale ondernemingen voor de vennootschapsbelasting zijn. Voor het straatparkeeren is er een vrijstelling. Hieruit volgt dat alleen uit de bouwgrondexploitaties en de reststromen huishoudelijk afval een vennootschapsbelastinglast volgt.

In samenwerking met de fiscalist is de aangifte 2017 gedaan en zijn we in de afrondende fase van de aangifte 2018. Uit deze aangiften volgt geen vennootschapsbelastinglast, maar een verrekenbaar verlies. Voor 2019 moeten we nog een inschatting maken. De aangiften en de inschattingen zijn zorgvuldig tot stand gekomen, maar nog niet met de Belastingdienst afgestemd. De definitieve aanslag kan afwijken van het nu ingeschatte bedrag.

Onderdeel VPB	Rekening 2019			Begroting 2020 na wijziging			Begroting 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	-10	0	-10
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	0	0	0	0	0	0	-10	0	-10

Bedragen x € 1.000

- = Nadelig / + = Voordelig

Begroting 2021 – 2024

PARAGRAFEN

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de lokale heffingen, de onderbouwing en het bijbehorende beleid.

De lokale heffingen kunnen worden onderscheiden in gebonden en ongebonden heffingen. Gebonden wil zeggen dat de besteding gerelateerd is aan een direct aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. Dit zijn retributies, ook wel rechten genoemd, (bijvoorbeeld leges, marktgeld, begraafplaatsrecht of reinigingsrecht) of bestemmingsheffingen (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing en rioolheffing). Deze heffingen worden verantwoord op de betreffende gemeentelijke programma's en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Ongebonden lokale heffingen zijn zogenaamde zuivere belastingen, waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. De opbrengsten hieruit kunnen door uw raad vrij binnen het werkterrein van de gemeente worden ingezet. Het gaat hierbij om de onroerendezaakbelastingen (OZB), precariobelasting en (van nature) de hondenbelasting. Deze heffingen zijn niet verbonden aan een inhoudelijk programma en behoren tot de algemene dekkingsmiddelen.

Deze paragraaf heeft betrekking op beide type heffingen en bevat conform de Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten de onderdelen:

- een aanduiding van de lokale lastendruk
- de uitgangspunten van het tarievenbeleid
- een overzicht van de geraamde opbrengst gemeentelijke heffingen
- de kostendekkendheid van de heffingen en het beleid
- een beschrijving van het kwijscheldingsbeleid.

Lokale lastendruk

Tot de lokale woonlasten worden gerekend de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen bepalen het grootste deel van de gemeentelijke opbrengsten en bepalen daarmee ook grotendeels de lokale lastendruk.

In de kolom 2021 zijn de gevolgen van de belastingvoorstellen verwerkt.

Bedragen x € 1

Prognose gemeentelijke heffingen	Realisatie	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
OZB-lasten gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	238	244	248	248	248	248
Rioolheffing voor een gezin	298	302	302	311	311	311
Afvalstoffenheffing voor een gezin	354	380	386	386	386	386
Heffingskorting voor een gezin	-22	-22	-22			
Woonlasten Zwijndrecht	868	904	914	945	945	945
Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	721	740	776	776	776	776

Zwijndrecht werkt met het toepassen van bestaand beleid met een norm voor het woonlastenbeginsel. Op basis van bestaand beleid lag een gemiddelde kostenverhoging van zo'n 2,5% in de rede. Die 2,5% komt tot stand door:

- OZB 1,8% (gemiddelde inflatie over de afgelopen 3 jaar),
- Afvalstoffenheffing 1,5%
- Rioolheffing 3% + 1,5%

Die stijging is uiteindelijk beperkt gebleven tot afgerond 1,1 % doordat geen tariefstijging voor rioolheffing nodig is. De tariefstijging kan achterwege blijven doordat de afschrijvingstermijn van investeringen is verlengd van 40 naar 50 jaar in de administratie en doordat in 2020 de rekenrente is gedaald.

Vergelijking met andere gemeenten

Om inzicht te krijgen in de hoogte van de woonlasten is een vergelijking met andere gemeenten te maken. Ter vergelijking is ook het landelijk gemiddelde gegeven. Let wel dit overzicht is gebaseerd op de actuele gegevens van de Digitale Atlas van de lokale lasten **2020** op www.coelo.nl en geeft de woonlasten van een meerpersoonshuishouden weer. Vergelijking van de nieuwe tarieven 2021 is nog niet mogelijk.

Gemeente	Gemiddelde WOZ-waarde	Tarief OZB	OZB eigenaar	Rioolheffing eig/gebr	Afvalstoffenheffing	Totaal	Rangnr. Meerpers.huish
Alblasserdam	€ 335.000	0,1134	€ 266	€ 159	€ 358	€ 783	169
Dordrecht	€ 206.000	0,1089	€ 225	€ 194	€ 286	€ 705	59
Hardinxveld-Giessendam	€ 255.000	0,1199	€ 306	€ 231	€ 292	€ 829	246
Hendrik-Ido-Ambacht	€ 278.000	0,1108	€ 308	€ 184	€ 335	€ 827	241
Papendrecht	€ 237.000	0,1128	€ 268	€ 141	€ 296	€ 705	58
Sliedrecht	€ 216.000	0,0879	€ 190	€ 236	€ 246	€ 672	31
Zwijndrecht	€ 215.000	0,1127	€ 244	€ 302	€ 380	€ 904	323
Landelijk gemiddelde	€ 286.000	0,1102	€ 294	€ 199	€ 283	€ 776	

*Voor Zwijndrecht is het totaalbedrag verlaagd met € 22 wegens een tegemoetkoming in de woonlasten.

Uitgangspunten tarievenbeleid

Bij het opstellen van de begroting hebben we voor de berekening van de diverse tarieven en de daaruit voortvloeiende raming van de opbrengsten de volgende uitgangspunten gehanteerd (staand beleid):

Omschrijving	Uitgangspunt
Leges bouwen en publiekszaken	Inflatiecorrectie 1,5%
OZB	Inflatiecorrectie 1,8% (gemiddelde inflatie over de afgelopen drie jaar)
Hondenbelasting	0,0% inflatiecorrectie
Rioolheffing	0,0% (in afwijking op GRP, zie verordening rioolheffing)
Afvalstoffenheffing	1,5%
Leges begraafplaatsrechten	3,0% (dubbele inflatie)

Overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen

De volgende tabel geeft de geraamde opbrengst voor 2021, 2020 en gerealiseerde opbrengsten in 2019 aan. De verschillen tussen 2021 en 2020 geven geen indicatie van de stijging van de tarieven, maar van de totale opbrengst.

Totaaloverzicht opbrengst gemeentelijke heffingen

Heffingssoort (bedragen x 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021
Ongebonden heffingen (algemene dekkingsmiddelen)			
A. Onroerende zaakbelastingen	9.807	9.923	10.247
B. Precariobelasting	1.350	1.357	1.359
Subtotaal ongebonden heffingen	11.157	11.280	11.606
Gebonden heffingen			
1. Afvalstoffenheffing	6.377	6.919	7.019
2. Rioolheffing	6.415	6.511	6.511
Tegemoetkoming in de woonlasten: € 22 per huishouden	-430	-437	-437
3. Hondenbelasting	213	204	203
4. Begraafplaatsrechten	643	692	713
5a. Leges Publiekscontacten (incl rijksleges)	614	536	529
5b. Leges Vergunningverlening (bouwleges en APV)	1.061	475	482
6. Binnenhavengelden	47	65	61
7. Marktgelden	62	71	71
8. Bijdrage Investeringszone Groote Lindt	89	89	89
9. Reinigingsrecht	47	46	48
Subtotaal gebonden heffingen	15.138	15.171	15.288
TOTAAL	26.295	26.451	26.893

Evenals in 2020, wordt in 2021 een tegemoetkoming in de woonlasten van € 22,- verstrekt, geldend voor elk huishouden dat op 1 januari 2021 belastingplichtig is voor de afvalstoffenheffing. Voor deze tegemoetkoming wordt een deel van de opbrengst van precario op kabels en leidingen ingezet.

Extra toelichting op de tegemoetkoming in de woonlasten:

In 2017 heeft de Tweede Kamer der Staten – Generaal besloten dat gemeenten vanaf 2022 geen belasting meer mogen heffen op het gebruik van de openbare ruimte door de nutsbedrijven (Stedin, Oasen, Evides) voor kabels en leidingen. Gemeenten die in 2016 deze zogenoemde precariobelasting al hadden opgelegd, mochten dit nog wel 5 jaar blijven doen. De precario heffing wordt door nutsbedrijven via de energie nota doorgelegd aan alle huishoudens. In 2017 heeft u besloten om uit de opbrengst van de precariobelasting alle huishoudens in Zwijndrecht voor een bedrag van € 22 daarin tegemoet te komen. Om te zorgen dat alle huishoudens, die in aanmerking komen voor deze niet-fiscale tegemoetkoming, bereikt worden, is ervoor gekozen iedereen die op 1 januari 2017 belastingplichtig via de afvalstoffenheffing is deze tegemoetkoming te verstrekken.

Vanaf 2022 is de heffing van precario op kabels en leidingen niet meer mogelijk. De tegemoetkoming in de woonlasten vervalt hierdoor ook vanaf 2022. De lasten voor de Zwijndrechts huishoudens gaan

niet omhoog doordat die compensatie dan 'ontvangen' wordt door middel van een lagere nota van de nutsbedrijven. De nutsbedrijven kunnen de weggevalen precariokosten dan niet meer doorberekenen aan de eindgebruikers.

A. *Onroerendezaakbelastingen (OZB)*

De OZB zijn na de uitkering uit het Gemeentefonds de belangrijkste inkomstenbron en bestaan uit een eigenarenbelasting voor zowel woningen als niet-woningen en een gebruikersbelasting voor de niet-woningen. De opbrengst vloeit naar de algemene middelen van de gemeente.

De heffingsgrondslag is de waarde van de onroerende zaak, de WOZ-waarde. Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld met als waardepeildatum 1 januari van het jaar ervoor. De maatstaf voor de berekening van de aanslag 2021 is de WOZ-waarde op 1 januari 2020.

Het OZB-tarief wordt berekend door het inflatiepercentage te corrigeren met het percentage van de waardeontwikkeling van de onroerende zaak. De WOZ-waardeontwikkeling over de periode 1 januari 2019 tot 1 januari 2020 is bekend. Voor woningen is de uitkomst een stijging van 8% en voor de niet-woningen een stijging van 1%. Daarmee komt de gemiddelde WOZ-waarde per 1-1-2020 voor woningen uit op €215.000. Voor het inflatiepercentage wordt uitgegaan van 1,8% (gebaseerd op het gemiddelde inflatiepercentage voor de periode 2018-2020).

Om de ontwikkeling van de tarieven te laten zien zijn ook de tarieven over eerdere jaren opgenomen.

Tariefstijging in %	2017	2018	2019	2020	2021
Eigenaar woning	0,1346%	0,1279%	0,1210%	0,1127%	0,1052%
Eigenaar niet-woning	0,3206%	0,3185%	0,3183%	0,3156%	0,3142%
Gebruiker niet-woning	0,2575%	0,2600%	0,2591%	0,2604%	0,2604%

B. *Precariobelasting op kabels, buizen en leidingen van nutsbedrijven*

Op landelijk niveau heeft in 2017 besluitvorming plaatsgevonden over het afschaffen van precariobelasting op kabels, buizen en leidingen. Vanaf 2022 wordt de precario op kabels en leidingen afgeschaft. Tot die tijd moet het tarief 2016 worden gehanteerd. De opbrengst op precario kabels en leidingen bedraagt afgerond € 1,4 miljoen.

De kostendekkendheid van de heffingen en een toelichting

De opbrengsten van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de marktgelden, de begraafplaatsrechten, reinigingsrechten en de leges zijn niet vrij besteedbaar. Deze opbrengsten moeten aangewend worden voor de daaraan gerelateerde prestaties. Hier geldt een wettelijke norm van maximaal 100% kostendekkendheid. De overhead is afzonderlijk inzichtelijk gemaakt. Bij de berekening van de kostendekkendheid is gebruik gemaakt van de voorschriften van de commissie BBV.

1. *Afvalstoffenheffing*

De afvalstoffenheffing is ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. De heffing komt ten laste van gebruikers van percelen waarvoor de gemeente een inzamelingsverplichting voor huishoudelijk afval heeft. Het voornemen is om een tariefstijging van 1,5% (inflatie) te hanteren, waardoor 100% van de kosten gedekt worden in 2021.

Berekening kostendekkendheid Afvalstoffenheffing	
Kosten taakveld(en)	
Kosten ophalen, afvoeren en verwerking van huisvuil	6.526.573
Toerekening 44% kosten straatreiniging	270.357
Kwijtschelding	680.000
Totaal bruto kosten	7.476.930
Overhead	141.946
Bijdrage Nedvang voor gescheiden afval	-411.000
Toevoeging reserve	248.781
Totaal netto kosten	7.456.657
Opbrengst afvalstoffenheffing	7.456.657
Dekking	100%

In de volgende tabel zijn de tarieven opgenomen. Om de ontwikkeling van de tarieven te laten zien zijn ook de tarieven over eerdere jaren hierin meegenomen.

Tarieven in €	2017	2018	2019	2020	2021
Meerpersoons	€ 342,00	€ 346,44	€ 354,00	€ 380,16	€ 385,80
Eenpersoons	€ 312,00	€ 316,08	€ 324,00	€ 348,00	€ 353,16
Stijging	10,80%	1,30%	2,30%	7,40%	1,50%

Gescheiden inzamelen

De gemeente heeft de inzameling van afval in de gemeente uitbesteed. Dit wordt verzorgd door HVC. De kosten, die HVC maakt voor de inzameling en verwerking van afval, worden doorberekend in het tarief.

2. Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven ter dekking van de kosten van de gemeentelijke watertaken. Hieronder valt stedelijk afvalwater, hemelwater (regenwater) en grondwater. Rioolheffing wordt geheven van gebruikers van percelen van waaruit water direct of indirect wordt afgevoerd op de gemeentelijke riolering. Vanaf 2017 gelden twee tarieven: huishoudens en niet-woningen. Het tarief voor de huishoudens (eenpersoons en meerpersoons) is sinds 2017 gelijkgetrokken. Bij niet-woningen is het tarief gekoppeld aan het waterverbruik met een bedrag per gebruik van 250 m3.

Het voornemen is de tarieven niet te laten stijgen als gevolg van een daling van de rekenrente (vorige begroting) en de aanpassing van de afschrijvingstermijn van rioolinvesteringen van 40 naar 50 jaar als gevolg van de nota Waardering en Afschrijving (2020). Om de ontwikkeling van de tarieven te laten zien zijn ook de tarieven over eerdere jaren opgenomen.

Tarieven in €	2017	2018	2019	2020	2021
Meerpersoons	€ 274,80	€ 283,08	€ 298,08	€ 302,16	€ 302,16
Eenpersoons	€ 274,80	€ 283,08	€ 298,08	€ 302,16	€ 302,16
Stijging	10,80%	1,30%	2,30%	4,40%	0,00%

Er is sprake van 100% kostendekkendheid voor 2021. Dit blijkt uit onderstaande berekening (in €):

Berekening kostendekkendheid Rioolheffing	
Kosten taakveld(en)	
- Riolering algemeen	3.594.000
- Rioolbemaling	480.000
- Baggeren en reinigen kolken	325.000
- Kwijtschelding	559.800
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	-221.000
Directe (netto) kosten taakveld	4.737.800
Indirecte (overige toe te rekenen) kosten:	
Overhead	538.000
BTW	771.000
Mutatie voorziening	464.200
Totale kosten	€ 6.511.000
Opbrengst heffingen	€ 6.511.000
Dekking	100%

Toelichting op de berekening van de kostendekkendheid:

De gemeente koopt voor de rioleringszorg diensten of goederen in. Daarover betalen we BTW. Deze kosten worden meegenomen bij de berekening van de kostendekkendheid.

Er vindt een correctie op de kapitaallasten plaats. Er wordt 25% in mindering gebracht op de kapitaallasten, omdat in het verleden gebleken is dat 25% van de geplande investeringen niet haalbaar blijken te zijn. Deze bedragen zitten nu in het totaal opgenomen.

Om al te grote schommelingen in de tariefstelling te voorkomen is een voorziening gevormd.

Bij eventuele overschotten of tekorten worden deze ten gunste of ten laste van de voorziening gebracht. Ultimo 2021 zal de voorziening oplopen tot circa € 3,7 miljoen.

3. Hondenbelasting

De opbrengst hondenbelasting wordt verantwoord in programma 4 en in dit overzicht onder de gebonden heffingen. Dit neemt niet weg dat hondenbelasting als algemeen dekkingsmiddel mag worden beschouwd. De hondenbelastingopbrengsten worden niet met de inflatie verhoogd.

Berekening kostendekkendheid Hondenbelasting	
Kosten taakveld(en)	
Toezicht en handhaving	40.000
Diverse kosten, hondenpoepbakken en -zuigers	55.029
Ambtelijke kosten	56.201
Kosten kwijtschelding en oninbaarheid	15.000
Directe (netto) kosten taakveld	166.230
Indirecte (overige toe te rekenen) kosten:	
- overhead	40.611
Totale kosten	€ 206.841
Opbrengst heffingen	€ 203.070
Dekking	98%

4. Begraafplaatsrechten

De begraafplaatsrechten worden geheven ter dekking van de kosten van de openbare begraafplaatsen Jeroen Boschlaan, Munnikensteeg en Heerjansdam en het rouwcentrum Uranusstraat. Voor deze heffing is het uitgangspunt kostendekkendheid.

Er is sprake van gedeeltelijke kostendekkendheid. Dit blijkt uit onderstaande berekening (in €):

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten	
Kosten taakveld(en)	
Loonkosten eigen personeel	335.000
Overige ambtelijke kosten	92.000
Kapitaallasten (rente en afschrijving)	30.000
Exploitatiekosten van de 3 begraafplaatsen en het rouwcentrum	462.000
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	-138.000
Directe (netto) kosten taakveld	781.000
Indirecte (overige toe te rekenen) kosten:	
- overhead	297.000
Totale kosten	€ 1.078.000
Opbrengst heffingen	€ 713.000
Dekking	66%

5. Leges

Leges worden geheven voor door de gemeente verleende diensten. Het uitgangspunt voor de berekening van de kostendekkendheid is toetsing op verordeningenniveau, waarbij de geraamde lasten van alle genoemde activiteiten worden gedekt door de gezamenlijke baten uit de te heffen belastingen. Onderstaand is de kostendekkendheid aangegeven van de leges voor algemene dienstverlening en de leges voor vergunningverlening.

5a. Leges Algemene dienstverlening/Publiekscontacten

Conform de uitgangspunten worden de tarieven verhoogd met de inflatie van 1,5%. Een deel van de tarieven wordt echter door het Rijk gemaximeerd. Dat is onder andere het geval bij de reisdocumenten en bij de rijbewijzen. De gemaximeerde bedragen voor 2021 worden pas in het najaar van 2020 bekend gemaakt. Er is sprake van beperkte kostendekkendheid. Dit blijkt uit onderstaande berekening (in €):

Berekening kostendekkendheid Alg. dienstverlening titel 1	
Rijksdeel leges	171.236
Loonkosten personeel	593.930
Overige kosten	48.982
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	0
Directe (netto) kosten taakveld	814.148
Indirecte (overig toe te rekenen) kosten:	
- overhead afdeling	687.259
Totaal overige kosten	687.259
Totale kosten	€ 1.501.407
Opbrengst leges	€ 532.058
Dekking	35%

5b. Leges Vergunningverlening (Omgevingsvergunning/APV en bijzondere wetten)

Voor de aanvraag van bouwvergunningen wordt leges geheven. Er wordt een staffel gehanteerd die als grondslag dient voor het berekenen van het legesbedrag. De huidige staffel bestaat al geruime tijd en wordt jaarlijks aangepast op de prijsindex. De huidige systematiek leidt tot een relatief vriendelijker legesbedrag voor de kleine verbouwingen en tegelijk een wat hoger tarief voor de grote projecten. Er is sprake van beperkte kostendekkendheid. Dit blijkt uit onderstaande berekening (in €):

Berekening kostendekkendheid Titel 2 Omgevingsvergunning/APV	
Kosten taakveld(en)	
Loonkosten personeel	788.221
Overige kosten	71.900
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	0
Directe (netto) kosten taakveld	860.121
Indirecte (overige toe te rekenen) kosten: Overhead	464.746
Totale kosten	€ 1.324.867
Opbrengst WABO, APV en Geo	€ 560.611
Dekking	42%

6. *Binnenhavengeld*

Binnenhavengeld wordt geheven van binnenschepen die gebruik maken van de haven. Deze heffing dient als vergoeding voor door de gemeente verstrekte diensten, waaronder het in stand houden van goed begaanbare havens.

Op 25 november 2014 heeft uw raad besloten de Verordening Binnenhavengeld met ingang van 1 januari 2015 in te trekken. Op 19 december 2014 hebben de gemeenten Dordrecht, Zwijndrecht en Papendrecht gezamenlijk de samenwerkingsovereenkomst getekend met het Havenbedrijf Rotterdam met betrekking tot de heffing en invordering van het binnenhavengeld. Conform de opgestelde overeenkomst stelt ons college vanaf 2015 jaarlijks de tarieven van het binnenhavengeld vast conform de algemene voorwaarden van het Havenbedrijf Rotterdam NV. Dit met als doel een effectieve samenwerking en een eenduidige tariefstelling te realiseren in het havengebied van Rotterdam, Dordrecht, Zwijndrecht en Papendrecht.

Op dit moment is een eventuele tariefsaanpassing nog niet bekend. De ontwikkeling in Rotterdam is namelijk leidend.

7. *Marktgelden*

We kennen in Zwijndrecht twee weekmarkten, namelijk Heer Oudelands Ambacht en Winkelcentrum Walburg. De tarieven zijn bepaald naar ingenomen vierkante meters op het marktterrein.

De marktgelden worden geheven ter dekking van de kosten voor het beschikbaar stellen van marktlocaties op gemeentegronden.

Er is sprake van beperkte kostendekkendheid. Dit blijkt uit onderstaande berekening (in €):

Berekening kostendekkendheid marktgelden	
Kosten taakveld(en)	
- Energiekosten	10.000
- Overige kosten	13.966
- Inzet marktmeester	38.788
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	-10.498
Directe (netto) kosten taakveld	52.256
Indirecte (overige toe te rekenen) kosten:	
Overhead	49.700
Totale kosten	€ 101.956
Opbrengst heffingen	€ 61.000
Dekking	60%

8. *Bedrijven InvesteringsZones (BIZ)*

Zwijndrecht kent sinds 2011 de heffing BIZ voor het industrieterrein het Groote Lindt. De heffing en de tariefstelling waren voor de duur van vijf jaar vastgesteld.. Alvorens te komen tot een verlenging dient, conform een voorgeschreven procedure, een draagvlakmeting te worden uitgevoerd onder de in dit gebied gevestigde ondernemers. Zij bleken in 2015 en opnieuw in 2020 tevreden over het functioneren van de BI-Zone en de Stichting BI-zone Groote Lindt. Daarom heeft zij in 2020 opnieuw een verzoek ingediend om de heffing voor wederom vijf jaar voort te zetten. Deze is inmiddels met 5 jaar verlengd

De geheven belasting wordt door middel van een subsidie uitgekeerd aan een daartoe opgerichte BIZ-stichting en is dus budgettair neutraal.

9. *Reinigingsrechten*

Het ophalen van afval bij niet-woningen, inclusief de heffing en invordering, is uitbesteed aan HVC. Uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt.

Bedrijven dienen zelf zorg te dragen voor het afvoeren van het afval en kunnen hiervoor een contract aangaan met een erkende afvalinzamelaar, waaronder HVC. Voor zover bedrijven weigeren hieraan mee te werken, geldt een door de raad vastgestelde verordening.

De kosten voor het ophalen van bedrijfsafval zitten verwerkt in de totale bijdrage die aan HVC wordt betaald.

De uitvoering van de verordening reinigingsrecht ligt bij GBD. Voor 2021 zijn de tarieven met 6% verhoogd doordat een aantal jaar de tarieven niet zijn geïndexeerd, maar de kosten wel toegenomen zijn.

Kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige als gevolg van financiële omstandigheden niet in staat is een belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen, kan gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid. Deze regels (Uitvoeringsregeling van de Invorderingswet 1990) komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen waarvan de kosten van bestaan niet hoger ligt dan 90% van de bijstandsnorm. De gemeenteraad kan in afwijking hiervan besluiten de kosten van bestaan te stellen op maximaal 100% van de bijstandsnorm. Dat betekent dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend. Door de kosten van bestaan hoger te stellen, neemt de beschikbare betalingscapaciteit voor het betalen van de lokale belastingen af. Het hanteren van de 100%-norm leidt er in de praktijk veelal toe dat een belastingschuldige met een bijstandsuitkering voor kwijtschelding in aanmerking komt. Belastingsschuldigen met enkel een AOW-uitkering komen in beginsel niet voor kwijtschelding in aanmerking. Om ervoor te zorgen dat AOW'ers wel voor kwijtschelding in aanmerking komen, kan de raad besluiten de kosten van bestaan te stellen op 100% van de toepasselijke netto AOW-bedragen in plaats van op de bijstandsnorm. Dit laatste is in onze gemeente van toepassing.

Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. In onze gemeente verlenen wij kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing voor woningen en voor de eerste hond bij de hondenbelasting.

In de begroting hebben wij, op basis van de geraamde opbrengsten, rekening gehouden met een totaalbedrag van € 1.255.000 aan kwijtscheldingen. De stijging ten opzichte van 2020 houdt vooral verband met de verhoging van de tarieven voor de afvalstoffen.

De specificatie van de totale kwijtschelding 2021, evenals die van de werkelijke cijfers over 2019 en de begroting 2020 is als volgt:

	Rekening 2019	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021
Kwijtscheldingen (bedragen x 1.000)			
Afvalstoffenheffing	€ 607	€ 670	€ 680
Rioolheffing	€ 532	€ 560	€ 560
Hondenbelasting	€ 15	€ 15	€ 15
TOTAAL	€ 1.154	€ 1.245	€ 1.255

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Als gemeente ontwikkelen we activiteiten waar mogelijk risico's aan verbonden zijn. Ook worden we soms geconfronteerd met autonome ontwikkelingen die gepaard gaan met risico's. Deze risico's kunnen van juridische, financiële, maatschappelijke of inhoudelijke aard zijn. Belangrijk onderdeel van managementverantwoordelijkheid is daarom het risicomanagement waar structureel aandacht voor is.

In deze paragraaf geven wij informatie over het risicomanagement in onze gemeente. Daarmee geven we inzicht in de omvang van het risicoprofiel en de grootste risico's met de daarbij behorende beheersmaatregelen. De paragraaf laat zien hoe het weerstandsvermogen en de daarbij behorende ratio zich ontwikkelen.

In de paragraaf hebben we ook een aantal financiële kengetallen opgenomen. Dit doen we enerzijds om het inzicht in onze financiële positie te vergroten en anderzijds om deze te kunnen vergelijken met andere gemeenten.

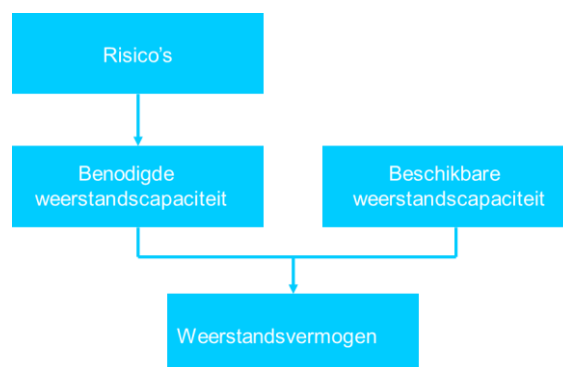
Definities

Allereerst gaan we in op de definitie van "weerstandsvermogen". Wat is dat nu eigenlijk?

Weerstandsvermogen: is het vermogen van de gemeente om (incidentele) financiële tegenvallers op te kunnen vangen. De noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen volgt uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten.

Het weerstandsvermogen drukken we uit in een *weerstandsratio*. Dit is de verhouding tussen de omvang van de algemene reserve afgezet tegen de omvang van de risico's. Is de ratio 1,0, dan is er voor elke euro aan risico ook een euro beschikbaar in de algemene reserve.

Onder een *risico* verstaan wij de kans dat een gebeurtenis zich voordoet die (de hoeveelheid beschikbare financiële middelen voor) het realiseren van doelstellingen in positief of negatief opzicht beïnvloedt.

Beleid en Systematiek

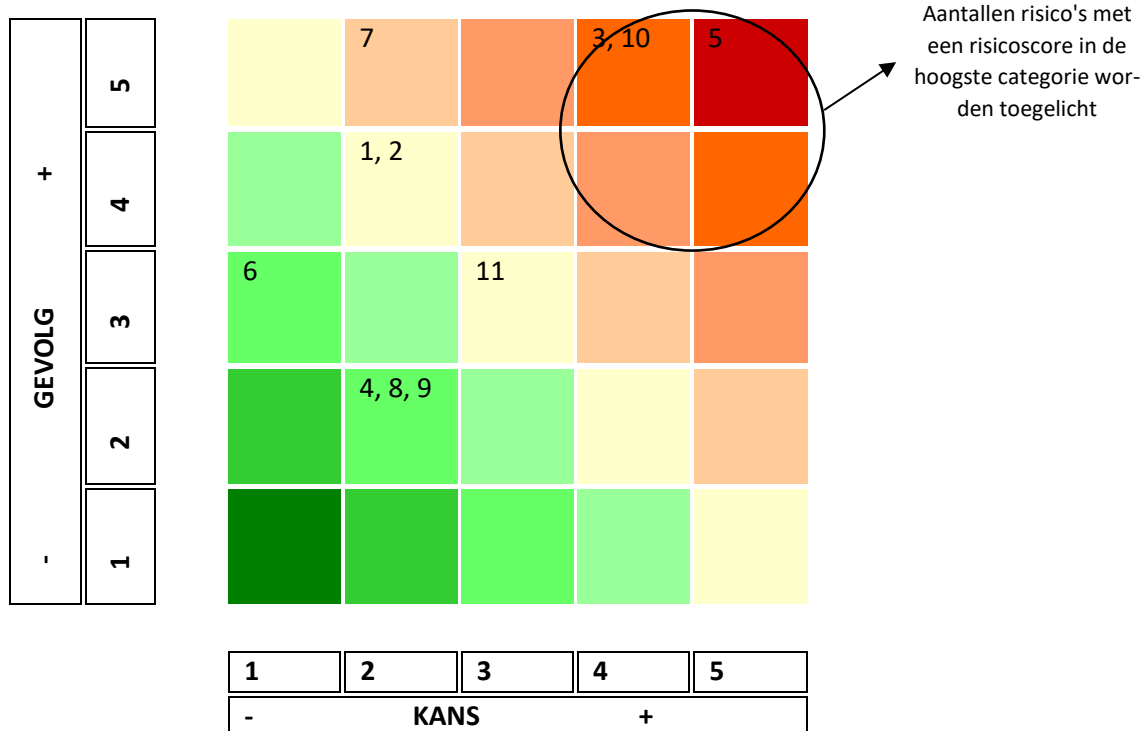
Wij maken op basis van een gedegen risico-inventarisatie een reële inschatting van de noodzakelijk geachte omvang van de weerstandscapaciteit. Bij de bepaling van de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen streven wij geen exacte nauwkeurigheid na, maar werken wij met een zogenaamde bandbreedte met een minimaal benodigde omvang en een maximaal benodigde omvang.

In het weerstandsvermogen maken wij onderscheid tussen het weerstandsvermogen van de reguliere exploitatiebegroting en het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Qua aard en risicoprofiel verschillen deze beide activiteiten namelijk wezenlijk van elkaar en is de benaderingswijze enigszins verschillend. De provincie beoordeelt, als toezichthouder, het weerstandsvermogen van de gemeente wel als één bedrag.

Geïnterpreteerde risico's:

Voor deze begroting hebben we onze risico's voor de exploitatie geactualiseerd en dit zijn op dit moment de belangrijkste risico's:

	Risico	Risicoprofiel (kans x effect)	Kwantificering
1	Mede-eigenaar ROM-D	Laag	€ 60.000
2	Aansprakelijkheid publieke dienstverlening	Laag-gemiddeld	€ 75.000
3	Fin. aansprakelijkheid Verbonden partijen	Hoog	€ 2.000.000
4	Renterisico LOC	Laag	€ 5.000
5	De Volgerlanden	Zeer hoog	€ 1.500.000
6	Borg- en garantstellingen excl. HVC	Laag	€ -
7	Garantstellingen HVC	Laag-gemiddeld	€ 2.500.000
8	Oplopende rente geld- en kapitaalmarkt	Laag	€ -
9	Borg- en garantstellingen woningcorporaties	Laag	€ -
10	Jeugd	Hoog	€ 650.000
11	Corona	Gemiddeld	PM
	Totaal gekwantificeerde risico's		€ 6.790.000

3. Financiële aansprakelijkheid Verbonden partijen [4-5]

Het verhoogde risico dat we in deze begroting opnemen komt door de nieuwe wijze van ramen door de GRD in haar begroting 2021-2024. We citeren hun toelichting bij dit risico "(...)iedere begroting (raming) kent een zekere mate van onzekerheid. Voor de SDD is statistisch gekeken hoeveel de realisatie (jaarrekening) op de raming (begroting) afweek. Dit blijkt statistisch een bandbreedte van ongeveer 2%. De jaarrekening kent dus een afwijking van plus/min 2% ten opzichte van de begroting. In de financiële raming van deze begroting is uitgegaan van de onderkant van de bandbreedte, dus -2%. Dit leidt tot een daling van de begroting met € 5,5 miljoen. Daarmee wordt een groter risico op overschrijding van de begroting geaccepteerd."

5. De Volgerlanden [5-5]

Sinds 1996 werkt de gemeente Zwijndrecht samen met de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht aan de ontwikkeling en realisatie van het project De Volgerlanden. Het aandeel van Zwijndrecht in het exploitatieresultaat van dit project omvat 50% bij een resultaat tot € 20 miljoen (eindwaarde) en een derde deel van het meerdere boven de € 20 miljoen (eindwaarde).

De exploitatiebegroting voor het project De Volgerlanden omvat een nog te realiseren investeringsvolume van bijna € 41 miljoen (rentekosten inbegrepen) en een nog te realiseren opbrengst (voornamelijk uit grondverkoop) van € 113 miljoen in de komende negen jaar. De omvang van deze bedragen en de looptijd van het project (tot eind 2028) zijn een maatstaf voor de omvang van de risico's die bij de ontwikkeling van De Volgerlanden horen.

Bij het opstellen van de GREX 2020 is ook de risicoanalyse geactualiseerd. Uit de risicosimulatie over de risico's die zich binnen drie jaar kunnen manifesteren volgt dat het 90% zeker is dat deze risico's afgedekt kunnen worden met een bedrag van € 3,1 miljoen (gewogen risicobedrag). Belangrijke risico's zijn onder andere vertraging in de gronduitgifte en een tegenvallende prijsontwikkeling van de grondprijzen (er wordt rekening gehouden met een gemiddelde inflatiecorrectie van 2% per jaar). Het risicoprofiel is ten opzichte van vorig jaar met € 0,6 miljoen afgenomen. Onder andere doordat enkele risico's nu in de grondexploitatie verwerkt zijn.

Op het moment van schrijven is de jaarlijkse herziening van de grondexploitatie De Volgerlanden nog niet afgerond. Op basis van de conceptversie van de geactualiseerde grondexploitatie De Volgerlanden concluderen wij dat er, net als vorig jaar, geen verliesvoorziening getroffen hoeft te worden. Als de risico's zich manifesteren dan zal er (weer) een verwacht exploitatieverlies kunnen ontstaan. In dat geval treffen we een verliesvoorziening gebaseerd op een contante waarde van het verwachte verlies. De omvang van deze voorziening is niet alleen afhankelijk van de hoogte van de verliestoename maar ook van de resterende looptijd van het project waarin jaarlijks rente aan de voorziening toegevoegd wordt. Een vertaling van het genoemde risicobedrag van € 3,1 miljoen naar de impact op ons vermogen kan mede daardoor slechts bij benadering aangegeven worden. Wij gaan voor ons aandeel uit van een risicoreservering van € 1,55 miljoen in de eindwaarde. Deze risicoreservering dient dan tegen een contante waarde te worden gewaardeerd om het risico dat de voorziening eind 2020 aangepast moet worden in beeld te krijgen. Dit betekent dat we voor ons aandeel in het exploitatieverlies van De Volgerlanden rekening moeten houden met een risicoreservering van € 1,3 miljoen (contante waarde 1 januari 2021).

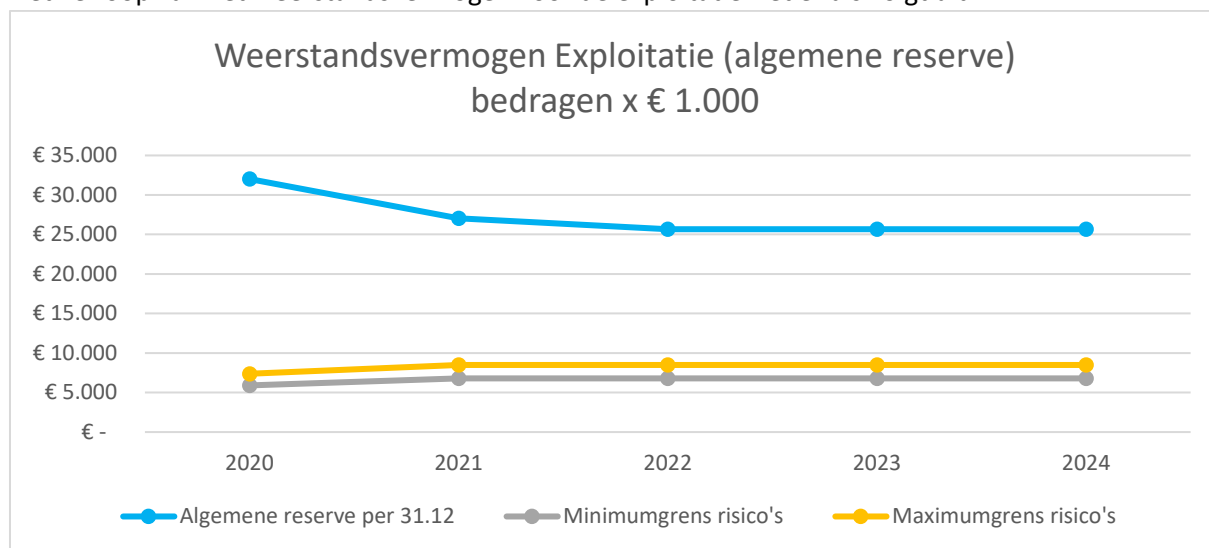
10. Jeugd (4-5)

De middelen die Zwijndrecht ontvangt in het gemeentefonds voor de uitvoering van de Jeugdwet (2015) zijn in principe taakstellend voor het uitvoeren van de taken van de Jeugdwet. Deze taken

worden grotendeels uitgevoerd door de onder de Dienst Gezondheid en Jeugd vallende Service Organisatie Jeugd (SOJ). In de afgelopen jaren is gebleken dat het budget niet toereikend was om de noodzakelijke hulp te verlenen. Voor 2020 is een begroting neergelegd op basis recente aantallen, maar ook met een bezuinigingsopgave. Of dit ook daadwerkelijk in 2020 gerealiseerd wordt is van meerdere factoren afhankelijk. Er blijven (financiële) risico's bestaan op het beleidsveld Jeugd. Zowel de volume- als de zorgkosten kunnen meer dan verwacht toenemen. Wij volgen het advies van de Service organisatie om rekening te houden met een risicomarge van 5% van de gemeentelijke bijdrage. De bijdrage bedraagt voor 2021 ongeveer 13 miljoen. Het risico komt dan uit op € 650.000.

Verloop weerstandsvermogen

Het verloop van het weerstandsvermogen voor de exploitatie ziet er als volgt uit:

De algemene reserve/weerstandsvermogen neemt in 2020 fors toe vanwege de storting van de helft van de opbrengsten uit de verkoop van Eneco-aandelen. De komende jaren zal de hoogte van de algemene reserve dalen maar minder sterk dan in de vorige begroting toen nog sprake was van jaarlijkse tekorten (niet-sluitende begroting) die uit de algemene reserve gedekt zouden worden.

Uit de tabellen blijkt het aangekondigde beeld voor de financiële strategie. Er wordt aan de wind gezegd. Dit is vooral zichtbaar in de toegenomen risico's voor aansprakelijkheid verbonden partijen en jeugd. Het weerstandsvermogen is ruim voldoende om de risico's op te vangen.

Verloop Algemene Reserve

(Bedragen x 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserve per 01.01	€ 11.677	€ 32.015	€ 27.039	€ 25.683	€ 25.683
Exploitatiesaldi voorgaande jaren	€ 39-	€ 3.111-	€ 89	€ -	€ 32-
Toevoegingen	€ 25.810				
Onttrekkingen	€ 5.433-	€ 1.865-	€ 1.445-	€ -	€ -
Algemene reserve per 31.12 (A)	€ 32.015	€ 27.039	€ 25.683	€ 25.683	€ 25.651
Minimumgrens risico's (B)	€ 5.903	€ 6.790	€ 6.790	€ 6.790	€ 6.790
Maximumgrens risico's	€ 7.378	€ 8.488	€ 8.488	€ 8.488	€ 8.488
Weerstandsratio (A/B)	4,3	4,0	3,8	3,8	3,8

Risicoprofiel grondbedrijf

In de paragraaf grondbeleid is een toelichting gegeven op de methodiek van voor de bepaling van het risicoprofiel van de grondexploitaties. We beschikken naar verwachting eind 2020 over een saldo van € 0,89 miljoen in de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf. Dit is voldoende om de risico's op te vangen.

Financiële kengetallen

Op basis van voorschriften uit de BBV neemt iedere gemeente financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing op. Het doel van de financiële kengetallen is het vergroten van inzicht in de financiële positie van de eigen gemeente, maar ook om deze (op termijn) te kunnen vergelijken met andere gemeenten. De verwachting is dat in de komende jaren er een landelijke normering komt. Vooralsnog hebben de kengetallen een signaleringswaarde. We relateren die voor zover mogelijk aan adviezen die door de VNG worden gehanteerd.

Overzicht financiële kengetallen

Kengetallen	Realisatie	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1a. Netto schuldquote	109,0%	64,9%	101,5%	117,1%	123,0%	131,4%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	104,6%	61,7%	97,5%	113,1%	119,2%	127,8%
2. Solvabiliteitsratio	19,5%	35,1%	31,5%	28,6%	27,6%	26,3%
3. Grondexploitatie	2,6%	1,6%	1,3%	0,8%	0,0%	0,0%
4. Structurele exploitatieruimte	-0,7%	-1,7%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	120,5%	122,2%	117,8%	121,8%	121,8%	121,8%

Algemeen

Door de verkoop van de aandelen in Eneco zijn de kengetallen voor de Netto Schuldquote en Solvabiliteitsratio sterk verbeterd ten opzichte van de begroting 2020. Het vermogen van Zwijndrecht is met € 46 miljoen toegenomen. Hiervan wordt € 26 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve wat zorgt voor een verbetering van het weerstandsvermogen en € 20 miljoen toegevoegd aan overige reserves.

De financiële positie van de gemeente is ruim voldoende, maar vraagt wel onze voortdurende aandacht. De financiële positie moet altijd gezien worden in combinatie met de inhoudelijke kant, namelijk het voorzieningenniveau in Zwijndrecht. Aandachtspunt blijft de sterk oplopende schuldpositie als gevolg van de geplande investeringen in deze begrotingsperiode. Een schuldquote van 130% is een signaalwaarde dat een gemeente relatief veel schulden heeft.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit deze quote zelf, maar hangt af van andere factoren. Factoren zoals het voorzieningenniveau in Zwijndrecht en welk aandeel rentelasten in de exploitatie we acceptabel vinden.

In 2020 is de schuldquote éénmalig veel lager dan andere jaren, omdat de schuldquote wordt berekend door de schulden te delen door baten in een jaar.

Omdat in 2020 de verkoopopbrengst van Eneco in de baten wordt verantwoord zijn de baten in dit jaar éénmalig extreem hoog, waardoor de schuldquote juist daalt. De oplopende schuldquote vanaf 2021 is de te verklaren door de geplande investeringen.

Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Een hoge schuld kan worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties, die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Deze correctie vindt plaats door de netto schuld te verminderen met verstrekte leningen aan de woningcorporaties en overige verstrekte leningen.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als een percentage van het totale vermogen. Het geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen, hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn.

De VNG hanteert als advies een minimumomvang van 20%. Vanaf 2020 zit Zwijndrecht hier ver boven.

Met de € 46 miljoen aan Eneco-opbrengsten is de solvabiliteitsratio sterk verbeterd ten opzichte van 2019. We houden het geld zelf waardoor de solvabiliteit de komende jaren ook goed blijft.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de bouwgronden in exploitatie zich verhoudt tot de geraamde baten. De boekwaarde van de gronden is van belang, omdat de waarde moet worden terugverdiend uit de grondverkoop. Hoe hoger het kengetal hoe hoger het risico voor de exploitatie indien het terugverdienen onverhoopt niet geheel lukt.

De VNG geeft als advies dat een omvang van dit kengetal boven de 10% als kwetsbaar gezien kan worden. De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie is ook van invloed op de netto schuldquotes en de solvabiliteitsratio, omdat de bouwgronden zijn gefinancierd met vreemd vermogen. Met een uitkomst van 1,3% is het risico op dit punt laag en overeenkomstig de verwachting in de begroting.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten (excl. reserves) en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoeging aan reserves te delen door de totale baten (excl. reserves) en uit te drukken in een percentage.

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. In 2021 zijn de structurele baten hoger dan de structurele lasten. Daar hebben we ook op gestuurd bij de begrotingsvoorbereiding.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten (bestaande uit de afvalstoffen- en rioolheffing van een meerpersoonshuishouden en de OZB met een gemiddelde WOZ-waarde) te vergelijken met het landelijk gemiddelde van het voorgaande jaar en uit te drukken in een percentage. Dit gebeurt op begrotingsbasis.

Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Met 118% zitten wij ruim boven het landelijk gemiddelde.

De daling van 2020 naar 2021 is het gevolg van een lagere stijging van de woonlasten dan het landelijk gemiddelde. In 2021 stijgt het tarief voor rioolheffing niet. Vanaf 2022 stijgt het percentage, omdat vanaf dat jaar de heffingskorting van € 22 als tegemoetkoming in de woonlasten vervalt. Dit is toegelicht in de paragraaf Lokale Heffingen, onderdeel 'Overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen'.

Paragraaf Financiering

Algemeen

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot de gemeentelijke financieringsfunctie. De gemeentelijke financieringsfunctie wordt ook wel met de term 'treasury' aangeduid. Het begrip treasury kan worden gedefinieerd als het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, en het daarbij afdekken van met name rente- en kredietrisico's.

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en het lokaal vastgestelde Financieringsstatuut. In de Wet fido staan vooral transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht financieringsstatuut alsmede een financieringsparagraaf in begroting en jaarstukken. De risicobeheersing binnen de Wet fido richt zich op renterisico's, kredietrisico's, en liquiditeitsrisico's. Wij benadrukken dat de doelstelling van onze treasuryfunctie is dat deze uitsluitend de publieke taak dient en dat we een prudent beleid voeren binnen de kaders die de Wet fido stelt. Op 9 december 2014 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde Financieringsstatuut vastgesteld, dat per 1 januari 2015 in werking is getreden.

Binnen de financiële functie van de gemeente is het van belang het onderscheid te herkennen tussen de treasury- en de controlfunctie. Treasury zorgt voor de beschikbaarheid van geldmiddelen; de controlfunctie is belast met het toezicht en de bewaking van de aanwending ervan.

De gemeente Zwijndrecht heeft de advisering over en de uitvoering van haar treasurybeleid opgedragen aan het Servicecentrum Drechtsteden. De beslissingsbevoegdheden liggen voor het overgrote deel nog wel bij de gemeente.

Renteontwikkelingen

De rente op de geld- en kapitaalmarkten beweegt zich nog steeds op een laag niveau. In mei 2020 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) besloten het opkoopprogramma van obligaties verder uit te breiden om de economie van de eurozone extra steun te bieden. Dit betekent vooralsnog een voortzetting van de lage (negatieve) rentetarieven.

De tarieven op de geldmarkt (kort lopende leningen), blijven naar verwachting negatief.

De kapitaalmarktrente beweegt zich wel wat meer, maar blijft laag. De rente voor 10-jarige staatsleningen bedraagt medio juli -0,15%. Banken berekenen bij het verstrekken van langjarige financiering liquiditeitsopslagen bovenop de IRS-niveaus. Voor bijvoorbeeld een 10-jaars lening bedraagt deze opslag medio juli 2020 circa 0,30% (30 basispunten).

Vanuit Treasury SCD vindt monitoring van de renteontwikkelingen plaats en waar nodig in samenwerking met de gemeente gehandeld. Door de onvoorziene economische omstandigheden wordt er door de grootbanken vanaf het voorjaar 2020 geen rentevisie voor een jaar verstrekt.

Omdat naar de huidige inzichten de rente laag blijft wordt uitgegaan van diverse leningen van verschillende looptijden (2 tot 30 jaar) en diverse bijbehorende rentepercentages (-0,2% tot 0,35%).

Financieringspositie

Financiering activa

De activa van de gemeente Zwijndrecht zijn per begin 2021 naar verwachting als volgt gefinancierd:

Omschrijving	Bedrag per 1-1-2021	
Totale boekwaarde investeringen		€ 202,3
Vaste financieringsmiddelen:		
Reserves	€ 81,6	
Voorzieningen	€ 7,2	
Langlopende leningen	€ 131,7	
		€ 220,5
Financieringsoverschot		€ 18,2-

Tabel 2 - Financieringspositie per 1 januari 2021 (bedragen x € 1 miljoen)

Omslagrente

In de rentenotitie van de Commissie BBV is bepaald dat de aan de taakvelden toe te rekenen omslagrente, ofwel de rekenrente, gebaseerd dient te worden op de werkelijke rentelasten en rentebaten. De berekende omslagrente voor 2021 is 1,51%. De notitie schrijft voor dat bij het bepalen van de omslagrente een bandbreedte van 0,5% mag worden aangehouden. Voor de interne doorberekening van de rentekosten naar de investeringen hanteren we een omslagrente van 1,5%.

De berekening van de omslagrente wordt bepaald door de boekwaarde van de vaste activa en de aan de taakvelden toe te rekenen rente. De komende jaren blijft de berekende omslagrente tussen de 1% en 1,5%. Vanaf 2024 mogen we mogelijk geen omslagrente van 1,5% meer hanteren, omdat de werkelijke rentelasten dan meer dan 25% afwijken van de aan de taakvelden toe te rekenen rente. Bij het opstellen van de begroting zal jaarlijks bezien worden welke omslagrente gehanteerd wordt.

		2021	
a1.	De externe rentelasten over de lange financiering	€	3.224
a2.	De externe rentelasten over de korte financiering	+/+	
b.	De externe rentebaten	-/- €	178
	Saldo rentelasten en rentebaten	€	3.046
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- €	202
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	
		-/- €	202
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€	2.845
d1.	Rente over eigen vermogen	+/+ €	-
d2.	Rente over voorzieningen	+/+ €	127
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€	2.972
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- €	3.020
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury (bruto)	€	-48
	Stelpost rentelasten	+/+ €	72
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury (netto)	€	23

- = voordeel / + = nadeel

Tabel 3 - Renteschema 2021 (bedragen x € 1.000)

Opgenomen langlopende leningen

Overeenkomstig de jaren geleden ingezette beleidslijn wordt extra financiering aangetrokken op basis van 75% van onze liquiditeitsprognose. Voor 2021 wordt voornamelijk € 20 miljoen aan nieuwe langlopende leningen verwacht. Dit wordt vooral veroorzaakt door het investeringsvolume en de reguliere aflossing van leningen in 2021. Naar verwachting moet medio 2021 de overschrijding van de kasgeldlimiet geconsolideerd te worden door het aantrekken van een langlopende financiering. In de daarop volgende jaren worden leningen verwacht van € 26 miljoen (2022), € 22 miljoen (2023) en € 18 miljoen (2024).

De onderstaande tabel geeft inzicht in het verwachte verloop van de leningenportefeuille in 2021.

Omschrijving	Bedrag	Gemiddeld percentage
Stand per 1 januari 2021	€ 131.703	2,45%
Nieuwe leningen	€ 20.000	
Reguliere aflossingen	€ 11.868-	
Vervroegde aflossingen	€ -	
Rente-aanpassing (oud percentage)	€ -	
Rente-aanpassing (nieuw percentage)		
Stand per 31 december 2021	€ 139.835	2,21%

Tabel 4 - Mutaties leningenportefeuille onderhandse geldleningen 2021 (bedragen x € 1.000)

Uitzettingen

Onder uitzettingen worden verstrekte langlopende geldleningen en beleggingen verstaan. Voor de gemeente Zwijndrecht is alleen de eerstgenoemde categorie van toepassing. Onderstaand totaalbedrag betreft leningen aan een woningbouwcorporatie, sportvereniging O&O en gelden die in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting ondergebracht zijn en van waaruit startersleningen verstrekt worden.

Omschrijving	Bedrag
Uitzettingen:	
Stand per 1 januari 2021	€ 5.760
Nieuwe leningen	€ -
Reguliere aflossingen	€ 218-
Vervroegde aflossingen	€ -
Rente-aanpassing (oud percentage)	€ -
Rente-aanpassing (nieuw percentage)	€ -
Stand per 31 december 2021	€ 5.542

Tabel 5 - Mutaties uitzettingen 2021 (bedragen x € 1.000)

In tabel 8 van deze paragraaf worden deze bedragen naar kredietrisico gespecificeerd.

Risicobeheersing

Zoals eerder benoemd vormt risicobeheersing één van de pijlers van de Wet fido. In de navolgende onderdelen gaan we in op de risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie. In beginsel kunnen deze worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Voor ons zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing. Daarnaast kunnen we een informatierisico benoemen, te weten het risico dat relevante informatie niet tijdig of volledig bij de treasuryafdeling onder de aandacht wordt gebracht.

1. Renterisico's

Renterisico's kunnen we vanuit Wet fido-optiek bezien op de korte en op de langere termijn.

1a. Renterisico op korte schuld: de kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten vóór bestemming, dus met uitzondering van stortingen in reserves. Indien hierbij de kasgeldlimiet bij herhaling wordt overschreden dient er geconsolideerd te worden ofwel moet één en ander worden omgezet in langlopende financiering. Voor 2021 kan onze kasgeldlimiet als volgt worden bepaald:

Omschrijving	Kasgeldlimiet
Begrotingstotaal	€ 139.088
Relevant percentage	8,5%
Kasgeldlimiet	€ 11.822

Tabel 6 - Berekening kasgeldlimiet 2021 (bedragen x € 1.000)

Mocht er een noodzaak zijn tot (korte) financiering, dan gebruiken wij daarvoor 1-maands kasgeldleningen. Rekening houdend met de op te nemen lange-termijn financiering (zie hiervoor) verwachten wij geheel 2021 binnen de normen van de kasgeldlimiet (max. drie kwartalen overschrijding) te kunnen opereren. Oogmerk van het door het SCD uit te voeren gemeentelijke saldobehoor is om de limietruimte optimaal te benutten.

1b. Renterisico op langlopende schuld: de renterisiconorm

Wij lopen renterisico op het moment dat we nieuwe leningen moeten aantrekken, bij herfinanciering of als een renteherziening van toepassing is. Om het renterisico te beheersen is in de Wet fido de renterisiconorm geformuleerd. Deze norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal aan lasten vóór bestemming, dus met uitzondering van stortingen in reserves. Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar te voorkomen, één en ander ter bescherming van de gemeentelijke financiële positie. Met deze norm bevordert de Wet fido een solide financieringswijze bij openbare lichamen.

Conform voorschrift van de geactualiseerde Wet fido wordt het renterisico in onderstaande tabel voor de komende vier jaren bepaald. Uit deze opstelling blijkt dat wij binnen de grenzen van de renterisiconorm opereren.

	2021	2022	2023	2024
Renterisico's				
Renteherzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -
Aflossingen	€ 11.868	€ 6.343	€ 9.365	€ 19.472
Renterisico	€ 11.868	€ 6.343	€ 9.365	€ 19.472
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal	€ 139.088	€ 136.688	€ 133.986	€ 132.781
Percentage cf. regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	€ 27.818	€ 27.338	€ 26.797	€ 26.556
Toetsing renterisico aan norm				
<i>Alleen begrotingsjaar</i>				
Renterisico	€ 11.868			
Renterisiconorm	€ 27.818			

Tabel 7 - Berekening renterisiconorm 2021-2024 (bedragen x € 1.000)

2. Kredietrisico's

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus het risicoprofiel) van de tegenpartijen bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstrekke geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

2a. Verstrekte geldleningen

Het in voorgaande tabel 5 aangegeven totaalbedrag aan uitgezette middelen kan als volgt worden gespecificeerd naar risicogroep.

Categorie	ultimo 2021	% verdeling per eind 2021
Gemeenten / Provincies	€ -	0,0%
Overheidsbanken	€ -	0,0%
Woningcorporaties met garantie WSW	€ 1.413	25,5%
Woningcorporaties zonder garantie	€ 1.204	21,7%
Semi-overheidsinstellingen	€ 2.033	36,7%
Financiële instellingen (A en hoger)	€ -	0,0%
Overige toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	€ 893	16,1%
Niet-toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	€ -	0,0%
Totaal	€ 5.543	100,0%

Tabel 8 - Specificatie verstrekte geldleningen naar risicocategorie (bedragen x € 1.000)

2b. Verleende garanties

De borgstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd naar risicogroep.

Categorie	ultimo 2021	% verdeling per eind 2021
Directe borgstellingen (m.b.t. lokale instellingen, verenigingen e.d.)	€ 14.658	13,9%
Achtervangpositie in waarborgfondsen (bijv. Waarborgfonds Sociale Woningbouw)	€ 90.570	86,1%
Totaal	€ 105.228	100,0%

Tabel 9 - Specificatie borgstellingen naar risicocategorie (bedragen x € 1.000)

De grootste directe borgstelling betreft HVC (afvalverwerking; ca. € 12,5 miljoen). De borgstellingspositie die voortvloeit uit de achtervang in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) bedraagt circa 86% van het totaal geborgde volume. Aan deze achtervangpositie, ook wel aangeduid als indirect kredietrisico, is een relatief laag risicoprofiel verbonden. Vanuit wettelijke bepalingen hebben we een algemene garantstelling gegeven aan de Gemeenschappelijke Regelingen, waarin we deelnemen. Voor een totaaloverzicht van de Gemeenschappelijke Regelingen verwijzen we naar de paragraaf Verbonden Partijen.

In het financieringsstatuut is een korte passage opgenomen ten aanzien van het verstrekken van borgstellingen (garanties). Het beleidskader (nota borgstellingen) is op 14 oktober 2014 vastgesteld door de gemeenteraad.

Kasbeheer

Het Servicecentrum Drechtsteden verzorgt de inrichting van het betalingsverkeer (het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden en het verrichten van feitelijke betalingen) en de saldoregulatie. De gemeente is en blijft daarbij overigens eigenaar van de betreffende bankrekeningen. Onze gemeente onderhoudt bankrelaties met de Bank Nederlandse Gemeenten en Rabobank.

In nauwe samenwerking met het SCD is een liquiditeitenplanning opgesteld, die periodiek wordt geactualiseerd. Op grond van de meest actuele planning wordt voor 2021 totaal € 10 miljoen aan nieuwe leningen aangetrokken; zie hiervoor verder de onder 'opgenomen langlopende leningen' opgenomen toelichting.

Schatkistbankieren

Bij het gemeentelijk saldobehoor dienen de nieuwe voorschriften rond Schatkistbankieren in acht te worden genomen. Onder deze regeling dienen gemeenten tijdelijk overtollige geldmiddelen, rekening houdend met een drempelbedrag, bij het Ministerie van Financiën te stallen. Het drempelbedrag voor de gemeente Zwijndrecht voor 2021 kan als volgt worden berekend:

	Bedrag
Begrotingstotaal	€ 139.088
Relevant percentage	0,75%
Drempelbedrag	€ 1.043

Tabel 10 – Drempelbedrag schatkistbankieren 2021 (bedragen x € 1.000)

Dit betekent dat de gemeente, voor zover haar banksaldo het drempelbedrag overschrijdt, het meerdere dient af te storten in de Schatkist van het Rijk. Over dit saldo wordt op dit moment geen rente vergoed.

Ondanks een oproep van de VNG-IPO-UUV tot vereenvoudiging van het verplichte schatkistbankieren, houdt het kabinet nog steeds vast aan het verplichte schatkistbankieren voor decentrale overheden. Wellicht dat in de nabije toekomst een verhoging dan wel andere berekening van het drempelbedrag mogelijk wordt, maar dit is ten tijde van het opstellen van deze paragraaf nog niet bekend.

[Informatievoorziening treasury](#)

Op grond van het Financieringsstatuut is er een Treasury Comité dat in beginsel driemaal per jaar bijeenkomt. In dit overleg staat de voortgang en uitvoering van de treasuryzaken centraal. Vanuit haar adviserende rol neemt het Servicecentrum Drechtsteden deel aan dit overleg. Indien wij of het SCD daartoe behoefte dan wel noodzaak voelen, vindt daarnaast ook contact op incidentele basis plaats. Voor zover relevant levert het SCD rapportages op voor in- of extern gebruik.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De openbare ruimte is het infrastructurele netwerk van wegen, straten, pleinen, parken, plantsoenen, waterpartijen en alle daarbij behorende voorzieningen, zoals openbare verlichting, kunstwerken (bruggen) en dergelijke. De openbare ruimte is de ruimte waarin de bewoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente zich verplaatsen, verblijven, recreëren en elkaar ontmoeten. Bovenal draagt de inrichting en het beheer van de openbare ruimte – samen met de architectuur van de gebouwen – bij aan de identiteit van de gemeente Zwijndrecht.

Al deze kapitaalgoederen moeten zo lang mogelijk een bijdrage leveren aan het doel waarvoor zij zijn aangebracht of vervaardigd. Dit vergt een duurzaam en goed onderhoudsbeheer op basis van beleidskaders.

Actueel beleidskader

De beleidskaders zijn verwoord in de vastgestelde structuur- en beheerplannen. Het beschreven beleidskader is voor het grootste deel actueel en toereikend om aan het fysieke beheer en onderhoud van de openbare ruimte richting te geven. Via onderstaand beleidskader zetten we de beschikbare middelen om de verschillende doelstellingen hierbij te realiseren.

- Integraal groenbeleid Zwijndrecht; vastgesteld 15 oktober 2019.
- Beheerplan begraafplaatsen Zwijndrecht; vastgesteld in 2018.
- Integraal beheerplan Openbare Ruimte 2018-2021; vastgesteld in 2017.
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022; vastgesteld in 2017.
- Speelruimteplan 2017-2026 gemeente Zwijndrecht; vastgesteld in 2017.
- Beheerplan gemeentelijk vastgoed 2018-2021; vastgesteld in 2017.
- Gemeentelijk verkeer en vervoerplan 2016-2020; vastgesteld in 2016.
- Standaard programma van eisen Zwijndrecht; vastgesteld in 2015 (college).
- Beheerplan buitensportaccommodaties 2014-2017; vastgesteld in 2013. (Beheerplan buitensportaccommodaties 2021-2024 wordt vastgesteld in najaar 2020)
- Bomencompensatiebeleid; vastgesteld in 2012 (college).
- Structuurvisie Zwijndrecht 2020; vastgesteld in 2010 (wordt in najaar 2020 vervangen door omgevingsvisie Zwijndrecht)
- Waterstructuurplan; vastgesteld in 2007.

Integraal beheer openbare ruimte (IBOR)

De openbare ruimte is in beweging. Het (planmatig) beheer en onderhoud van kapitaalgoederen is een belangrijke basis. Daarnaast zien we dat de samenleving steeds meer aanvullende eisen stelt aan de manier waarop wij de openbare ruimte onderhouden. De openbare ruimte is namelijk gevoelsmatig steeds meer 'eigendom' geworden van iedereen. De openbare ruimte in de directe woonomgeving van inwoners vinden zij belangrijk en dient daarom leefbaar te zijn. Daarnaast zien we dat de openbare ruimte letterlijk hetgeen is wat ons verbindt. Door deze verbindingsfunctie is de openbare ruimte ook uitermate geschikt als instrument om sociale doelstellingen te realiseren. De IBOR werkwijze is in Zwijndrecht de afgelopen jaren als gevolg hiervan verder doorontwikkeld en is inmiddels gebaseerd op drie pijlers:

1. Het uitvoeren van efficiënt planmatig onderhoud .
2. Het creëren van een leefbare omgeving waarmee inwoners tevreden zijn.
3. Het realiseren van sociale doelstellingen in de openbare ruimte.

Beeldkwaliteiten

Sinds het IBOR-plan van 2014 is aan de hand van een aantal scenario's gekozen voor gedifferentieerd beheer. Dit betekent in de praktijk een onderhoudsniveau tussen de B-norm en C-norm van het CROW. De voorwaarde hierbij is dat er niet wordt getornd aan veiligheid en geen kapitaalvernietiging optreedt. Dit uit zich bijvoorbeeld in de keuze dat we geen concessies doen bij het onderhoud aan asfalt, bomen, bruggen, openbare verlichting en elementenverharding op trottoirs en fietspaden. Rijkbanen in woonstraten vormen geen direct veiligheidsrisico, waardoor deze op C-niveau onderhouden worden. Ook binnen het groenonderhoud worden keuzes gemaakt om met de beschikbare middelen een zo hoog mogelijk niveau te realiseren. Dit komt neer op een niveau tussen de B- en C-norm. Uitzondering hierop zijn de gemeentelijke begraafplaatsen waarvan het parkgroen op A-niveau wordt onderhouden.

Gemeentelijk vastgoed

Voor wat betreft het gemeentelijk vastgoed is het volgende beleidsuitgangspunt van toepassing: *"Het vastgoed wordt op een efficiënte, effectieve en transparante wijze ingezet ten behoeve van het verwezenlijken van gemeentelijke (beleids-)doelstellingen; hierbij wordt gestreefd naar een optimale balans tussen het maatschappelijke en het financiële rendement."*

Vanuit beheerperspectief zijn hierin vier onderhoudscategorieën te onderscheiden. Variërend van proactief onderhoud (A) naar risico gestuurd onderhoud (B en C) en uiteindelijk de categorie panden die vanwege bijvoorbeeld een herbestemming schoon, heel en veilig worden onderhouden. Daar waar zich mogelijkheden voordoen worden maatregelen genomen op het gebied van energetische verbetering of waar een reductie is te behalen in de CO₂-uitstoot. Deze maatregelen vallen zoveel mogelijk samen met de reeds geplande onderhoudswerkzaamheden. Ook voor de komende jaren liggen er nog kansen om het gemeentelijk vastgoed verder te verduurzamen. De "Sectorale routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed" van de Vereniging Nederlandse Gemeenten is recent vastgesteld en zal ook binnen de gemeente Zwijndrecht verder worden uitgewerkt.

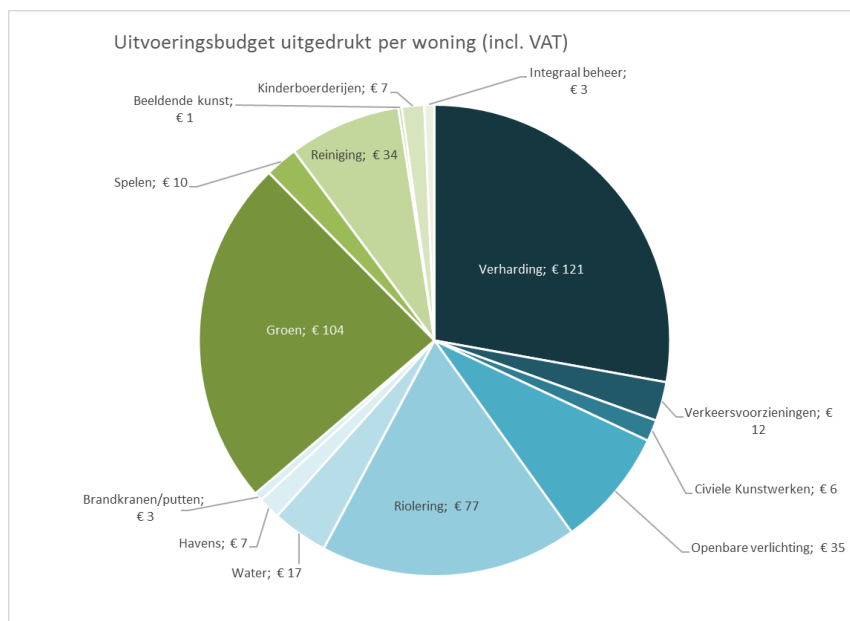
Beschikbaar budget beheer openbare ruimte

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte worden kosten gemaakt. Om deze kosten in beeld te krijgen is ten behoeve van het IBOR-plan 2018-2021 de exploitatiebegroting geanalyseerd op alle voor de openbare ruimte relevante onderhoudsgroepen. Onderstaande figuur geeft de resultaten weer voor het begrotingsjaar 2021. De tabel maakt inzichtelijk wat de daadwerkelijk beïnvloedbare kosten zijn voor specifiek de uitvoering van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

De analyse laat zien dat er per saldo ongeveer € 8,7 miljoen is opgenomen voor de veertien onderhoudsgroepen die betrekking hebben op de uitvoering van het beheer en onderhoud van openbare ruimte. Dit zijn kosten voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte door de eigen dienst en door derden, evenals de materiaalkosten die worden gemaakt. Verder maken de VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) onderdeel uit van de uitvoeringskosten.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaal kosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	
Kapitaalgericht beheer	€ 3.756.336	€ 403.312	€ 706.800	€ 664.245	€ 5.530.693
Verharding	€ 1.705.065	€ 2.800	€ 400.574	€ 306.607	€ 2.415.046
Verkeersvoorzieningen	€ 155.538	€ 8.543		€ 68.640	€ 232.721
Civiele Kunstwerken	€ 127.028	€ 119			€ 127.147
Openbare verlichting	€ 454.270	€ 243.783		€ 7.276	€ 705.329
Riolering	€ 961.561	€ 148.067	€ 197.388	€ 226.667	€ 1.533.683
Water	€ 168.874		€ 108.839	€ 55.054	€ 332.767
Havens	€ 133.000				€ 133.000
Brandkranen/putten	€ 51.000				€ 51.000
Maatschappelijk gericht beheer	€ 1.816.747	€ 3.742	€ 999.706	€ 324.222	€ 3.144.417
Groen	€ 1.057.959	€ 3.742	€ 791.554	€ 215.537	€ 2.068.792
Spelen	€ 65.620		€ 89.050	€ 40.192	€ 194.862
Reiniging	€ 479.738		€ 119.102	€ 68.493	€ 667.333
Beeldende kunst	€ 20.430				€ 20.430
Kinderboerderijen	€ 133.000				€ 133.000
Integraal beheer	€ 60.000			€ -	€ 60.000
Eindtotaal	€ 5.573.083	€ 407.054	€ 1.706.507	€ 988.466	€ 8.675.110

Binnen de onderhoudsgroep groen is het beschikbare budget gekoppeld aan de benodigde beheersmaatregelen, zowel via de eigen dienst als ook via de beïnvloedbare budgetten vanuit onderhoudsbestekken en contracten. We zien dat het elk jaar passen en meten is om de onvoorziene zaken te bekostigen vanuit het beschikbare budget. Hierbij gaat het onder andere om compensatieplannen, stormschade, noodkap, bomenziektes en de in opkomst zijnde exotische onkruidsoorten. In principe is hier geen budget voor, waardoor het ten koste kan gaan van reguliere werkzaamheden.

Uitvoeringskosten beheer en onderhoud, uitgedrukt per woning

Het cirkeldiagram geeft een indruk hoe de uitvoeringsbudgetten voor het beheer en onderhoud zich onderling verhouden. Er is hier gekozen voor een weergave per woning. Naar het beheer en onderhoud van verharding, groen en riolering gaat het meeste geld uit, variërend tussen de € 121 en € 77

per woning. De kosten voor openbare verlichting en straatreiniging bedragen € 35 en € 34 per woning.

Beschikbaar budget beheer gemeentelijk vastgoed

De beschikbare middelen voor het dagelijks en planmatig onderhoud van het gemeentelijk vastgoed voor de periode 2021-2024 bedragen € 1.423.350 per jaar. Met een complexstrategie kan per pand de (middel)lange termijn doelstelling worden bepaald. Een goede complexstrategie draagt bij aan strategisch vastgoedbeheer, zodat in een vroeg stadium kan worden bepaald of het verstandig is een pand te verbouwen en te verduurzamen (investeren), te verkopen of te slopen. Nadat de complexstrategie per object is bepaald, kan de meerjarenonderhoudsplanung worden opgesteld. Met een meerjarenonderhoudsplanung kan bewust worden gekozen voor een (noodzakelijke) balans tussen preventief planmatig onderhoud (onderhoud uitvoeren vóór de kwaliteit een grens overschrijdt) en correctief onderhoud (pas ingrijpen wanneer er urgente gebreken zijn). Op basis van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wordt tenslotte een jaarplan opgesteld waarin de onderhoudswerkzaamheden voor het komende jaar worden vastgelegd. Aan de hand van jaarlijkse gebouwspecties wordt bepaald of deze verwachtingen juist zijn. Dit betekent dat in de praktijk werkzaamheden uit het MJOP zowel naar voren als naar achteren geschoven kunnen worden. Door op deze wijze invulling te geven aan het vastgoedonderhoud is het huidige exploitatiebudget voor de beheerperiode toereikend met een voor het merendeel van de panden acceptabel financieel risico.

Aandachtspunten

Er zijn op het gebied van beheer en onderhoud in Zwijndrecht noemenswaardige aandachtspunten die een nadere toelichting verlangen.

Persleidingen

In 2019 hebben een drietal calamiteiten met persleidingen plaatsgevonden. Ingenieursbureau Akson doet in opdracht van de gemeente Zwijndrecht onderzoek naar de gesteldheid van onze persleidingen en alle andere factoren die hier invloed op uitoefenen (bodemgesteldheid, klimaatverandering, enz.) Eind 2020 wordt dit onderzoek opgeleverd, dat wil zeggen:

- Nader analyse leidingensysteem (ligging/werking/omgevingsfactoren/technische kenmerken);
- Risico analyse (leidingsegmenten worden ingedeeld op laag/middel/hoog risico);
- Inzichtelijke maken van (mogelijke) vervolgstappen.

Doel is meer inzicht te verkrijgen in de leidingsegmenten met hoge risico's en mogelijke maatregelen. Voor het jaar 2021 leiden deze inzichten mogelijk (afhankelijk van het onderzoek) tot een gefundeerde keuze tussen bewuste maatregelen.

Data achterstanden door implementatie nieuw beheersysteem openbare ruimte

In 2018 en 2019 hebben er omwille van de ontwikkelingen rondom het integrale GISIB-beheerpakket geen globale wegininspecties plaats gevonden. Wel is er geïnspecteerd ten behoeve van het (dagelijks) klein onderhoud. In 2020 hebben wij een ingenieursbureau opdracht verstrekt om onze wegarealen en de daarbij horende onderhoudstoestanden te inspecteren en te beoordelen. Naar verwachting wordt de beheerdata medio november 2020 opgeleverd. Op basis van de verstrekte data kunnen wij dan pas weer een doorkijk geven in het noodzakelijke onderhoud, de daarbij horende onderhoudskosten voor de periode 2021 t/m 2024 alsmede de jaarlijkse bedragen voor het in stand houden van ons wegenareaal.

Investeringsprogramma en voorkomen van kapitaalvernietiging

Grote integrale investeringsprojecten –vervangingen– in de openbare ruimte worden op basis van de inspecties en met een bepaalde afhankelijkheid van derden (woningbouwverenigingen, nutsbedrijven, overige ruimtelijke ontwikkelingen) ingepland. Hierbij is het belangrijk om aan te geven dat je

soms een hoger risico accepteert om kapitaalvernietiging te voorkomen. Een goed voorbeeld hiervan is de grote vervanging Indische buurt die al enige tijd gepland staat, de openbare ruimte is op en dringend aan vervanging toe. We weten echter dat het gehele gebied binnen afzienbare termijn herontwikkeld gaat worden. Het gevolg hiervan is dat het IP-project uitgesteld wordt om kapitaalvernietiging te voorkomen. Dit kan mogelijk wel gaan leiden tot hogere onderhoudskosten.

Stijgende inkooprijzen versus financieel beleid

Al jaren is het financieel beleid om geen inflatiecorrectie toe te passen op onderhoudsbudgetten. Hierdoor moeten prijsstijgingen zoveel als mogelijk opgevangen worden binnen bestaande budgetten. Dit is een risico voor de kwaliteit van de openbare ruimte, want door inflatie kunnen we met hetzelfde budget minder doen in de buitenruimte. In 2021 is dit bijvoorbeeld het geval bij het beheer van de openbare verlichting. De tarieven voor het onderhoud van de openbare verlichting zijn verhoogd met gemiddeld 25% als gevolg van een nieuwe aanbesteding. Deze kostenstijging proberen we op te vangen binnen het totale budget voor infrastructuur. Bovendien is de milieubelasting op energieverbruik in 2020 fors verhoogd. Deze structurele verhoging van de energieprijzen door hogere opslag duurzame energie is als autonome ontwikkeling in deze begroting verwerkt door de budgetten voor energiekosten van openbare verlichting en rioolgemalen (grootverbruik) te verhogen.

Klimaatadaptatie

In 2019 is voor de gemeente Zwijndrecht een stresstest uitgevoerd. De volgende stap is het voeren van zowel in- als externe dialogen. De interne dialogen zijn inmiddels gevoerd. Daarnaast is er veel verdiepend onderzoek gedaan naar de gevolgen voor de grondwaterstand en regenwateroverlast. Er is een maatregelenboek opgesteld voor het anders omgaan met regenwater in het openbaar gebied. Deze uitkomsten en de weg richting beleid en een uitvoeringsprogramma is tijdens de oriëntatieavond op 19 mei gepresenteerd. Er is nu volop aandacht voor dit thema in de voorbereiding van projecten. De frequentie dat hevige regenbuien plaatsvinden neemt toe door klimaatverandering, dat hebben we deze zomer allemaal kunnen ervaren. Alle meldingen, als gevolg van de hoosbuien op 16 en 26 juni en 3 augustus, zijn inmiddels verwerkt in een kaart. Deze wordt vergeleken met de theoretische stresstesten. Ook worden de verschillende klachten inhoudelijk vergeleken. Waar hebben we welke problemen en zijn hier conclusies uit te trekken? Met behulp van bovenstaande data wordt, met hulp van externe partijen, een advies opgesteld over mogelijke maatregelen die wij kunnen treffen in de openbare ruimte en maatregelen die inwoners kunnen treffen op en om hun woning.

Energiebesparing

De aanleg van een warmtenet in Zwijndrecht heeft gevolgen voor de inrichting in de openbare ruimte. Er is nog geen exacte planning, wel een zeer globale fasering. Duidelijk is wel dat er bij de meeste projecten niet op gewacht kan worden. Bij de indeling van het ontwerp wordt wel zoveel mogelijk rekening gehouden met een ruimtereservering in het dwarsprofiel. Daarnaast is besparing mogelijk door transporten zoveel mogelijk 'lean' voor te schrijven en reisafstanden te beperken. CO2 besparen is mogelijk door bijvoorbeeld blauwe diesel. Deze diesel genereert een forse reductie. De meerkosten zijn op een IP project verwaarloosbaar.

Circulair

Vaak is hergebruik van bestaand materiaal niet mogelijk. Indien mogelijk worden natuurlijk gebakken klinkers hergebruikt en uiteraard zand. Het voorschrijven en gebruiken van hergebruikt materiaal in nieuwe materialen van beton of asfalt lukt steeds beter. Al zijn er bij beton toch nog veel beperkingen omdat er te weinig geschikt herbruikbaar materiaal is om het in grote hoeveelheden te kunnen hergebruiken. Dit thema lijkt soms nog een beetje ondergeschoven ten opzichte van klimaat en energie, maar de opgave om in 2050 een circulaire economie te hebben is groot. Circulair denken is een

belangrijk uitgangspunt bij alle duurzaamheidopgaven. Ook voor dit onderwerp wordt nu nagedacht over de concrete invulling van de ambities en de financiële consequenties daarvan.

In het oog springende werken 2021

Hieronder staan enkele noemenswaardige projecten en/of werken die voor 2021 gepland staan. De totale lijst van reconstructie- en vervangingsprojecten is terug te vinden in het Investeringsprogramma 2021-2024. Dit zijn over het algemeen integrale projecten waarbij verharding, riolering, groen, speelvoorziening en openbare verlichting worden meegenomen.

WEGEN

WATER

GROEN

KUNSTWERKEN

LICHTMASTEN

SPELEN

RIOLERING

VASTGOED

- Elementenverharding: diverse herstraat- en vervangingswerkzaamheden door heel Zwijndrecht o.a. Valkhof, Boshuizen, Binnenhof, Bockhof, Kamphuizen, Rupelmonde, Lunenburg, Duitsetuin, Talmaplantsoen, Rijnestein en de voetpaden van de Koninginneweg vanaf het niet gereconstrueerde gedeelte richting Walburg. Asfalt: in 2020 hebben wij een ingenieursbureau opdracht verstrekt om onze wegarealen en de daarbij horende onderhoudstoestanden te inspecteren en te beoordelen. Naar verwachting wordt de beheerdata medio november 2020 opgeleverd. Op basis van de verstrekte data weten wij dan pas welke asfaltwegen in 2021 in onderhoud gaan.
- Beschoeiing: de beschoeiing wordt vervangen langs de oevers rondom de Bootjesteeg, de Burg. Slobbelaan, het Berlijnse plein en de Prins Mauritsstraat.
- Baggeren: de planning voor de baggercyclus is vertraagd vanwege nieuwe parameters PFAS/PFOS. Begin 2021 wordt er gebaggerd in Heerjansdam (schouwvak 2020). Begin mei 2021 start de voorbereiding voor het baggerwerk voor de schouwvakken 2021 (de Geer/Nederhoven).
- Compensatie bomen door heel Zwijndrecht t.b.v. kap.
- Diverse renovaties t.b.v. kwaliteitsverbetering groen (integrale aanpak in combinatie met wegbeheer op dezelfde locaties genoemd onder elementenverharding). Verdere uitrol "Groen doen we samen" en uitvoering groen agenda met o.a. aanleg bijenlint.
- Vervangen houten brug Maaspad nabij de watertoren en vervangen houten keermuur Westerschelde (gemeentelijk deel).
- Keermuren: de keermuren aan de Burg. Jansenlaan, Willem van Oranjelaan, Samuel van Houtensingel, Hoofdland, Mechelsestraat / Parijseplein en de keermuur aan de Europaweg staan op de planning voor reparatie of opnieuw opbouwen.
- Duurzaam vervangen lichtmasten en armaturen door heel Zwijndrecht o.a. Van Schaikstraat, Verzetsheldenbuurt, Laan van Walburg fietspad, Westkeetshaven I en spoortunnelverlichting Karel Doormanlaan en Burgemeester Pijl Hogeweglaan.
- Spelen: Op dit moment lopen er 2 aanbestedingsprojecten. Voor natuurlijk spelen aan de Schaerlaeckenoord, W. Snelliusweg en de Verleunstraat zijn we in de afrondende fase van participatie. Voor de speelplekken Hageland, Hoornwijk, Serenade en Tomatenplein worden de schetsontwerpen gemaakt. Het Molenvlietpark is door het coronavirus uitgesteld. Dit project wordt in september 2020 weer opgestart en in 2021 uitgevoerd.
- Riolering: diverse reparaties op diverse locaties in de gemeente en reiniging en inspectie van diverse rioolstrengen in diverse wijken (o.a. Walburg) in de gemeente om een goed functioneel rioolstelsel te kunnen waarborgen.
- Rioolgemalen: verdere implementatie van het nieuwe (telemetriesysteem) besturingssysteem voor de hoofdgemalen.
- vervangen gietvloeren Develsteinhal (kleedruimten/gangen)
- vervangen verlichting (LED) diverse gymzalen
- vervangen gevelbeplating Roerdompstraat (kinderopvang)
- aanleg kunstgrasvelden voetbal Heerjansdam en Bakestein
- aanleg veldverlichting (LED) diverse sportcomplexen
- herinrichten oprijlaan begraafplaats en ruimen graven Jeroen Boschlaan
- ruimen graven en vervangen beplanting Munnikensteeg
- uitbreiding asbestemming Jeroen Boschlaan en Heerjansdam

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Deze paragraaf gaat in op ontwikkelingen binnen de organisatie, die gericht zijn op een zo goed mogelijke dienstverlening aan de burgers, instellingen en bedrijven en het garanderen van een zorgvuldige besluitvorming. We beschrijven in deze paragraaf relevante cijfers en de activiteiten op het gebied van organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering. Deze activiteiten staan in het licht van verschillende trends en ontwikkelingen in maatschappelijke zin, nieuwe technologieën en financiële opgaven.

Ontwikkelorganisatie

Onze organisatie is volop in beweging om ons voortdurend te verbeteren en om klaar te staan voor wat er nodig is in de gemeente. Al geruime tijd werken samenlevingsgericht. Hierbij kijken we wat de samenleving nodig heeft en wat de rol van de gemeente is. De coronacrisis trekt een zware wissel op onze organisatie. Het merendeel van de medewerkers werkt al een halfjaar vanuit huis. We hebben ons goed aan deze omstandigheid weten aan te passen en gaat de dienstverlening richting onze burgers, bedrijven en instellingen gewoon door. Hoe groot de impact van de coronacrisis op de financiële situatie van Zwijndrecht is, weten we op dit moment nog niet. We zien nog wel dat het aantal vacatures stagneert en merken we dit ook met de instroom, doorstroom en uitstroom. Door een ambitieus raadsprogramma met flinke opgaven dienen we onze formatie passend te houden. We hebben onze organisatie getransformeerd naar een ontwikkelorganisatie. Het is onze ambitie om snel en adequaat in te spelen op maatschappelijke opgaven en kansen in de gemeente en regio. Omdat opgaven onze organisatiegrenzen overstijgen en vragen om integrale oplossingen, werken we in co-creatie met partners. We richten ons op de ontwikkeling van de bijbehorende vaardigheden, competenties en instrumenten. Een belangrijk hulpmiddel bij het over organisatiegrenzen werken is het Klant-, Zaak- en Archiefsysteem [KZA]. Dit systeem wordt momenteel geïmplementeerd. De planning is om dit systeem eind 2020 volledig operationeel te hebben.

Bevlogen en duurzame inzetbare medewerkers

Vanwege demografische en maatschappelijke ontwikkelingen is duurzame inzetbaarheid van werknemers een belangrijk aandachtspunt binnen onze organisatie. Vanuit de filosofie/visie "Samenwerkt!" stellen wij binnen onze organisatie de mens centraal en niet de medewerker. Wij zijn van mening dat (of je dit nu wilt of niet) de scheiding tussen werk en privé vervaagt. Dit is/was zeker goed te merken in de 'corona-crisis'. Medewerkers zijn/waren verplicht om thuis te werken. Belangrijk om als werkgever oog te hebben voor alle medewerkers. Onvoldoende aandacht voor de mens in de organisatie is altijd een risico, maar in tijden van verandering wordt dit extra uivergroot. Wij hebben onderzoek gedaan naar de behoeften van de medewerkers ten tijde van de corona-crisis. In dit onderzoek hebben we onder andere gevraagd naar de mentale weerbaarheid, de thuiswerkplek, de verbinding met de organisatie, team en collega's, etc.

Door vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid aandacht te geven aan de mens en te sturen op geluk, gedrevenheid en gezondheid halen we het beste uit onze mensen waardoor het werkplezier en de prestaties worden vergroot. Deze lijn zetten we ook richting 2021 voort.

Veel medewerkers werken vanwege de corona-crisis thuis. Het merendeel van de medewerkers ondervinden veel voordelen hiervan (geen reistijd, betere werk en privébalans etc.), maar onze aandacht gaat wel uit naar medewerkers die de verbinding met de organisatie en collega's dreigen te verliezen.

We gaan ons – gelet op het niet meer volledig kunnen/willen bezetten van het kantoorpand – bezinnen op de toekomstige invulling van het kantoorpand. Wij houden u hiervan op de hoogte.

Ontwikkelingen in de formatie en het personeelsbestand

Vanaf begin 2020 hebben we de beschikbare vacatureruimte verder ingevuld. In het 2^e kwartaal 2020 hebben we een bezetting van 199,31 fte en 213,18 fte aan formatie.

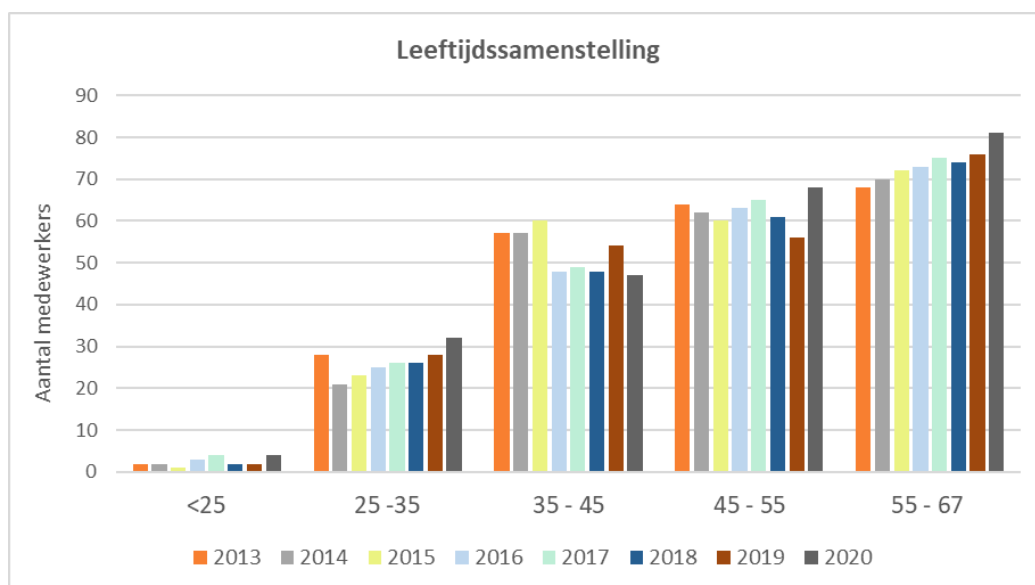
Naast de inzet van vaste formatie werken we gedurende het jaar met tijdelijke formatie en flexibele inzet voor de uitvoering van de ambities van het raadsprogramma. Uw raad heeft daarvoor een tijdelijk 4-jarig organisatie ontwikkelbudget beschikbaar gesteld. Dit budget wordt volledig benut met flexibele arbeid om te werken aan de opgaven uit het raadsprogramma. Van het totaal aantal medewerkers (222 exclusief bestuur, inclusief griffie) is 7,66 % ingehuurd (per 1 juli 2020).

Ter vergelijking: het Rijk hanteert een norm van 10% voor externe inhuur.

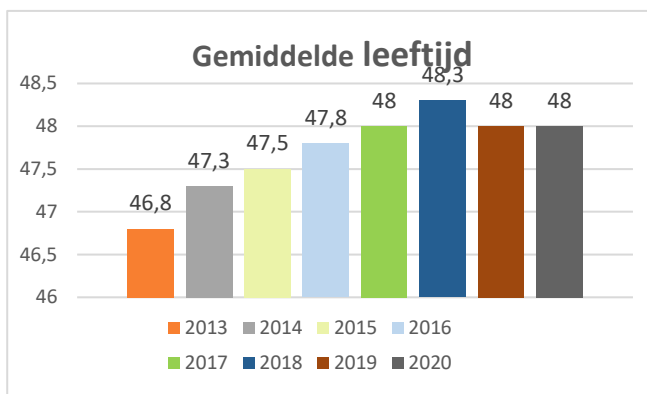
Wij voorzien dat de realisatie van grote opgaven uit het raadsprogramma zal doorlopen na de huidige raadsperiode. Wij richten onze bedrijfsvoering en organisatie zo goed mogelijk in binnen de door u gestelde randvoorwaarden. U heeft een organisatie ontwikkelbudget voor 2018-2022 beschikbaar gesteld. Gekoppeld aan de voortgang op de realisatie van de grote opgaven gaan wij bij de begrotingsvoorbereidingen voor 2022 graag met u in gesprek over de middelen die na de huidige raadsperiode nodig zullen zijn om met volle kracht aan de uitvoering van grote opgaven te kunnen blijven werken.

Personeelsopbouw

Zoals in onderstaande figuur goed te zien is zet de vergrijzing van onze organisatie in 2020 verder door.

De gemiddelde leeftijd van onze medewerkers binnen de organisatie loopt gestaag op (de afgelopen vijf jaar is de gemiddelde leeftijd met zo'n twee jaar gestegen) en worden werknemers bovendien gevraagd langer door te werken aan het einde van hun carrière. We hebben dan ook veel aandacht voor deze "oudere" medewerkers. Overigens is deze leeftijd gelijk aan het landelijke gemiddelde van de gemeenteambtenaar.

Generatiepact

Om duurzaam inzetbaar te blijven bieden we sinds 1 juli 2018 de oudere medewerkers (60+ers) een zogenoemde "generatiepactregeling" aan. Door middel van deze regeling bieden wij hen de mogelijkheid minder te gaan werken en de intensiteit van de arbeidsduur te verlagen. Hierdoor blijft deze leeftijdsgroep voor de organisatie behouden (kennis/kunde), maar bieden we tegelijkertijd jongere medewerkers de kans in te stromen. Dit zorgt enerzijds voor een betere kennisoverdracht en anderzijds kunnen oudere medewerkers hun werk gelijkmatiger gaan overdragen en afbouwen. Dit alles zorgt voor minder uitval/ziekteverzuim van de oudere medewerkers en bevordert de duurzame participatie en inzetbaarheid van deze doelgroep.

Begin 2021 zullen we de regeling en het gebruik hiervan verder gaan analyseren, evalueren en met bevindingen en aanbevelingen komen.

Ziekteverzuimpercentage

Onze doelstelling is om te komen tot een verzuimpercentage van 5,5%. In 2017 was het ziekteverzuimpercentage echter flink hoger dan deze norm. Sinds 2019 zien we het percentage dalen. Het gemiddelde van het eerste half jaar van 2020 is 6,2%, waarvan het merendeel bestaat uit langdurig verzuim. Van belang blijft een resultaatgerichte en activerende verzuimbegeleiding door de leidinggevenden, waaronder het voeren van verzuimgesprekken met frequent verzuimers (3 en meer keer ziek per jaar). Door middel van gerichte training en begeleiding door P&O zijn leidinggevenden in staat om steeds beter regie te pakken op verzuim.

In het programma "Samen Werkt" organiseren we activiteiten, zoals de Samen Werkt Week, om er voor te zorgen dat medewerkers gezond, gelukkig en gedreven kunt (blijven) werken bij de gemeente Zwijndrecht waardoor er minder uitval is door ziekte en we betere prestaties leveren. Ook is een quality of life coach beschikbaar voor medewerkers op het vlak van work-life vragen.

Integraal onderzoeksplan

Op basis van de Verordening artikel 213a stellen wij jaarlijks een integraal onderzoeksplan op. Met het plan onderzoeken we het rechtmatig, doelmatig en doeltreffend handelen van de organisatie.

Regionale onderzoeken

Het onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD) is op 1 januari 2008 opgericht en voert op veel beleids-terreinen onderzoeken uit voor de regiogemeenten. Een aantal van die onderzoeken pakt het OCD regionaal aan. Daarnaast kunnen gemeenten eigen onderzoeksopdrachten door het OCD laten uitvoeren.

In 2020 deed het OCD voor ons een beperkt aantal onderzoeken (als gevolg van de coronacrisis) waarvan de resultaten dienen als input voor nieuw beleid of voor aanpassingen van beleid.

Voor 2021 voorzien we geen onderzoeken door het OCD meer, als gevolg van uw besluit om het budget voor OCD-onderzoeken geheel te schrappen in het kader van het Herstelplan.

Eigen onderzoeken

Naast de OCD-onderzoeken, die het lerend vermogen van de gemeentelijke organisatie ondersteunen, doet de controlfunctie onderzoek in het kader van de verbijzonderde interne controle (VIC). De interne controle richt zich op het toetsen van de financiële rechtmatigheid. De nadruk ligt op het toetsen of maatregelen die helpen om fouten in de uitvoering van werkzaamheden te voorkomen voldoende werken. Daarnaast wordt onderzocht of interne en externe regelgeving wordt nagekomen bij de uitvoering van de werkzaamheden.

De controle wordt uitgevoerd volgens het opgestelde interne controleplan en het door de raad vastgestelde controleprotocol. De accountant gebruikt de resultaten van de onderzoeken bij zijn interim-controle en jaarrekeningcontrole. Intern gebruiken we de VIC uitkomsten om de risico's en verbeterpunten in onze werkprocessen en administratieve organisatie te signaleren, eventuele fouten te herstellen en de beheersmaatregelen aan te passen. "Continue verbeteren" is hierbij een van de uitgangspunten.

Over de uitvoering van de verbijzonderde interne controle zijn we continue in overleg met de accountant zodat de interne controle en de externe controle goed op elkaar aansluiten.

Afstemming rekenkameronderzoek

Jaarlijks verricht de rekenkamercommissie onderzoek en adviseert de raad over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer. Om overlap te voorkomen worden de regionale, eigen en rekenkameronderzoeken afgestemd met de rekenkamercommissie.

Informatieveiligheid

We werken als gemeente steeds meer digitaal en delen daarbij belangrijke gegevens. Het is daarom belangrijk dat we zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Onze systemen moeten veilig zijn en weerstand kunnen bieden aan pogingen tot misbruik en aanvallen van binnen en buiten. Op basis van een basishorizontaal kader, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), wordt getoetst of we onze informatieveiligheid en privacy op orde hebben.

De ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) blijft veel inzet vragen, ondanks het waar mogelijk regionaal oppakken van de activiteiten. ENSIA heeft tot doel het ontwikkelen en implementeren van een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid, gebaseerd op de BIO.

Uitgangspunt is het horizontale verantwoordingsproces aan de gemeenteraad. Dit vormt de basis voor het verticale verantwoordingsproces aan nationale partijen die een rol hebben in het toezicht op informatieveiligheid. Bij het afleggen van verantwoording wordt het principe van single information single audit toegepast; alle informatie die noodzakelijk is voor verticale verantwoording is ook onderdeel van het horizontale verantwoordingsproces. De ENSIA-zelfevaluatie en -audit over 2019 laat zien dat we wat betreft de Basisregistraties Adressen en Gebouwen, Grootchalige Topografie, en Ondergrond (BAG, BGT en BRO) nog verbeteringen hebben te realiseren. Wat betreft DigiD en Suwinet voldeden we in 2019 voor het eerst volledig aan de eisen.

Privacy

In aanloop naar en sinds de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in mei 2018 is gewerkt aan het voldoen aan de basisvereisten die de AVG aan de gemeente als verwerkingsverantwoordelijke stelt. Daarbij wordt zo veel als mogelijk afstemming en samenwerking gezocht met de andere Drechtstedengemeenten. Per 1 maart 2020 is met de aanstelling van een eigen privacycoördinator de noodzakelijke capaciteit beschikbaar gekomen voor de verdere lokale implementatie van de destijds opgestelde plannen van aanpak.

De door de Functionaris Gegevensbescherming (FG) uitgevoerde audit over 2019 laat zien dat er mede door de beperkte capaciteit voor privacy gerelateerde activiteiten in 2019 een inhaalslag moet worden gemaakt om te kunnen blijven voldoen aan de vereisten van de AVG. In 2020 is daarmee een start gemaakt. Het gaat o.a. om actualiseren van beleid en protocollen en het uitvoeren van Basis Risico Analyses (BRA) en Data Protection Impact Assessments (DPIA), in samenwerking met o.a. het CIO-office, het FG-office en betrokken derde partijen. Deze interne onderzoeken hebben tot doel de risico's van gegevensverwerkingen door de gemeente voor nieuwe of gewijzigde processen in kaart te brengen zodat hierop geanticipeerd kan worden door het treffen van de nodige technische of organisatorische maatregelen.

De verwachting voor 2021 is dat het aantal uit te voeren BRA's en DPIA's zal toenemen. Dit komt door het vergroten van de privacy-bewustwording binnen de organisatie en een aantal verwachte wetswijzigingen die gevolgen hebben voor processen waarbinnen de gemeente privacygevoelige gegevens verwerkt en waarop we nu kunnen anticiperen.

Verwacht wordt dat het aantal regionale Adviseurs Gegevensbescherming van het FG-office eind 2020 wordt verkleind. Hoe dit van invloed zal zijn op hun ondersteuning van de lokale privacycoördinatoren is nog niet te zeggen.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Zwijndrecht is actief in netwerken van beleids- en uitvoeringsorganisaties. Bij een deel van die organisaties is de gemeente ook bestuurlijk en financieel betrokken. In dat geval is sprake van een “verbonden partij”. Een bijzondere vorm hiervan zijn de samenwerkingsverbanden die in het leven zijn geroepen om gemeentelijke taken in gezamenlijkheid uit te voeren. Dit soort samenwerkingsverbanden (gemeenschappelijke regelingen) levert een grote bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke doelen, maar levert door zijn aard ook bestuurlijke en financiële risico’s op.

Deze paragraaf verschaft inzicht in beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente Zwijndrecht bij door verbonden partijen uit te voeren taken en processen. Volgens artikel 15 lid b van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat de paragraaf de visie op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de programmabegroting. In de praktijk is de relatie met de verbonden partij veelal meerdere jaren geleden ontstaan. De relatie tussen de visie op de verbonden partij en de doelstellingen van de (huidige) programmabegroting is derhalve niet altijd duidelijk te leggen.

Verbonden partijen

De gemeente Zwijndrecht heeft met de volgende verbonden partijen een relatie:

- Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden (GRD) (SDD, IBD, SCD, OCD, GBD en BDS).
- Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd (DGJ, RAV SOJ).
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ).
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ).
- Gemeenschappelijke regeling voor het Natuur- en recreatiegebied IJsselmonde (NRIJ).
- Gemeenschappelijke regeling Sociale Werkvoorziening Drechtwerk.
- Gemeenschappelijke regeling Vuilverwerking Dordrecht en omstreken (Gevudo).
- ROM-D Groep
- Stedin Holding N.V.
- Oasen N.V.
- B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides.
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

	Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden
Vestigingsplaats	Dordrecht.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
Onderdelen	▪ Onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD): Sliedrecht; ▪ Servicecentrum Drechtsteden (SCD), Sociale Dienst Drechtsteden (SDD), Ingenieursbureau Drechtsteden (IBD), Bureau Drechtsteden: Dordrecht; ▪ Gemeentelijke Belastingdienst Drechtsteden (GBD): Sliedrecht.
Doel	Het doel zoals in de gemeenschappelijke regeling opgenomen: 1. Drechtsteden heeft tot doel, binnen de kaders als genoemd in en voortvloeiend uit deze regeling, draagvlak te creëren voor een evenwichtige ontwikkeling van het gebied. 2. Ter verwezenlijking van de in het vorige lid genoemde doelstellingen behartigt Drechtsteden, met inachtneming van de autonomie van de deelnemende gemeenten, de gemeenschappelijke regionale belangen op de volgende terreinen: a. Economie, arbeidsmarktbeleid en bereikbaarheid (economie, grondzaken, bereikbaarheid, recreatie en toerisme); b. Fysiek (volkshuisvesting, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en ruimtelijk beheer, duurzaamheid, milieu, water, publieke infrastructuur, externe-, water- en verkeersveiligheid); c. Sociaal (sociale zekerheid en -ontwikkeling, sociale werkvoorziening, kennisinfrastructuur, sport en cultuur); d. Bestuurlijke en netwerkontwikkeling; e. Staf- en ondersteunende diensten, beheer basisregistraties en de bedrijfsvoering; f. Sociaal-geografisch onderzoek. g. Belastingheffing en -invordering 3. Naast de in het tweede lid genoemde belangen heeft Drechtsteden als doelstelling zorg te dragen voor: a. De efficiënte en effectieve heffing en invordering van belastingen, voor de heffing en invordering waarvan de gemeenteraden van de gemeenten belastingverordeningen en de kwijtscheldingsregels hebben vastgesteld, elk voor zover het hun gebied betreft; b. De uitvoering van de wet WOZ waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens en het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden, elk voor zover het hun gebied betreft.
Openbaar belang	Het in algemene zin behartigen van regionale belangen zoals hiervoor aangegeven onder 'doel'.
Activiteiten	Zie artikel 6 en 7 van de GR.

Financieel belang gemeente	De gemeente betaalt jaarlijks een bijdrage per inwoner (bestuur) en draagt daarnaast bij in de diverse onderdelen. In de begroting 2021 heeft de gemeente de volgende bijdragen aan Drechtsteden geraamd (afgerond): <table><tr><td>- Bureau Drechtsteden</td><td>€ 1.094.000</td></tr><tr><td>- SDD - Programma 2 bestrijding van armoede</td><td></td></tr><tr><td> Bijstandsverlening</td><td>€ 16.720.000</td></tr><tr><td> Minimabeleid</td><td>€ 1.528.000</td></tr><tr><td> Participatie (incl statushouders)</td><td>€ 2.291.000</td></tr><tr><td> WSW</td><td>€ 3.184.000</td></tr><tr><td> Apparaatskosten (incl. WMO)</td><td>€ 6.008.000</td></tr><tr><td> Schuldhulpverlening</td><td>€ 18.000</td></tr><tr><td> Kinderopvang</td><td>€ 4.000</td></tr><tr><td> Maatwerkvoorz. Inkomensondersteuning</td><td>€ 366.000</td></tr><tr><td>- Programma 3 Welzijn en zorg</td><td></td></tr><tr><td> WMO Huishoudelijke hulp</td><td>€ 3.701.000</td></tr><tr><td> WMO Hulpmiddelen en vervoer</td><td>€ 2.267.000</td></tr><tr><td> Decentralisatie WMO</td><td>€ 4.571.000</td></tr><tr><td>- SCD</td><td>€ 5.301.000</td></tr><tr><td>- OCD</td><td>€ 138.000</td></tr><tr><td>- GBD</td><td>€ 973.000</td></tr><tr><td>TOTAAL</td><td>€ 48.164.000</td></tr></table>	- Bureau Drechtsteden	€ 1.094.000	- SDD - Programma 2 bestrijding van armoede		Bijstandsverlening	€ 16.720.000	Minimabeleid	€ 1.528.000	Participatie (incl statushouders)	€ 2.291.000	WSW	€ 3.184.000	Apparaatskosten (incl. WMO)	€ 6.008.000	Schuldhulpverlening	€ 18.000	Kinderopvang	€ 4.000	Maatwerkvoorz. Inkomensondersteuning	€ 366.000	- Programma 3 Welzijn en zorg		WMO Huishoudelijke hulp	€ 3.701.000	WMO Hulpmiddelen en vervoer	€ 2.267.000	Decentralisatie WMO	€ 4.571.000	- SCD	€ 5.301.000	- OCD	€ 138.000	- GBD	€ 973.000	TOTAAL	€ 48.164.000
- Bureau Drechtsteden	€ 1.094.000																																				
- SDD - Programma 2 bestrijding van armoede																																					
Bijstandsverlening	€ 16.720.000																																				
Minimabeleid	€ 1.528.000																																				
Participatie (incl statushouders)	€ 2.291.000																																				
WSW	€ 3.184.000																																				
Apparaatskosten (incl. WMO)	€ 6.008.000																																				
Schuldhulpverlening	€ 18.000																																				
Kinderopvang	€ 4.000																																				
Maatwerkvoorz. Inkomensondersteuning	€ 366.000																																				
- Programma 3 Welzijn en zorg																																					
WMO Huishoudelijke hulp	€ 3.701.000																																				
WMO Hulpmiddelen en vervoer	€ 2.267.000																																				
Decentralisatie WMO	€ 4.571.000																																				
- SCD	€ 5.301.000																																				
- OCD	€ 138.000																																				
- GBD	€ 973.000																																				
TOTAAL	€ 48.164.000																																				
Financieel risico	Het financiële risico voor de gemeente is haar bijdrage in het exploitatie-tekort op het moment dat de GRD niet meer over reserves beschikt.																																				
Bestuurlijk belang	Negen raadsleden in de Drechtstraad. Wethouder J. Huizinga is lid van het Drechtstedenbestuur en de Drechtstraad. Op basis van artikel 40 resp. 43 van de GR kan de raad zijn zienswijze geven bij de begroting en de jaarrekening.																																				
Kerncijfers verbonden partij	<table><tr><th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr><tr><td>€ 676.000</td><td>€ 1.148.000</td></tr><tr><td>€ 60.746.000</td><td>€ 44.878.000</td></tr><tr><td>€ 5.000</td><td>€ 830.000</td></tr></table>	31-12-2018	31-12-2019	€ 676.000	€ 1.148.000	€ 60.746.000	€ 44.878.000	€ 5.000	€ 830.000																												
31-12-2018	31-12-2019																																				
€ 676.000	€ 1.148.000																																				
€ 60.746.000	€ 44.878.000																																				
€ 5.000	€ 830.000																																				
Eigen vermogen																																					
Vreemd vermogen																																					
Jaarresultaat																																					
Eigen vermogen																																					
Vreemd vermogen																																					
Jaarresultaat	<table><tr><th>31-12-2020</th><th>31-12-2021</th></tr><tr><td>€0</td><td>€ 0</td></tr><tr><td>€ 54.000.000</td><td>€ 53.000.000</td></tr><tr><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr></table>	31-12-2020	31-12-2021	€0	€ 0	€ 54.000.000	€ 53.000.000	€ 0	€ 0																												
31-12-2020	31-12-2021																																				
€0	€ 0																																				
€ 54.000.000	€ 53.000.000																																				
€ 0	€ 0																																				

	Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid & Jeugd																												
Vestigingsplaats	Dordrecht																												
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.																												
Onderdelen	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Holland Zuid (GGD), Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (BLVS), Regionale Ambulance Voorziening (RAV), Serviceorganisatie Jeugd.																												
Doel	De regeling heeft tot doel een bijdrage te leveren aan het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten en een evenwichtige ontwikkeling van het gebied te bevorderen, in het bijzonder op het terrein van publieke gezondheid, onderwijs, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, ambulance zorg, meldkamer ambulancevervoer en geneeskundige hulpverlening																												
Openbaar belang	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: <i>volksgezondheid, onderwijs, jeugdzorg en welzijn</i> .																												
Activiteiten	Zie artikelen 3 tot en met 7 van de GR.																												
Financieel belang gemeente	De bijdrage per onderdeel van de GR DG&J voor 2021 (programma 3): <table> <tr> <td>Bureau Leerplicht</td><td>€</td><td>128.144</td></tr> <tr> <td>JGZ</td><td>€</td><td>1.090.370</td></tr> <tr> <td>Crisis Interventie Team (CIT)</td><td>€</td><td>106.774</td></tr> <tr> <td>VGZ</td><td>€</td><td>669.830</td></tr> <tr> <td>Samen voor gezond</td><td>€</td><td>70.976</td></tr> <tr> <td>Veilig Thuis</td><td>€</td><td>430.055</td></tr> <tr> <td>Rijksvaccinatieprogramma</td><td>€</td><td>87.907</td></tr> <tr> <td>Uitvoering Jeugdwet</td><td>€</td><td><u>13.072.501</u></td></tr> <tr> <td></td><td>€</td><td>15.656.557</td></tr> </table>		Bureau Leerplicht	€	128.144	JGZ	€	1.090.370	Crisis Interventie Team (CIT)	€	106.774	VGZ	€	669.830	Samen voor gezond	€	70.976	Veilig Thuis	€	430.055	Rijksvaccinatieprogramma	€	87.907	Uitvoering Jeugdwet	€	<u>13.072.501</u>		€	15.656.557
Bureau Leerplicht	€	128.144																											
JGZ	€	1.090.370																											
Crisis Interventie Team (CIT)	€	106.774																											
VGZ	€	669.830																											
Samen voor gezond	€	70.976																											
Veilig Thuis	€	430.055																											
Rijksvaccinatieprogramma	€	87.907																											
Uitvoering Jeugdwet	€	<u>13.072.501</u>																											
	€	15.656.557																											
Financieel risico	Het financiële risico voor de gemeente is haar bijdrage in het exploitatie-tekort op het moment dat de dienst Gezondheid & Jeugd niet meer over reserves beschikt.																												
Bestuurlijk belang	Gemeente wordt vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder R. de Meij. Het algemeen bestuur vergadert vier maal per jaar. Op basis van artikel 25 van de GR kan de raad blijk van zijn gevoelens geven bij de begroting.																												
Kerncijfers verbonden partij	<table> <tr> <th></th><th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td><td>€ 4.169.186</td><td>€ 4.772.168</td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td><td>€ 58.402.663</td><td>€ 36.492.308</td></tr> <tr> <td>Jaarresultaat</td><td>€ 1.310.767</td><td>€ 1.495.102</td></tr> <tr> <th></th><th>31-12-2020</th><th>31-12-2021</th></tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td><td>€ 2.432.000</td><td>€ 1.705.000</td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td><td>€ 31.388.000</td><td>€ 31.295.000</td></tr> <tr> <td>Jaarresultaat</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr> </table>			31-12-2018	31-12-2019	Eigen vermogen	€ 4.169.186	€ 4.772.168	Vreemd vermogen	€ 58.402.663	€ 36.492.308	Jaarresultaat	€ 1.310.767	€ 1.495.102		31-12-2020	31-12-2021	Eigen vermogen	€ 2.432.000	€ 1.705.000	Vreemd vermogen	€ 31.388.000	€ 31.295.000	Jaarresultaat	€ 0	€ 0			
	31-12-2018	31-12-2019																											
Eigen vermogen	€ 4.169.186	€ 4.772.168																											
Vreemd vermogen	€ 58.402.663	€ 36.492.308																											
Jaarresultaat	€ 1.310.767	€ 1.495.102																											
	31-12-2020	31-12-2021																											
Eigen vermogen	€ 2.432.000	€ 1.705.000																											
Vreemd vermogen	€ 31.388.000	€ 31.295.000																											
Jaarresultaat	€ 0	€ 0																											

	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid									
Vestigingsplaats	Dordrecht.									
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (wettelijke verplicht).									
Doel	De regeling wordt getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.									
Openbaar belang	(Milieu)veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid.									
Activiteiten	Zie artikel 4 van de GR.									
Financieel belang gemeente	De gemeente betaalt jaarlijks een inwonerbijdrage. De bijdrage voor 2021 bedraagt € 152.000. De bijdrage varieert licht met de wijzigingen in het aantal inwoners.									
Financieel risico	Afhankelijk van de exploitatieresultaten.									
Bestuurlijk belang	Gemeente wordt vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder J. van Dongen. Het algemeen bestuur vergadert vier maal per jaar. Op basis van artikel 33 van de GR kan de raad zijn zienswijze geven bij de ontwerpbegroting.									
Kerncijfers verbonden partij	<table><tr><th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr><tr><td>€ 1.735.883</td><td>€ 3.485.445</td></tr><tr><td>€ 6.692.951</td><td>€ 2.153.730</td></tr><tr><td>€ 100.011</td><td>€ 252.571</td></tr></table>		31-12-2018	31-12-2019	€ 1.735.883	€ 3.485.445	€ 6.692.951	€ 2.153.730	€ 100.011	€ 252.571
31-12-2018	31-12-2019									
€ 1.735.883	€ 3.485.445									
€ 6.692.951	€ 2.153.730									
€ 100.011	€ 252.571									
Eigen vermogen	<table><tr><th>31-12-2020</th><th>31-12-2021</th></tr><tr><td>€2.236.963</td><td>€ 1.896.109</td></tr><tr><td>€ 7.697.062</td><td>€ 7.690.658</td></tr><tr><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr></table>		31-12-2020	31-12-2021	€2.236.963	€ 1.896.109	€ 7.697.062	€ 7.690.658	€ 0	€ 0
31-12-2020	31-12-2021									
€2.236.963	€ 1.896.109									
€ 7.697.062	€ 7.690.658									
€ 0	€ 0									
Vreemd vermogen										
Jaarresultaat										

	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid													
Vestigingsplaats	Dordrecht.													
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (wettelijk verplicht).													
Onderdelen	- Regionale Brandweer Zuid-Holland Zuid: Dordrecht (oranjepark, leerpark, noordendijk). - Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR).													
Doel	Het openbaar lichaam heeft tot doel de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen met behoud van lokale verankering bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren, teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding.													
Openbaar belang	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: <i>regionale brandweer, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid.</i>													
Activiteiten	Uitvoering van de eisen die de Wet Veiligheidsregio's aan de gemeenschappelijke regeling stelt, alsmede regulier werk op gebied van rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweezorg en GHOR.													
Financieel belang gemeente	De gemeente betaalt jaarlijks een bijdrage. Met ingang van het begrotingsjaar 2019 wordt gewerkt met het nieuwe verdeelmodel op basis van het gemeentefonds, subcluster Brandweer en rampenbestrijding. De geraamde bijdrage voor 2021 bedraagt € 3.680.000													
Financieel risico	Het financiële risico voor de gemeente is haar bijdrage in het exploitatietekort op het moment dat de Veiligheidsregio niet meer over reserves beschikt.													
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten, waarin elk lid één stem heeft. Het algemeen bestuur vergadert vier maal per jaar. De burgemeester van Zwijndrecht is tevens lid van het dagelijks bestuur. Op basis van artikel 29 van de GR kan de raad blijk van zijn gevoelens geven bij de begroting.													
Kerncijfers verbonden partij	<table> <tr> <th></th><th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td><td>€ 8.363.570</td><td>€ 8.272.746</td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Jaarresultaat</td><td>€ 60.613.119</td><td>€ 59.785.990</td></tr> </table>			31-12-2018	31-12-2019	Eigen vermogen	€ 8.363.570	€ 8.272.746	Vreemd vermogen			Jaarresultaat	€ 60.613.119	€ 59.785.990
	31-12-2018	31-12-2019												
Eigen vermogen	€ 8.363.570	€ 8.272.746												
Vreemd vermogen														
Jaarresultaat	€ 60.613.119	€ 59.785.990												

Eigen vermogen Vreemd vermogen Jaarresultaat	€ 4.398.628	€ 3.811.618
	31-12-2020	31-12-2021
	4.020.000	€ 3.341.000
	€ 68.124000	€ 74.868.000
	€ 0	€ 0

	Gemeenschappelijke regeling voor het Natuur- en recreatiegebied IJsselmonde								
Vestigingsplaats	Schiedam.								
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido Ambacht, Ridderkerk en Zwijndrecht.								
Doel / Openbaar belang	Het in onderlinge samenhang behartigen van het gemeenschappelijke belang van de deelnemers voor wat betreft de ontsluiting, de ontwikkeling, aanleg en beheer in het kader van de openluchtrecreatie en toerisme en waar mogelijk van natuur en landschap in het gebied.								
Openbaar belang	Bevorderen van openluchtrecreatie met behoud van natuur en landschap.								
Activiteiten	De GR NRIJ vervult een trekkersrol in het realiseren en beheren van het bestaande en geplande recreatieve aanbod in de groene buitenruimte van IJsselmonde dat in onderlinge samenhang wordt afgestemd op de brede maatschappelijke vraag en mogelijkheden met een marktgerichte oriëntatie.								
Financieel belang gemeente	De inwonerbijdrage in totaal voor 2021 bedraagt € 325.701.								
Financieel risico	Het financiële risico voor de gemeente is haar bijdrage in het exploitatietekort op het moment dat het Natuur- en Recreatieschap niet meer over een algemene reserve beschikt.								
Bestuurlijk belang	Gemeente wordt vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur door wethouder J. van Dongen (plaatsvervanger J. Huizinga). In het algemeen bestuur hebben twee leden zitting, wethouder J. van Dongen en raadslid I. Berg (plaatsvervanger L. van Utrecht). Het algemeen bestuur vergadert twee maal per jaar. Op basis van artikel 34 lid 3 van de GR kan de raad blijk van zijn gevoelens geven bij de ontwerpbegroting.								
Kerncijfers verbonden partij	<table> <tr> <th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr> <tr> <td>€ 3.987.686</td><td>€ 4.263.344</td></tr> <tr> <td>€ 1.990.544</td><td>€ 1.723.875</td></tr> <tr> <td>€ 212.014</td><td>€ 312.490</td></tr> </table>	31-12-2018	31-12-2019	€ 3.987.686	€ 4.263.344	€ 1.990.544	€ 1.723.875	€ 212.014	€ 312.490
31-12-2018	31-12-2019								
€ 3.987.686	€ 4.263.344								
€ 1.990.544	€ 1.723.875								
€ 212.014	€ 312.490								
Eigen vermogen									
Vreemd vermogen									
Jaarresultaat									
Eigen vermogen	<table> <tr> <th>31-12-2019</th><th>31-12-2020</th></tr> <tr> <td>€ 4.070.000</td><td>€ 4.091.000</td></tr> <tr> <td>€ 1.370.000</td><td>€ 1.299.000</td></tr> <tr> <td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr> </table>	31-12-2019	31-12-2020	€ 4.070.000	€ 4.091.000	€ 1.370.000	€ 1.299.000	€ 0	€ 0
31-12-2019	31-12-2020								
€ 4.070.000	€ 4.091.000								
€ 1.370.000	€ 1.299.000								
€ 0	€ 0								
Vreemd vermogen									
Jaarresultaat									

	Gemeenschappelijke regeling Drechtwerk
Vestigingsplaats	Dordrecht.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
Doel	Het openbaar lichaam behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van de sociale werkvoorziening en geeft in opdracht van de gemeenten uitvoering aan de in de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening en in de regeling genoemde taken.
Openbaar belang	Mogelijk maken dat mensen met een arbeidshandicap kunnen werken naar vermogen.
Activiteiten	Ter verwezenlijking van de doelstellingen heeft het openbaar lichaam tot taak: a. de uitvoering van de Participatiewet en het behartigen van de uit deze wet voortkomende belangen; b. het adviseren van de gemeenten inzake de sociale werkvoorziening, aangepaste arbeid en daarmee verband houdende vraagstukken; c. het verlenen van diensten aan de gemeenten en incidenteel aan derden op het gebied van andere gesubsidieerde arbeidsvoorzieningen dan in de wet bedoelde, indien deze derden daartoe opdracht geven aan het openbaar lichaam en het Algemeen Bestuur die opdracht aanvaardt; d. het op een bedrijfsmatige wijze aanbieden van trajecten en diensten op het terrein van de gesubsidieerde arbeid.
Financieel belang gemeente	De algemene bijdrage per gemeente wordt bepaald op basis van het aantal geplaatste werknemers, afkomstig uit de betreffende gemeente, op 1 januari van het boekjaar. Procentueel kan het aantal werknemers jaarlijks licht verschillen. Voor 2021 is de bijdrage geraamd op € 699.000.
Financieel risico	Het financiële risico voor de gemeente is haar bijdrage in het exploitatietekort. In geval van calamiteiten kan het algemeen bestuur een afwijkende bijdrage opstellen, die wordt gemaximeerd op twee maal de bijdrage op basis van het aantal geplaatste werknemers per gemeente. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling stelt het algemeen bestuur een plan op dat voorziet in de verdeling van alle plichten en rechten over de deelnemers op een in het plan nader te bepalen wijze.
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder T. Jansen. Het algemeen bestuur vergadert twee maal per jaar. Op basis van artikel 25 resp. 28 van de GR

Kerncijfers verbonden partij Eigen vermogen Vreemd vermogen Jaarresultaat Eigen vermogen Vreemd vermogen Jaarresultaat Beleidsvoornemens	kan de raad blijk van zijn gevoelens geven bij de begroting (inclusief meerjarenraming) en de jaarrekening. <table border="1"> <thead> <tr> <th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>€ 1.140.000</td><td>€ 1.041.000</td></tr> <tr> <td>€ 30.064.000</td><td>€ 27.912.000</td></tr> <tr> <td>€ 955.000</td><td>€ 893.000</td></tr> </tbody> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th>31-12-2019</th><th>31-12-2020</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>€ 101.000</td><td>€ 103.000</td></tr> <tr> <td>€ 28.372.000</td><td>€ 27.230.000</td></tr> <tr> <td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr> </tbody> </table> De (meerjaren) begroting is gebaseerd op de gedachte dat de samenwerking met de SDD verder vorm zal krijgen. Daarom vindt er bij grote investeringen afstemming plaats tussen beide organisaties. Drechtwerk zal in de komende begrotingen aandacht moeten besteden aan de interne bedrijfsvoering. Met name het bedrijfsbureau en de afdeling logistiek bij DWA kunnen niet goed verder als er niet in kwaliteit wordt geïnvesteerd. Dat is zowel van belang voor Drechtwerk als voor de SDD die met Perspectief ook wel vaart bij het op orde zijn van deze twee onderdelen.	31-12-2018	31-12-2019	€ 1.140.000	€ 1.041.000	€ 30.064.000	€ 27.912.000	€ 955.000	€ 893.000	31-12-2019	31-12-2020	€ 101.000	€ 103.000	€ 28.372.000	€ 27.230.000	€ 0	€ 0
31-12-2018	31-12-2019																
€ 1.140.000	€ 1.041.000																
€ 30.064.000	€ 27.912.000																
€ 955.000	€ 893.000																
31-12-2019	31-12-2020																
€ 101.000	€ 103.000																
€ 28.372.000	€ 27.230.000																
€ 0	€ 0																

	Gemeenschappelijke regeling Vuilverwerking Dordrecht en omstreken (Gevudo) / HVC									
Vestigingsplaats	Dordrecht.									
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.									
Doel	Gevudo bezit 529 aandelen van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland te Alkmaar (HVC) en behartigd en coördineert de belangen van de deelnemende gemeenten richting HVC.									
Openbaar belang	Afvalinzameling, - verwerking en straatreiniging.									
Activiteiten	Beheer van aandelen. Gevudo is aandeelhouder in de HVC met 529 aandelen op een totaal van 2.914 (18,15%). Ons aandeel in GR Gevudo is 11,03% (op basis van tonnen afval), wat neerkomt op ca 2% aandelen HVC. Dit percentage fluctueert jaarlijks enigszins.									
Financieel belang gemeente	Gevudo heeft met ingang van 2007 het karakter van een ‘houderstermaatschappij’: zij voert geen operationele taken meer uit.									
Financieel risico	De gemeente waarborgt de betaling van de rente en aflossing van de door HVC te sluiten geldleningen en in rekening-courant op te nemen gelden naar rato van de stemverhouding. De gemeente kan aangesproken worden op haar deel van de garantie van de aandeelhouders voor de financiering van de HVC. In 2019 bedroeg de externe financiering € 628 miljoen. De gemeente Zwijndrecht staat garant voor € 12,542 miljoen. Wij krijgen hiervoor een jaarlijkse provisie. Voor 2021 is deze geraamd op €110.000.									
Bestuurlijk belang	Gemeente wordt vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur door wethouder J. van Dongen. Het algemeen bestuur vergadert twee maal per jaar. Op basis van artikel 21 van de GR kan de raad zijn zienswijze geven bij de ontwerpbegroting.									
Kerncijfers verbonden partij	<table><tr><th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr><tr><td>€ 30.487</td><td>€ 30.487</td></tr><tr><td>€ 537.727</td><td>€ 536.061</td></tr><tr><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr></table>		31-12-2018	31-12-2019	€ 30.487	€ 30.487	€ 537.727	€ 536.061	€ 0	€ 0
31-12-2018	31-12-2019									
€ 30.487	€ 30.487									
€ 537.727	€ 536.061									
€ 0	€ 0									
	<table><tr><th>31-12-2020</th><th>31-12-2021</th></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>		31-12-2020	31-12-2021						
31-12-2020	31-12-2021									
Eigen vermogen										

Vreemd vermogen Jaarresultaat	€ 30.000	€ 30.000
	€ 0	€ 0
	€ 0	€ 0
Kerncijfers HVC	31-12-2018	31-12-2019
Eigen vermogen	€ 116.706.000	€ 126.906.000
Vreemd vermogen	€ 856.447.000	€ 870.489.000
Jaarresultaat	€ 13.305.000	€ 10.139.000
HVC stelt geen begroting op. De begrote kerncijfers van de verbonden partij voor het jaar 2021 kunnen derhalve niet vermeld worden.		

	ROM-D Groep														
Vestigingsplaats	Dordrecht.														
Rechtsvorm	Binnen de ROM-D groep participeert gemeente Zwijndrecht direct in de: - naamloze vennootschap ROM-D holding (ROM-D Holding NV); - commanditaire vennootschap ROM-D Dordtse Kil III (ROM-D Dordtse Kil III CV).														
Doel	Versterken en uitbouwen regionale economie.														
Openbaar belang	Economisch belang.														
Activiteiten	Versterken en uitbouwen van de regionale economie door: de uitgifte van kavels, de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, de revitalisering van bestaande bedrijventerreinen en de promotie van de regio Drechtsteden.														
Financieel belang gemeente	De gemeente heeft een kapitaalinbreng in - ROM-D Holding NV van € 941.228 - ROM-D Dordtse Kil III CV € 286.376.														
Financieel risico	Het financiële risico omvat de kapitaalinbreng van in totaal € 1.227.604. Deze inbreng bestaat uit aandelen in ROM-D Holding NV, respectievelijk deelname in het commanditair kapitaal van ROM-D Dordtse Kil III CV. Over de aandelenkapitaal in ROM-D Holding NV moet worden gemeld, dat de Holding het door Zwijndrecht ingebrachte aandelenkapitaal heeft ‘doorgestort’ in het (risico-dragende) commanditair kapitaal van ROM-D Capital BV.														
Bestuurlijk belang	Het stemrecht van gemeente Zwijndrecht binnen de ROM-D Holding NV en ROM-D Dordtse Kil III.														
Kerncijfers verbonden partij	<table><tr><th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr><tr><td>€ 4.126.552</td><td>€ 4.118.424</td></tr><tr><td>€ 2.150.847</td><td>€ 2.162.381</td></tr><tr><td>-/- € 25.943</td><td>-/- € 8.127</td></tr><tr><td>€ 10.389.219</td><td>€ 9.456.907</td></tr><tr><td>€ 9.013.712</td><td>€ 8.987.574</td></tr><tr><td>€ 819.783</td><td>€ 1.056.343</td></tr></table>	31-12-2018	31-12-2019	€ 4.126.552	€ 4.118.424	€ 2.150.847	€ 2.162.381	-/- € 25.943	-/- € 8.127	€ 10.389.219	€ 9.456.907	€ 9.013.712	€ 8.987.574	€ 819.783	€ 1.056.343
31-12-2018	31-12-2019														
€ 4.126.552	€ 4.118.424														
€ 2.150.847	€ 2.162.381														
-/- € 25.943	-/- € 8.127														
€ 10.389.219	€ 9.456.907														
€ 9.013.712	€ 8.987.574														
€ 819.783	€ 1.056.343														
Eigen vermogen (ROM-D Hold. NV)															
Vreemd vermogen (ROM-D Hold. NV)															
Jaarresultaat (ROM-D Hold. NV)															
Eigen vermogen (ROM-D Kil III CV)															
Vreemd vermogen (ROM-D Kil III CV)															
Netto jaarresultaat (ROM-D Kil III CV)															
	De ROM-D stelt geen begroting op. De begrote kerncijfers van de verbonden partij voor het jaar 2021 kunnen derhalve niet vermeld worden.														
Ontwikkelingen	De twee private aandeelhouders (BNG Gebiedsontwikkeling en OBR/gemeente Rotterdam) hebben aangegeven dat														

	zij hun deelname in ROM-D willen beëindigen. Beide partijen hebben daarom hun financiële deelnemingen in de ROM-D Beheer NV en in ROM-D Kil III CV ter overname aangeboden aan de overige aandeelhouders (lees: de zes Drechtsteden en de provincie Zuid-Holland). Na onderhandeling is met BNG Gebiedsontwikkeling informeel overeenstemming bereikt over de uittredingsvoorwaarden. Het voorstel is dat BNG Gebiedsontwikkeling de oorspronkelijke kapitaalsinbreng en een deel van het bij de oprichting van ROM-D afgesproken rendement ontvangt. Het gaat daarbij om totaal € 2 miljoen (oorspronkelijke kapitaalsinbreng € 1 miljoen plus € 0,9 miljoen rendement). Onderdeel van de uittredingsvoorwaarden is een herfinanciering door de BNG-bank van ROM-D voor de komende 5 jaar op een zodanig niveau dat de uittredingskosten uit ROM-D Kil III CV zelf kunnen worden gefinancierd. Het gaat dus om inkoop van aandelen, waarbij de individuele Drechtsteden en de Provincie geen directe bijdrage behoeven te leveren. De uitbetaling van het rendement ad € 0,9 miljoen aan BNG GO, loopt vooruit op de nog te realiseren exploitatiewinst in CV Kil III. De grondexploitatie van deze werkmaatschappij laat reële vooruitzichten zien op de winstverwachting, maar het risico neemt in theorie wel toe. Het is de verwachting dat – in navolging van BNG Gebiedsontwikkeling – de gemeente Rotterdam in gesprek wil over de overname van haar aandelen. Rotterdam heeft ten opzichte van BNG Gebiedsontwikkeling een bescheiden aandeel in de ROM-D.
--	---

	Stedin Holding N.V.								
Vestigingsplaats	Rotterdam.								
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.								
Doel	Doel van Stedin is in hoofdzaak het op een betrouwbare, veilige en maatschappelijk verantwoorde wijze leveren van energie, warmte/ koude en gas en daaraan gerelateerde producten aan particuliere en zakelijke klanten en samenwerking en deelneming in andere rechtspersonen.								
Openbaar belang/ Activiteiten	Leveren van energie.								
Financieel belang gemeente	De gemeente is aandeelhouder van minder dan 2% (1,13%) van de aandelen. De raming voor het te ontvangen dividend in 2021 bedraagt € 250.000.								
Financieel risico	Het dividend is afhankelijk van de winst.								
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene vergadering van Aandeelhouders door wethouder J. Huizinga. Wij hebben de gemeente Dordrecht gemachtigd ons te vertegenwoordigen in de aandeelhouderscommissie. De AvA vindt minimaal één maal per jaar plaats.								
Kerncijfers verbonden partij	<table border="1"> <thead> <tr> <th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>€ 2.699.000.000</td><td>€ 2.949.000.000</td></tr> <tr> <td>€ 4.292.000.000</td><td>€ 4.340.000.000</td></tr> <tr> <td>€ 118.000.000</td><td>€ 325.000.000</td></tr> </tbody> </table>	31-12-2018	31-12-2019	€ 2.699.000.000	€ 2.949.000.000	€ 4.292.000.000	€ 4.340.000.000	€ 118.000.000	€ 325.000.000
31-12-2018	31-12-2019								
€ 2.699.000.000	€ 2.949.000.000								
€ 4.292.000.000	€ 4.340.000.000								
€ 118.000.000	€ 325.000.000								
Eigen vermogen									
Vreemd vermogen									
Jaarresultaat									
	De onderneming stelt geen begroting op. De begrote kerncijfers van de verbonden partij voor het jaar 2021 kunnen derhalve niet vermeld worden.								
Beleidsvoornemens	De aandelen zijn een duurzame belegging waarbij het dividend een belangrijke inkomstenbron vormt.								
Ontwikkelingen	Het effect van de toename van investeringen in de energietransitie wordt steeds meer zichtbaar in het resultaat, alsook de hogere transportkosten van TenneT. Doordat de inkomsten minder hard meegroeien daalt de winst. De verwachte dividenduitkering over 2020 zal daardoor lager zijn dan voorgaande jaren. Dit is vermeld in de risicoparagraaf van deze begroting. Vanwege alle investeringen in het energienet en de energietransitie verwacht Stedin Groep de komende jaren tussen de								

	750 miljoen en 1 miljard euro aan extra eigen vermogen nodig te hebben. Het netwerkbedrijf is daarom in gesprek met haar aandeelhouders. Stedin Groep werkt met de aandeelhouders een plan uit met welke combinatie van oplossingsrichtingen de balans versterkt wordt. Hierover wordt later in 2020 meer bekend.
--	--

	N.V. Waterbedrijf OASEN								
Vestigingsplaats	Gouda.								
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.								
Doel	Leveren van helder en betrouwbaar drinkwater.								
Openbaar belang / Activiteiten	Drinkwatervoorziening.								
Financieel belang gemeente	De gemeente is aandeelhouder van 43 van de 748 aandelen (5.7%). Dit aandeel is al jaren gelijk. De aandeelhouders ontvangen al jaren geen dividend.								
Financieel risico	Nauwelijks, de dividenduitkering waarop we recht hebben komt ongeveer uit op € 1.000. De afgelopen jaren is geen dividend uitgekeerd.								
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene vergadering van Aandeelhouders door wethouder J. Huizinga. De AvA vindt één keer per jaar plaats.								
Kerncijfers verbonden partij	<table><tr><th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr><tr><td>€ 108.494.000</td><td>€ 112.187.000</td></tr><tr><td>€ 160.973.000</td><td>€ 168.537.000</td></tr><tr><td>€ 4.826.000</td><td>3.693.000</td></tr></table>	31-12-2018	31-12-2019	€ 108.494.000	€ 112.187.000	€ 160.973.000	€ 168.537.000	€ 4.826.000	3.693.000
31-12-2018	31-12-2019								
€ 108.494.000	€ 112.187.000								
€ 160.973.000	€ 168.537.000								
€ 4.826.000	3.693.000								
	De N.V. Waterbedrijf Oasen stelt geen begroting op. De begrote kerncijfers van de verbonden partij voor het jaar 2021 kunnen derhalve niet vermeld worden.								
Beleidsvoornemens	Behoud van aandelen om inspraak te blijven houden in de levering van (onthard) drinkwater in de gemeente.								

	B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides								
Vestigingsplaats	Rotterdam.								
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap.								
Doel / Activiteiten	Het houden en beheren van aandelen in Evides NV en het uitoefenen van stemrecht daarop voor eigen rekening en risico, maar ten behoeve van de aandeelhouders van de vennootschap en al hetgeen met het voorgaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn; alles in de ruimste zin van het woord.								
Openbaar belang	Drinkwatervoorziening.								
Financieel belang gemeente	Het aandelenbezit is voor 50% in handen van Energiebedrijf DELTA N.V. en voor de andere 50% in handen van het Gemeenschappelijk Bezit Evides (GBE). De deelname van de gemeente Zwijndrecht in het GBE is zeer bescheiden te noemen, namelijk 3.325 aandelen op een totaal van 1.850.000 aandelen, ofwel 0,2%. Dit aandeel is al jaren gelijk. De gemeente ontvangt als aandeelhouder jaarlijks dividend, zijnde 50% van 0,2% van de uitkering door Evides N.V. De uitkering geraamd in 2021 bedraagt € 37.000.								
Financieel risico	Het dividend is afhankelijk van de winst.								
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene vergadering van Aandeelhouders door wethouder J. Huizinga. De AvA vindt twee keer per jaar plaats.								
Kerncijfers verbonden partij	<table><tr><th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr><tr><td>€ 255.219.172</td><td>€ 259.431.651</td></tr><tr><td>€ 3.135</td><td>€ 0</td></tr><tr><td>€ 21.208.352</td><td>€ 21.912.479</td></tr></table>	31-12-2018	31-12-2019	€ 255.219.172	€ 259.431.651	€ 3.135	€ 0	€ 21.208.352	€ 21.912.479
31-12-2018	31-12-2019								
€ 255.219.172	€ 259.431.651								
€ 3.135	€ 0								
€ 21.208.352	€ 21.912.479								
	De B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides stelt geen begroting op. De begrote kerncijfers van de verbonden partij voor het jaar 2021 kunnen derhalve niet vermeld worden.								
Beleidsvoornemens	Behoud van aandelen om inspraak te blijven houden in de levering van drinkwater in de gemeente.								

	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten								
Vestigingsplaats	Den Haag.								
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.								
Doelstelling	Kredietverlening aan de publieke sector.								
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.								
Activiteiten	Financiële dienstverlening.								
Financieel belang gemeente	Aandeelhouder van 47.541 aandelen (0,085%). Dit aandeel is al jaren gelijk.								
Financieel risico	Bij faillissement van de onderneming ontvangt de gemeente geen dividend meer. Het dividend is afhankelijk van de winst. De raming voor 2021 bedraagt € 68.211.								
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene vergadering van Aandeelhouders door wethouder J. Huizinga. Deze vergadering vindt één maal per jaar plaats.								
Kerncijfers verbonden partij	<table><tr><th>31-12-2018</th><th>31-12-2019</th></tr><tr><td>€ 4.990.000.000</td><td>€ 4.887.000.000</td></tr><tr><td>€ 132.519.000.000</td><td>€ 144.802.000.000</td></tr><tr><td>€ 337.000.000</td><td>€ 163.000.000</td></tr></table>	31-12-2018	31-12-2019	€ 4.990.000.000	€ 4.887.000.000	€ 132.519.000.000	€ 144.802.000.000	€ 337.000.000	€ 163.000.000
31-12-2018	31-12-2019								
€ 4.990.000.000	€ 4.887.000.000								
€ 132.519.000.000	€ 144.802.000.000								
€ 337.000.000	€ 163.000.000								
	De N.V. BNG stelt geen begroting op. De begrote kerncijfers van de verbonden partij voor het jaar 2021 kunnen derhalve niet vermeld worden.								
Beleidsvoornemens	Gelet op de wijze waarop BNG Bank het openbaar belang behartigt ligt het voor de hand het aandelenbezit in BNG Bank als een duurzame belegging te zien.								

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf geven wij een toelichting op de uitvoering van het grondbeleid en krijgt u inzicht in de vermogenspositie van het grondbedrijf met een meerjarenprognose van de projectresultaten en de verwachte ontwikkelingen in de reserves en voorzieningen van het grondbedrijf. In de vertrouwelijke bijlage geven wij een toelichting op de individuele projecten.

Conclusies

Op basis van de geactualiseerde exploitatieberekeningen en onze verwachting voor 2021 en verder merken wij het volgende op.

- De vermogenspositie van het grondbedrijf is na de actualisatie van de exploitatieberekeningen nauwelijks gewijzigd in vergelijking met onze laatste prognose, bij de rekening 2019. De berekende exploitatieresultaten van de projecten Bakestein en Euryza zijn verbeterd door de afname van de financieringskosten (lager rentepercentage). Dit voordeel valt weg tegen de nieuwe verliesvoorziening die we, volgens de huidige cijfers, eind 2020 moeten treffen voor het project Buizerdstraat.
Het vermogen van het grondbedrijf bestaat per 1 januari 2021 uit een nog te realiseren winstpotentie van € 1,1 miljoen (netto contante waarde) en een bedrag van € 2 miljoen aan reserves waarvan € 0,9 miljoen als buffer aangehouden wordt voor het opvangen van de risico's. De winstpotentie zal pas na afronding van alle projecten (eind 2024) volledig gerealiseerd zijn;
- Met uitzondering van het project Bakestein richten al onze grondexploitatieprojecten zich op een transformatie van binnenstedelijke gebieden naar gebieden met een gemengd karakter met de nadruk op woningbouw. Met deze projecten, die tot het actief grondbeleid gerekend worden, geven we mede invulling aan de behoefte aan meer woningen passend binnen de ambitie in het raadsprogramma om een evenwichtige bevolkingssamenstelling en gemixte wijken te realiseren. De bouwlocaties Euryza en Buizerdstraat zijn in exploitatie genomen en zullen de komende jaren bijna 160 woningen opleveren, waarvan 18 stuks in 2021. De projecten die daarnaast in voorbereiding zijn (Van 't Hofflocatie, Heer Janstraat, Noordoevers en de bouwlocaties in de Spoorzone) gaat het om meer dan duizend woningen die per (deel)project de komende jaren gefaseerd in ontwikkeling genomen kunnen worden. Door onze grondposities kunnen we optimaal sturen op de woningbouwprogrammering (kernbegrippen: kwaliteit, hogere prijsniveau en gericht op doorstroming) waarbij de ontwikkelingen op de woningmarkt een grote invloed hebben op de mogelijkheden. Vooralsnog heeft de coronacrisis geen effect op de vraag naar koopwoningen. Het consumentenvertrouwen in de woningmarkt is nog goed. Maar dat kan veranderen als de werkloosheid substantieel oploopt. De krapte op de woningmarkt en de lage hypotheekrente als gevolg van het rentebeleid van de centrale banken bieden echter een stevig fundament zodat na een eventuele dip een sterk herstel mogelijk is. Duidelijk is wel dat het belangrijk is om de ontwikkelingen op de woningmarkt te volgen en door een gefaseerde en flexibele planontwikkeling steeds een passend aanbod van nieuwbouwwoningen in productie te hebben. Daarbij houden we ook rekening met woningbouwplannen van derden waarvoor de gemeente enkel de kaders, in de vorm van een bestemmingsplan, vaststelt (faciliterend grondbeleid). Deze projecten hebben een planvoorraad van circa 400 woningen waarvan ongeveer de helft de komende vier jaar gerealiseerd kan worden;

Bij de fasering van de verkoop van bedrijfskavels op Bakestein gaan we uit van een gemiddelde van twee kavels per jaar. Per 1 januari 2021 zijn er naar verwachting nog zes kavels beschikbaar voor de verkoop. Conform de voorschriften (BBV) voegen we jaarlijks een deel van de verwachte exploitatiewinst aan de reserves toe. In 2021 begroten we deze tussentijdse winstneming op € 0,4 miljoen.

Algemeen

Voor ieder in exploitatie te nemen project wordt vooraf een exploitatieberekening (de zogenaamde grondexploitatie, ook wel aangeduid met 'grex') door de gemeenteraad vastgesteld. Een grondexploitatie bevat een raming van alle aan het project toe te rekenen kosten en opbrengsten die beide, rentedragend, in de tijd uitgezet worden waarbij gerekend wordt met een kostenstijging (gemiddeld 2% per jaar) en, tenzij we daar vanuit het voorzichtigheidsbeginsel niet mee rekenen, een opbrengststijging (gemiddeld 2% per jaar). Bij de projecten Bakestein en Euryza hebben we om de risico's te beperken geen opbrengststijging in de exploitatieberekeningen opgenomen. Dit betekent niet dat deze grondprijzen de komende jaren onveranderd blijven. De geraamde grondopbrengsten bij deze projecten passen we aan indien een periodieke toets (Bakestein) of taxatie (Euryza) daar aanleiding toe geeft. De aan de grondexploitaties toe te rekenen rente is, gebaseerd op de richtlijnen voor de verslaggevingsregels rondom grondexploitaties, in de geactualiseerde exploitatieberekeningen verlaagd van 2,0% naar 1,5% in 2020 en 1,0% in de jaren 2021 en verder.

Uit elke exploitatieberekening blijkt het te verwachten financiële resultaat dat na afronding van het project overblijft; de zogenaamde 'eindwaarde'. Omdat deze financiële resultaten in verschillende jaren vrijvallen worden deze bedragen teruggerekend (ofwel 'contant gemaakt') naar eenzelfde peildatum. Hierdoor zijn de verschillende exploitatieresultaten onderling vergelijkbaar en kan het saldo afgezet worden tegen de financiële reserves waarover de gemeente, op de betreffende peildatum, beschikt. In de regel wordt de netto contante waarde (n.c.w.) bedoeld als men over een exploitatieresultaat spreekt. Voor het berekenen van de netto contante waarde hanteren we conform de voorschriften een disconteringsvoet van 2,0%. Als een exploitatieresultaat uitgedrukt in een contante waarde in deze begroting (peildatum 1 januari 2021) 2% hoger ligt dan de uitkomst van een jaar geleden (peildatum 1 januari 2020), dan is de uitkomst c.q. de eindwaarde van de exploitatieberekening niet gewijzigd: een exploitatieresultaat van € 102.000 (n.c.w. 1 januari 2021) is hetzelfde als € 100.000 (n.c.w. 1 januari 2020).

Als een project met een berekend tekort in exploitatie genomen wordt, dan dient vanuit het voorzichtigheidsbeginsel vooraf de financiële dekking geregeld te zijn; we treffen dan een verliesvoorziening door een bedrag op te nemen in de voorziening Stedelijke ontwikkeling. Deze verliesvoorzieningen baseren we op de contante waarde van de verwachte exploitatieverliezen. Om de verliesvoorzieningen op peil te houden voegen we vervolgens jaarlijks 2% rente (gelijk aan de disconteringsvoet) aan de voorziening Stedelijke ontwikkeling toe.

Aan het in exploitatie brengen van gronden zijn financiële risico's verbonden. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er eerst geïnvesteerd moet worden in grondaankopen, bouwrijp maken enzovoort, alvorens soms jaren later het product 'bouwrijpe grond' verkocht kan worden. Op het moment van investeren bestaat er veelal geen zekerheid over de afzetmogelijkheden van de grond tegen de beoogde prijs. Ook kunnen in de praktijk zowel de kosten als de opbrengsten wat betreft de omvang en planning (inflatie en rentekosten) afwijken van de ramingen in de exploitatieberekening. Dit zijn in principe de risico's van de grondexploitatie. Het gaat daarbij om zowel positieve als negatieve risico's die deels wel en deels niet beïnvloedbaar zijn. Voor het opvangen van eventuele financiële tegenvallers dient de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf. Een van tevoren ingecalculeerd exploitatieverlies valt niet onder de noemer risico's, daar treffen we zoals we hiervoor aangaven een verliesvoorziening voor.

Het saldo van de productiekosten en de opbrengsten van de actieve bouwgrondexploitaties voegen we jaarlijks toe aan de boekwaarde van de betreffende projecten. Op de balans zijn deze boekwaarden als 'Onderhanden werk' opgenomen onder de post 'Voorraden'. Afhankelijk van de ontwikkelingen in het begrotingsjaar leidt dit tot een stijging dan wel daling van de boekwaarde. Na uitvoering van

het project sluiten we de exploitatie af en verrekenen we het eindresultaat met de reserve ‘Gerealiseerde winstpotentie grondbedrijf’ of met de voorziening ‘Stedelijke Ontwikkeling’ (dit laatste indien het een exploitatieverlies betreft waarvoor al een voorziening gevormd is). Winsten uit de bouwgrond-exploitaties moeten tussentijds genomen worden indien:

1. het resultaat op de grondexploitatie betrouwbaar ingeschat kan worden; én
2. de grond (of het deelperceel) verkocht is; én
3. de kosten gerealiseerd zijn (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Strategische inzet vermogen grondbedrijf

Het vermogen van het grondbedrijf is vooral een instrument om stedelijke ontwikkelingen te financieren en daarmee beleidsdoelstellingen te realiseren middels de uitvoering van projecten. Uitgangspunt is dat de totale exploitatie van bouwgronden in principe kostendekkend moet zijn. Binnen het uitgangspunt “geen uitgaven zonder dekking” is het wel mogelijk dat individuele projecten soms tekorten en soms overschotten vertonen. Sommige projecten, zoals bijvoorbeeld herstructurering van bestaande wijken, zullen niet of nauwelijks kostendekkend te realiseren zijn. Voordat dergelijke projecten opgepakt kunnen worden moet er echter altijd een dekkingsmogelijkheid zijn. Door inzet van het vrije vermogen en door bij andere projecten bewust toe te werken naar een voordelig resultaat, wordt het dan mogelijk dergelijke niet-kostendekkende projecten toch uit te voeren.

Bij een strategische inzet van het vermogen is niet alleen de financiële dekking van belang. Ook de mogelijkheid om tegenvallers op te vangen (weerstandsvermogen) en de tijdige beschikking over een vrije reserve om tot realisatie van nieuwe verliesgevende projecten te kunnen besluiten (op dat moment moet een voorziening getroffen kunnen worden) moeten in de beschouwingen meegenomen worden.

Vermogenspositie grondbedrijf

Het vermogen van het grondbedrijf bestaat uit de toekomstige exploitatieresultaten (de zogenaamde winstpotentie) en de al vrijgevalle bedragen plus de beschikbare buffer voor het opvangen van de risico's (de reserve weerstandsvermogen grondbedrijf).

Op basis van de meest recente cijfers en inzichten (juli 2020) hebben we de exploitatieberekeningen geactualiseerd. Het saldo van de gerealiseerde en de nog te realiseren exploitatieresultaten bedraagt € 2,2 miljoen. Daarnaast beschikken we over een buffer van € 0,89 miljoen voor het opvangen van de risico's. In figuur 1 geven we de verschillende componenten van de vermogenspositie weer. Deze lichten we daarna verder toe.

figuur 1: vermogenspositie grondbedrijf per 1 januari 2021 (x € 1.000)

A) winstpotentie grondbedrijf (n.c.w. 1-1-2021)	1.075
B) saldo (vrije) reserve Gerealiseerde winstpotentie	1.163
Totaal	2.238 voordelig

C) saldo reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf	891 voordelig
--	---------------

A) Winstpotentie grondbedrijf

De aangegeven winstpotentie vertegenwoordigt de huidige waarde van de bouwgronden die in exploitatie genomen zijn en waarvan de afronding in het begrotingsjaar 2021 of later valt. Deze waarde omvat het contant gemaakte saldo van de nog te realiseren exploitatieresultaten van de projecten Bakestein (voordelig), Euryza (nadelig) en Buizerdstraat (nadelig) inclusief de bijbehorende verliesvoorzieningen (zie figuur 2).

figuur 2: winstpotentie per 1 januari 2021

- = nadelig (N); + = voordelig (V)

onderdeel	verwacht projectresultaat	
	eindwaarde	n.c.w. 1-1-2021
Bouwgronden in exploitatie (3 st.)	€ 5.697.473- N	€ 5.237.163- N
Voorziening Stedelijke Ontwikkeling	€ 6.814.448 V	€ 6.312.000 V
Winstpotentie	€ 1.116.975 V	€ 1.074.837 V

B) Vrije reserve Gerealiseerde winstpotentie

Op basis van de geactualiseerde exploitatieberekening en de reeds door uw raad genomen besluiten verwachten wij per 1 januari 2021 te beschikken over een vrije reserve van € 1,2 miljoen.

C) Weerstandsvermogen grondbedrijf

Voor het opvangen van tegenvallers heeft het grondbedrijf een eigen buffer in de vorm van een reserve. De omvang van deze reserve moet in samenhang met de risico's van het grondbedrijf gezien worden. Hiervoor verwijzen wij naar het onderdeel risicoprofiel grondbedrijf in deze paragraaf.

Boekwaarde bouwgrondexploitaties

De boekwaarde van de actieve grondexploitaties bestaat uit het saldo van alle gerealiseerde investeringen (lasten) vermindert met het saldo van de gerealiseerde opbrengsten (baten) inclusief de verrekningen met de reserves en de voorzieningen. Deze boekwaarden staan onder de voorraden op de balans en vormen tezamen met het saldo van de verliesvoorzieningen de balanswaarde. In onderstaande tabel (zie figuur 3) staan de geraamde mutaties in het begrotingsjaar voor de huidige bouwgrondexploitaties.

figuur 3: ontwikkeling boekwaarden bouwgrondexploitaties

boekwaarde bouwgrondexploitaties bedragen x € 1.000 (- = voordelig)	boekwaarde 31-12-2020	mutaties in 2021				boekwaarde 31-12-2021
		rente 1,0%	overige lasten/baten	mutatie met reserve	totaal	
Bouwgrond in exploitatie (onderhanden werk)						
• voordelige exploitaties	2.795	28	-1.151	407	-715	2.079
• nadelige exploitaties	6.309	108	-421	0	-313	5.996
totaal boekwaarde grondexploitaties	9.103	136	-1.572	407	-1.029	8.075
Getroffen voorzieningen	-6.312	-126	0	0	-126	-6.438
<i>saldo onderhanden werk incl. voorzieningen</i>	<i>2.791</i>	<i>10</i>	<i>-1.572</i>	<i>407</i>	<i>-1.155</i>	<i>1.637</i>

We verwachten in 2021 een bedrag van € 0,8 miljoen aan lasten en € 2,3 miljoen aan baten te realiseren bij de in exploitatie genomen gronden. De lasten omvatten de investeringen in bouw- en woonrijp maken, de plankosten, de kosten voorbereiding en toezicht civieltechnische werken en de rentekosten. De baten bestaan uit grondverkopen bij de projecten Bakestein en Buizerdstraat (NB: er zijn ook grondverkoop opbrengsten voor Euryza in 2021 geraamd, deze komen echter ten gunste van de openstaande vordering uit 2007 en leiden niet tot een mutatie van de boekwaarde op de balans in 2021). Door deze projectinhoudelijke activiteiten zal de boekwaarde met € 1,4 miljoen afnemen. Omdat we ook nog € 0,4 miljoen van de verwachte winst bij Bakestein als tussentijdse winstneming aan de vrije reserve toevoegen neemt de boekwaarde per saldo met € 1 miljoen af.

De kosten die we maken in de periode voordat de grondexploitatie wordt vastgesteld activeren we als voorbereidingskosten onder de balanspost immateriële vast activa. De rentelasten daarvan komen ten laste van de reguliere exploitatie. Deze voorbereidingskosten mogen maximaal vijf jaar geactiveerd blijven. Na vijf jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie. De voorbereidingskosten mogen dan in de betreffende grondexploitatie opgenomen worden. Als er binnen de gestelde periode geen grondexploitatie is vastgesteld worden deze kosten afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Per 1 januari 2021 hebben we ongeveer € 1,25 miljoen aan voorbereidingskosten geactiveerd voor de projecten Noordoever, Heer Janstraat en Van 't Hofflocatie. Deze projecten verwachten we in 2021 in exploitatie te nemen waardoor in het begrotingsjaar een bedrag van € 1,25 miljoen overgaat naar de post onderhanden werk.

Reserves en voorzieningen

Naast de financiële dekking van het totaal aan investeringen is het ook van belang dat er een buffer aanwezig is om tegenvallers op te vangen (weerstandsvermogen) en dat er bij bestuurlijke besluitvorming tot realisatie van nieuwe verliesgevende projecten voldoende vrije reserve aanwezig is om een nieuwe voorziening te kunnen treffen. Om hierop te kunnen sturen is het vermogen van het grondbedrijf, naast de voorziening Stedelijke Ontwikkeling, onderverdeeld in 2 reserves met ieder een eigen doel (zie figuur 4). Volledigheidshalve vermelden we in deze paragraaf ook de ontwikkelingen bij de voorziening De Volgerlanden. Deze voorziening maakt echter geen onderdeel uit van de vermogenspositie van het grondbedrijf.

figuur 4: reserves en voorzieningen grondbedrijf + voorziening De Volgerlanden

onderdeel	type	doel/functie	rente bijschrijven
voorziening Stedelijke Ontwikkeling	voorziening	Dient als dekking van de geprognoseerde verliezen (netto contante waarde) van bestuurlijk vastgestelde grondexploitaties. Conform de voorschriften (BBV) treffen wij een voorziening op het moment dat besloten wordt tot uitvoering van een verliesgevend project (i.c. de vaststelling van de grondexploitatie door de raad). De bedragen voor een nieuwe voorziening komen in beginsel uit een vrije reserve. Bij het afsluiten van een boekjaar worden de bestaande voorzieningen, indien nodig, aangepast aan de geactualiseerde exploitatieresultaten van de betreffende projecten. De hiervoor benodigde bedragen komen in beginsel uit de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf.	ja
reserve Gerealiseerde winstpotentie	vrije reserve	Bevat vrij beschikbare middelen voor nieuwe investeringen (voor het treffen van een voorziening bij een besluit tot realisatie van een verliesgevend project). Vrijvallende exploitatiewinsten worden aan deze reserve toegevoegd. Overigens is de vrije beschikbaarheid wel beperkt in die zin dat er rekening gehouden moet worden met toekomstige claims op deze reserve door verliesgevende projecten als die in voorbereiding zijn en waarvan op enig moment het besluit tot uitvoering genomen zal worden (op dat moment voorziening treffen ten laste van de vrije reserve). Ook is het noodzakelijk het risicoprofiel van het grondbedrijf, inclusief de nieuwe investering, en de omvang van de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf in de afweging mee te nemen als bedragen uit de vrije reserve aangewend worden.	nee
reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf	risico reservering	Dient als financiële buffer voor het opvangen van (negatieve) risico's die niet in de exploitatieberekeningen voorzien zijn. Het weerstandsvermogen is enerzijds bedoeld om bestaande voorzieningen op peil te houden (i.c. het opvangen van tegenvallers binnen verliesgevende projecten die in uitvoering zijn; behoefte op korte termijn) en anderzijds om tegenvallende toekomstige exploitatiewinsten op te vangen (behoefte op lange termijn). De benodigde omvang van het weerstandsvermogen is gerelateerd aan het risicoprofiel van het grondbedrijf. Het risicoprofiel wordt jaarlijks, bij het opmaken van de begroting, geactualiseerd.	nee
voorziening De Volgerlanden	voorziening	Specifiek bestemd voor de dekking van ons aandeel in het verwachte exploitatieverlies van het project De Volgerlanden (netto contante waarde).	ja

Hierna geven wij per onderdeel een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

Voorziening Stedelijke Ontwikkeling

Op basis van de geactualiseerde exploitatiebegrotingen verwachten we eind 2020 een bedrag van € 6,3 miljoen aan verliesvoorzieningen in de voorziening Stedelijke ontwikkeling opgenomen te hebben. Dit bedrag dient voor de dekking van de verwachte exploitatieverliezen van de projecten Euryza en Buizerdstraat.

In het begrotingsjaar 2021 voegen we € 0,13 miljoen aan rente toe. Ultimo 2021 zal de voorziening dan € 6,4 miljoen groot zijn.

Reserve Gerealiseerde winstpotentie

Als gevolg van de verplichting om tussentijds winst te nemen verwachten wij in 2021 een bedrag van € 407.323 aan deze reserve toe te voegen. Het gaat hierbij om een gedeelte van de verwachte exploitatiewinst van het project Bakestein dat naar rato van de realisatie vrij dient te vallen.

Tezamen met de verwachte mutaties in 2020 zal het saldo van deze reserve dan eind 2021 € 1,6 miljoen bedragen.

Reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf

De gewenste omvang van het weerstandsvermogen is afhankelijk van het risicoprofiel van het grondbedrijf. Dit lichten we in het volgende onderdeel 'risicoprofiel grondbedrijf' nader toe. Volgens de geactualiseerde risicoanalyse hebben we een buffer nodig van minimaal € 0,5 miljoen per 1 januari 2021. Met een verwacht saldo van € 0,9 miljoen ultimo 2020 voldoen we aan deze ondergrens.

Voor de dekking van het risico dat naheffingsaanslag omzetbelasting over de investeringssom van het LOC stand houdt, voegen we jaarlijks een bedrag aan deze reserve toe. In het begrotingsjaar gaat het om een bedrag van € 46.852 dat we overhevelen uit de reserve Grote projecten. Als de gerechtelijke procedure in 2020 afgerond kan worden dan vervalt deze toevoeging en verwerken we de uitkomst van de procedure in de rekening 2020. In onze reserves hebben we een bedrag gereserveerd om de financiële gevolgen van een voor ons nadelige uitkomst van de procedure op te kunnen vangen.

Voorziening De Volgerlanden

Het saldo van deze voorziening eind 2019 bedraagt € 72.875,= en is gebaseerd op de grondexploitatie 2020 voor het project De Volgerlanden. Deze voorziening zal jaarlijks, op basis van de in dat jaar vastgestelde grondexploitatie, aangepast worden. Indien de uitkomst van de grondexploitatie niet wijzigt dan blijft de mutatie in deze voorziening beperkt tot de jaarlijkse toevoeging van rente. Voor het begrotingsjaar 2021 gaat het om bedrag van € 1.093 aan rente (1,5%).

Verwachte verloop van reserves en voorzieningen

In onderstaande tabel geven wij een samenvatting van de hiervoor aangegeven ontwikkelingen in de reserves en voorzieningen die wij voor 2021 begroten (zie figuur 5). Om aan te kunnen sluiten op de saldi eind 2019 geven wij ook onze inschatting van de mutaties in 2020 weer.

figuur 5: verwachte ontwikkeling reserves en voorzieningen 2020/2021 (bedragen x € 1 miljoen):

	voorziening Stedelijke Ontwikkeling	'vrije' reserve Gereal.winst- potentie GB	reserve Weerstands- vermogen GB	voorziening project De Volgerlanden
saldo 31-12-2019:	7,49	3,48	1,71	0,07
verwachte mutaties 2020	-1,18	-2,32	-0,82	0,00
verwacht saldo 31-12-2020:	6,31	1,16	0,89	0,07
<u>begrote mutaties 2021:</u>				
- rente toevoeging	0,13			0,00
- toevoeging BTW-risico LOC in 2021			0,05	
- tussentijdse winstneming Bakestein		0,41		
totaal begrote mutaties 2021:	0,13	0,41	0,05	0,00
begroot saldo 31-12-2021:	6,44	1,57	0,94	0,07

Risicoprofiel grondbedrijf

Elk jaar bepalen wij het risicoprofiel voor het grondbedrijf, waarna we het risicoprofiel vertalen in een benodigde omvang van de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf. De risico's van het project De Volgerlanden zijn hier niet inbegrepen, deze worden gedekt uit de algemene reserve.

De door ons gehanteerde methode maakt onderscheid in:

Marktrisico's: dit omvat enerzijds het risico van vertraging waardoor extra rentekosten ontstaan en anderzijds een risico van lagere (grond)opbrengsten door marktwerking. De omvang van deze risico's is standaard gesteld op een jaar rente over de nadelige boekwaarde en 10% lagere (grond)opbrengsten. Als daar aanleiding toe is dan is bij de projectrisico's voor het betreffende project een verhoogd marktrisico opgenomen;

Projectrisico's: hierbij gaat het om specifiek aan projecten gerelateerde risico's, die afzonderlijk benoemd en gekwantificeerd worden.

Hoewel bij risico's in eerste instantie aan nadelige gevolgen (negatieve risico's) gedacht wordt, zijn er ook voordelige gevolgen denkbaar (positieve risico's). Bijvoorbeeld het niet gebruiken van de gereserveerde bedragen voor onvoorziene kosten is een positief risico. Bij de bepaling van het risicoprofiel nemen wij zowel de negatieve als de positieve risico's mee.

Op basis van de huidige inzichten hebben we voor deze begroting het risicoprofiel geactualiseerd en daarbij de volgende gesaldeerde risico's berekend: € 0,6 miljoen aan marktrisico's, € 0,6 miljoen aan negatieve projectrisico's en € 1,6 miljoen aan positieve projectrisico's. Een vertaling van deze risico's naar een benodigde omvang van de financiële buffer geeft de volgende bandbreedte:

	Ondergrens	Bovengrens
Financiële buffer voor Marktrisico's :	€ 181.000	€ 301.000
Financiële buffer voor Projectrisico's :	€ 321.000	€ 321.000
Financiële buffer voor totaal risico's :	€ 502.000	€ 622.000

We hebben dus per 1 januari 2021 voor de dekking van de risico's een weerstandsvermogen nodig van minimaal € 0,5 miljoen en maximaal € 0,6 miljoen. Ten opzichte van onze analyse van vorig jaar is het risicoprofiel over het totaal van de projecten ongeveer gelijk gebleven. Voor een toelichting op

de belangrijkste risicoposten verwijzen wij naar de vertrouwelijke toelichting op de bouwgrondexploitaties.

We beschikken naar verwachting eind 2020 over een saldo van € 0,89 miljoen in de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf. Volgens de hiervoor beschreven systematiek hebben we daarmee voldoende aan financiële middelen om de risico's op te vangen. De kans dat we een beroep moeten doen op de algemene reserve op het moment dat de risico's zich manifesteren is dus op dit moment niet groot.

De grootste risico's op het gebied van grondexploitaties loopt Zwijndrecht echter, ondanks de belangrijke verbetering van de grondexploitatie, bij de samenwerking met Hendrik-Ido-Ambacht in het project De Volgerlanden. Hoewel deze risico's niet onder het risicoprofiel grondbedrijf vallen, en dus niet gedekt worden door de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf, vermelden wij hier volledigheidshalve toch het risicoprofiel van de GREX 2020 voor dit project. Uit de risicosimulatie over de risico's die zich binnen drie jaar kunnen manifesteren volgt dat 90% zeker is dat deze risico's kunnen worden gedekt met een bedrag van € 3,2 miljoen (gewogen risicobedrag). Voor ons aandeel in het exploitatieverlies betekent dit een risico van € 1,4 miljoen (contante waarde 1 januari 2021). Door de omvang van de bedragen (een nog te realiseren investeringsvolume van € 40 miljoen en € 116 miljoen aan nog te realiseren opbrengsten) en de looptijd (tot eind 2028) blijven de risico's, ondanks de thans gunstige woningmarkt, groot. Via onze inbreng in de stuurgroep sturen wij, waar mogelijk, op een beperking van de kosten en de beheersing van de risico's en richten we alle inzet op de verkoop van gronden door in te spelen op marktontwikkelingen.

Programma Spoorzone / DiZtrikt

Toelichting systematiek

Met ingang van jaarrekening 2019 wordt binnen de paragraaf grondbeleid een aparte toelichting opgenomen van het Programma Spoorzone. Hiermee wordt geanticipeerd op het feit dat de voorgenomen gebiedsontwikkelingen binnen het programma spoorzone de komende jaren inhoudelijk en financieel vergelijkbaar zijn met projecten van het grondbedrijf. De rapportage, sturing en beheersing van dergelijke projecten kent binnen het BBV specifieke vereisten en het programma Spoorzone zal hierbij zoveel mogelijk aansluiting zoeken.

Daarentegen onderscheidt het programma Spoorzone zich door het feit dat de Raad financiële middelen heeft gereserveerd teneinde de onderliggende projecten tot een goed einde te brengen. In totaliteit is voor programma Spoorzone en het project Noordoever samen € 20 miljoen gereserveerd om deze gebieden in ontwikkeling te brengen en op termijn mogelijke tekorten af te kunnen dekken. In die zin hebben deze opgaves dus een eigen risico-reservering en wijken ze daarmee af van de systematiek bij het grondbedrijf waarbij de reserve grondbedrijf dienst doet als risico-reserve.

Uitgangspunten en beoogd resultaat

Uit diverse onderzoeken wordt duidelijk dat Zwijndrecht een opgave heeft. In het raadsprogramma is de doelstelling geformuleerd door het woningaanbod een beter evenwicht te brengen in de sociaal-economische status van de gemeente. Zwijndrecht kent een groot bestand aan, met name kleine, sociale huurwoningen. Problematisch is dat ook een groot deel van de particuliere woningvoorraad in het gemiddelde tot lage segment zit en hierdoor een scheve verhouding tussen draagkrachtige en

minder draagkrachtige bewoners ontstaat. Dit scheve evenwicht leidt tot druk op de begroting en op de voorzieningen.

Met het raadsprogramma zet de raad in op een kwaliteitsslag in Zwijndrecht, waarbij het programma Spoorzone een van de speerpunten is. Met de Spoorzone-ontwikkeling gaat Zwijndrecht voor verdichting in het binnenstedelijk gebied, waarbij een kwaliteitsslag wordt gemaakt op de gebieden wonen en werken, leefomgeving, bereikbaarheid en de energiestrategie.

Programma Spoorzone is een gemeenschappelijk programma van Zwijndrecht, Provincie Zuid-Holland en Dordrecht. Het programma omvat in Zwijndrecht het centrumgebied en kan worden onderverdeeld in drie beoogde gebiedsontwikkelingen: Stationskwartier, Noord en Winkelcentrum Walburg. Vanaf 2020 wordt het programma aangeduid met de naam "DiZtrikt".

Ontwikkelingen

Zoals overeengekomen in de SOK met Woonkracht 10 zijn na een eerste oriënterende marktconsultatie de voorbereidingen gestart om een tender uit te schrijven voor de gebiedsontwikkeling Maasteras West als onderdeel van het Stationskwartier. Er is besloten tot een partnerselectie, hetgeen betekent dat in eerste aanleg een passende ontwikkelpartner gezocht wordt waarmee de plannen verder uitgewerkt kunnen worden. Na afronding van deze haalbaarheidsfase zal het onderhandelingsresultaat met de bijbehorende financiële ramingen (grondexploitaties) aan de raad worden voorgelegd ter besluitvorming.

Tevens is Zwijndrecht, in de lijn met de afspraken in de Verstedelijkingsalliantie, op 30 juni 2020 officieel deelnemer geworden van de woondeal-gemeenten. Deelname aan de woondeal kan helpen om eerder in aanmerking te komen voor steunmaatregelen van het rijk. In deze hoedanigheid hebben wij in juli 2020 een aanvraag gedaan in het kader van de woningbouwimpuls. Daarnaast proberen wij via regio Drechtsteden aanspraak te maken op subsidie in het kader van hoogwaardig openbaar vervoer.

Om de ontwikkeling als groen-levendig centrumgebied optimaal tot uitvoering te kunnen brengen, de leefbaarheid en draagvlak voor langzaam vervoer te vergroten zijn de doelstellingen ook meegenomen in de concepten van het nieuwe GVVP en parkeerbeleidsplan.

Plaatsing van maatschappelijke en commerciële voorzieningen zijn belangrijk voor levendigheid, aantrekkelijkheid en werkgelegenheid. Er wordt daarom onderzocht op welke wijze geschikte en complementaire "interactiemilieus" in de verschillende deelgebieden van DiZtrikt (Spoorzone, Noord en Walburg) kunnen worden ontwikkeld.

Financiën

Stationskwartier

Begin 2020 is een voorbereidingskrediet vastgesteld van € 0,9 miljoen als voorlopige dekking voor de voorbereidende werkzaamheden van de gebiedsontwikkeling Stationskwartier. Uitgangspunt hierbij is dat deze kosten uiteindelijk ten laste kunnen worden gebracht van de nog vast te stellen grondexploitaties. Vanuit het krediet worden (externe) onderzoeken bekostigd waaronder optimalisatie van de externe veiligheid, actualisatie van het programma van eisen voor de buitenruimte, uitwerking van de duurzaamheidsambities en de vertaling van de marktconsultatie voor de tender van de eerste plangebieden (uitwerking SOK met Woonkracht 10).

Op basis van de uitkomsten vindt een herziening plaats van de businesscase, die het (financieel) kader vormt voor de complete gebiedsontwikkeling Stationskwartier. De businesscase omvat de verschillende separaat vast te stellen grondexploitaties, alsmede de noodzakelijke investeringen in de hoofdinfrastructuur. In het kader van de besluitvorming met betrekking tot de samenwerkingsovereenkomst met Woonkracht10 is in 2019 voor het Stationskwartier een financieel basis-scenario uitgewerkt ('best guess') met een verwachte totaal negatief planresultaat van € -3,9 miljoen. Gezien het feit dat met de samenwerkingsovereenkomst nog geen onomkeerbaar besluit is genomen met betrekking tot onafwendbare tekorten van de gebiedsontwikkeling zijn vooralsnog geen voorzieningen gevormd voor het geraamde negatieve planresultaat.

Zodra specifieke ontwikkelingen zich in een meer concrete fase bevinden (zodra er bijvoorbeeld daadwerkelijk overeenkomsten worden gesloten met marktpartijen) worden de bijbehorende ramingen/grondexploitaties separaat aan uw Raad voorgelegd ter besluitvorming.

Noord en Walburg

De voorbereidende werkzaamheden voor de ontwikkeling van de plangebieden Walburg en Noord alsmede het onderzoek met betrekking tot de grote infrastructuur (A16 en spoor) worden vooralsnog gedekt binnen de beschikbare exploitatiebudgetten. In een volgende fase zal ook hier, wanneer de aard en omvang van de werkzaamheden hier aanleiding toe geeft, een voorbereidingskrediet aan de raad worden voorgelegd ter besluitvorming.

Voor de ontwikkelingen in Noord is begonnen met het verkennen van ontwikkellijnen, die verder uitgewerkt worden in een bestuursopdracht. En voor Walburg gaan wij werken aan een actualisatie van het ontwikkelkader voor Walburg uit 2012. Ook bij deze verkenningen geldt als algemeen uitgangspunt dat wij zoeken naar mogelijkheden om de deelgebieden zoveel als mogelijk kostenneutraal tot ontwikkelingen te brengen (i.e. kosten dienen te worden verhaald en/of betrokken in een gemeentelijke grondverkoop). Als dit uiteindelijk niet mogelijk blijkt, kan de Raad besluiten, tekorten op te vangen vanuit de gereserveerde middelen (€ 20 miljoen).

Begroting 2021 – 2024

FINANCIËLE BEGROTING

Financiële begroting

Dit deel van de begroting geeft inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente:

- Overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop
- Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting daarop

De bedragen in de tabellen zijn x € 1.000 tenzij anders aangegeven.

A. Overzicht van baten en lasten en de toelichting

Overzicht van baten en lasten

	Rekening 2019			Begroting 2020 na wijziging			Begroting 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Programma's</i>									
1 Wonen, bouwen en wooncarrière	-17.715	10.679	-7.036	-16.053	7.064	-8.989	-15.537	7.164	-8.373
2 Bestrijding van armoede	-29.598	16.680	-12.918	-30.645	17.014	-13.631	-28.800	17.746	-11.054
3 Welzijn en zorg	-37.658	2.747	-34.911	-39.498	2.730	-36.768	-42.625	2.526	-40.099
4 Veiligheid en leefomgeving	-30.614	16.686	-13.928	-33.709	17.942	-15.767	-31.785	16.385	-15.400
5 Dienstverlening en bestuur	-7.403	1.562	-5.841	-6.461	1.073	-5.388	-6.355	1.417	-4.938
6 Financiën	-937	266	-671	-796	316	-480	-290	315	25
<i>Subtotaal programma's</i>	<i>-123.925</i>	<i>48.617</i>	<i>-75.308</i>	<i>-127.162</i>	<i>46.139</i>	<i>-81.023</i>	<i>-125.392</i>	<i>45.553</i>	<i>-79.839</i>
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>									
Lokale heffingen	0	11.381	11.381	0	11.281	11.281	0	11.606	11.606
Algemene uitkering	0	72.651	72.651	0	74.463	74.463	0	78.636	78.636
Dividend	0	1.574	1.574	0	1.474	1.474	0	466	466
Saldo van de financieringsfunctie	-167	140	-27	-54	175	121	-201	178	-23
<i>Subtotaal algemene dekkingsmiddelen</i>	<i>-167</i>	<i>85.746</i>	<i>85.579</i>	<i>-54</i>	<i>87.393</i>	<i>87.339</i>	<i>-201</i>	<i>90.886</i>	<i>90.685</i>
<i>Overhead</i>	<i>-13.738</i>	<i>190</i>	<i>-13.548</i>	<i>-14.239</i>	<i>36</i>	<i>-14.203</i>	<i>-13.488</i>	<i>12</i>	<i>-13.476</i>
<i>Vennootschapsbelasting</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-10</i>	<i>0</i>	<i>-10</i>
Saldo van baten en lasten	-137.830	134.553	-3.277	-141.455	133.568	-7.887	-139.091	136.451	-2.640
<i>Mutaties reserves</i>									
1 Wonen, bouwen en wooncarrière	-22.436	22.073	-363	-3.931	4.468	537	-454	863	409
2 Bestrijding van armoede	-420	1.018	598	0	644	644	0	311	311
3 Welzijn en zorg	-574	2.020	1.446	0	1.222	1.222	0	658	658
4 Veiligheid en leefomgeving	-333	1.248	915	-98	1.502	1.404	-249	759	510
5 Dienstverlening en bestuur	0	0	0	0	8	8	0	0	0
6 Financiën	-520	150	-370	-279	0	-279	-321	0	-321
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overhead	-635	1.645	1.010	0	1.241	1.241	0	1.165	1.165
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal mutaties reserves</i>	<i>-24.918</i>	<i>28.154</i>	<i>3.236</i>	<i>-4.309</i>	<i>9.085</i>	<i>4.777</i>	<i>-1.024</i>	<i>3.756</i>	<i>2.732</i>
Geraamd resultaat	-162.748	162.707	-41	-145.764	142.653	-3.110	-140.115	140.207	92

Toelichting op de totstandkoming van het geraamd resultaat

In de zomer hebben we een stevige analyse gedaan van de cijfers en de mogelijkheden om te bezuinigen en om te buigen. Wat we zien is dat er een tekort ontstaat dat niet gedicht kan worden met conventioneel bezuinigen. Niet zonder sterk in te boeten op onze ambities en pijnlijke bezuinigingen die voorzieningen, onze maatschappelijke partners en onze inwoners sterk raken. Daarom hebben we ook een andere mogelijkheid in beeld gebracht: het kiezen voor een scherpere financiële strategie. Scherper aan de wind varen zonder onverantwoorde risico's te nemen. Die financiële strategie bestaat uit 4 onderdelen die we hierna verder zullen toelichten:

- Reguliere keuzes kadernota
- Aanpak Sociaal Domein
- Met meer durf maar realistisch begroten
- Inzet Eneco-middelen

De opgave in beeld

In de kaderbrief heeft u kunnen zien dat we op basis van wat toen bekend was reeds te maken hadden met een tekort van ruim € 1,6 miljoen in 2021, oplopend naar ruim € 2,7 miljoen in 2024.

Foto Kaderbrief 2021	2021	2022	2023	2024
Geraamd Resultaat (t/m BURAP-1):	494	493	884	1.140
<i>SDD</i>	-1.366	-1.796	-2.337	-2.670
<i>GRD</i>	-327	-327	-327	-327
<i>SOJ</i>	-1.948	-2.375	-2.184	-2.184
<i>Overige GR'en (OZHZ, VRZHZ, Drechtwerk)</i>	-40	-33	-79	-171
<i>Reguliere kostenstijgingen</i>	-PM	-PM	-PM	-PM
<i>Corona</i>	-PM	-PM	-PM	-PM
Ontwikkelingen uitgaven	-3.681	-4.531	-4.927	-5.352
<i>Meicirculaire</i>	1.567	1.978	1.593	1.449
<i>Septembecirculaire</i>	PM	PM	PM	PM
<i>Inzet Eneco-middelen</i>	PM	PM	PM	PM
<i>Regulier inkomstenstijgingen</i>	PM	PM	PM	PM
Ontwikkelingen inkomsten	1.567	1.978	1.593	1.449
Geraamd resultaat Kaderbrief 2021	-1.620	-2.060	-2.450	-2.763

Vervolgens zijn daarin de autonome ontwikkelingen verwerkt. Deze worden bepaald door externe factoren, zoals:

- De verkoop van de aandelen Eneco (wegvallen van het dividend van € 769.000, - per jaar)
- De uitkomsten van de septembecirculaire
- Bepaling van de huidige CAO, maar ook de hoogte van te betalen belastingen.

Van deze ontwikkelingen zijn de financiële consequenties meegenomen in de berekening van het geraamd resultaat. Wat betreft de septembecirculaire veroorzaken voornamelijk het schrappen van de opschalingskorting in (2020 en) 2021 en de reguliere bijstellingen op de aantallen in de gehanteerde maatstaven (aantal huishoudens en aantal bijstandsontvangers) voor de verschillen.

Dat leidt tot een tekort van bijna € 1,9 miljoen in 2021 oplopend naar € 3 miljoen in 2024.

Resultaat na verwerking autonome ontwikkelingen	2021	2022	2023	2024
Foto kaderbrief 2021	- 1.620	- 2.060	- 2.450	- 2.763
Autonome ontwikkelingen				
- Wegvallen Dividend Eneco	- 769	- 769	- 769	- 769
- Septembercirculaire	595	159	293	542
- Overige w.o. loonkosten, rijks-, waterschapsbelasting	- 104	- 236	- 19	- 11
Tussenstand	- 1.897	- 2.906	- 2.944	-3.001

Reguliere Keuzes van de kadernota

De afgelopen jaren is bij de Kadernota besloten tot indexeren van de inkomsten uit OZB, leges en huur en het niet indexeren van de uitgaven. In 2018 en 2019 is het budget voor subsidies, na dat jarenlang niet gedaan te hebben, incidenteel geïndexeerd. Deze keuze maken we nu ook.

Dat leidt afgerond tot een resterend tekort van € 1,8 miljoen in 2021 oplopend naar € 1,9 miljoen in 2024.

Aanpak Sociaal Domein

We ramen de begroting van de SDD en de GRD, zoals die door de Drechtraad is vastgesteld, voor ons aandeel. In de begroting van de SDD is bewust gekozen voor een lage meerjarige kostenontwikkeling (SDD) en in de begroting van de GRD is een taakstelling van € 5 miljoen opgenomen. Beide zijn scherp opgestelde begrotingen, hiervoor nemen we een risico op in het weerstandsvermogen.

Na de bekende informatie ten tijde van de Kaderbrief 2021 zijn aanvullende cijfers ontvangen inzake BUIG en WSW middelen in de periode 2022-2024. Deze zorgen ten opzichte van de Kaderbrief voor een licht voordeel. De uitgaven voor deze middelen zijn reeds opgenomen in de SDD-begroting.

In de begroting was een stelpost voor Welzijn en Zorg opgenomen. Deze taakstelling is echter voor de eerste twee jaren niet realistisch. We hebben de knoppen immers nog niet terug en kunnen dus niet of maar zeer beperkt sturen op de uitgaven in het Sociaal Domein. Daarom vervalt voor het eerste jaar de taakstelling geheel en voor het tweede jaar voor 50%. De financiële en beleidsmatige knoppen halen we met het transformatieplan weer naar Zwijndrecht waarna de taakstelling vanaf 2023 wel realistisch is door zelf te gaan sturen op de uitgaven.

In onze begroting hadden we al rekening gehouden met hogere lasten dan in de begroting van DG&J waren opgenomen.

Na verwerking van het voorgaande resteert een tekort van ruim € 1,6 miljoen in 2021 oplopend naar € 2,1 miljoen in 2024.

Met meer durf maar realistisch begroten

In deze begroting doen we een aantal zaken met meer durf, maar wel realistisch, bestaande uit een stelpost onderbesteding van de investeringsplanning, een bijstelling van die investeringsplanning en begroten op basis van structureel geraamd resultaat. Deze onderdelen worden hieronder nader toegelicht.

Investeringsplanning

Jaarlijks wordt bij de Kadernota aan de gehele organisatie gevraagd om hun meerjarenplanning voor investeringen te herzien. Soms moeten projecten eerder, soms wordt er geïndexeerd, maar vaker worden er geplande investeringen verder in de tijd verschoven. Deze bijgestelde investeringsplannen zijn de basis voor het vervolg.

Stelpost onderbesteding investeringsplanning

De bestaande stelpost Onderbesteding investeringsplanning 25% wordt gehandhaafd, de berekening is aangepast. Voorheen werd rekening gehouden met het doorschuiven van het niet uitgevoerde deel (onderbesteding) naar het volgende jaar. Gevolg: ieder jaar stijgt het totaal aan investeringen door het doorschuiven. Slecht voor de financiële kengetallen (meer schulden nodig om de investeringen te financieren) en in de praktijk niet realistisch.

Incidentele baten en lasten

Structurele baten en lasten zijn baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting zijn opgenomen. Incidentele baten en lasten betreffen posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken. Denk aan de incidentele uitgaven die gekoppeld zijn aan het raadsprogramma, bijvoorbeeld de taskforce gebiedsontwikkeling en het deltaplan armoede. Deze incidentele lasten hoeven we niet structureel te dekken in de begroting. Met het saldo incidentele baten en lasten corrigeren we hiervoor en bepalen we het structureel evenwicht.

Hierna resteert nog een structureel tekort van afgerond € 0,8 miljoen in 2021 oplopend naar € 1,35 miljoen in 2024.

Inzet Eneco middelen

De verkoopopbrengst van de Eneco aandelen bedraagt € 46 miljoen. Met de verkoop van de aandelen komt het jaarlijkse dividend van € 769.000 te vervallen. Het college heeft de volgende opties onderzocht om deze eenmalige verkoopopbrengst optimaal in te zetten in de gekozen financiële strategie (versterking weerstandsvermogen én financiële begrotingsruimte creëren).

1. Bestaande leningenportefeuille herstructureren
2. Een deel van de verkoopopbrengst storten in een aparte reserve waar kapitaallasten van bestaande boekwaarden mee worden gedekt.

Herstructureren bestaande lening portefeuille

De gemeente is in overleg getreden met de BNG en andere banken om tot aflossing van duurdere leningen te komen. Met als achterliggende gedachte daarbij dat dit leidt tot zowel het vervallen van rentelasten in de begroting én de versnelde mogelijkheid tot goedkopere herfinanciering zodra dat nodig is. De banken werken hier echter niet aan mee vanwege hun eigen balansposities. Wel heeft de bank de volgende optie aangedragen:

- Maximale herstructurering mogelijk tot circa de helft van de verkoopopbrengst, zijnde € 21 miljoen
- Niet in de vorm van aflossen, maar in de vorm van rente afkoop over de resterende looptijd
- Met betaling van een boete van € 2 miljoen.

Deze optie betekent concreet dat de helft van de verkoopopbrengst (€ 23 miljoen) aan de bank wordt betaald. De rente die de komende jaren betaald had moeten worden, wordt in één keer betaald. Het voordeel is in 2021 het hoogst en loopt af in de latere jaren. Het voordeel voor de exploitatie bedraagt in 2021 € 1,39 miljoen. Gemiddeld voordeel in de exploitatie over 20 jaar is € 584.000. Grootste nadeel van deze optie is de door de gemeente te betalen boete van € 2 miljoen. Daarnaast compenseert het gemiddeld voordeel over 20 jaar niet geheel het wegvallende dividend.

Kapitaaldekkingsreserve

Vanuit de totale verkoopopbrengst van € 46 miljoen wordt een bedrag van € 18,33 miljoen gereserveerd in een zogenaamde 'kapitaaldekkingsreserve'. In de komende jaren worden afschrijvingslasten van geselecteerde bestaande bezittingen gedekt uit deze reserve. Voor 2021 bedraagt het voordeel € 1,37 miljoen. In 2042 bedraagt het voordeel € 0,42 miljoen. Gemiddeld is in deze jaren het voordeel gelijk aan het wegvallende dividend van Eneco. Ten opzichte van de optie 'herstructureren' onderscheidt deze optie zich als volgt:

- Geen te betalen boete aan banken
- De huidige lening portefeuille blijft in stand, dat wil zeggen dat de komende jaren aflossen binnen de afgesproken voorwaarden plaatsvindt
- Gunstigere financiële positie doordat 'het geld binnenboord blijft', waardoor de scores op solvabiliteit, weerstandsratio en netto-schuldquote verbeteren
- Het gemiddelde voordeel over langere tijd, € 767.000, compenseert het wegvallende dividend
- De mogelijkheid bestaat om meer bestaande bezittingen en daarmee kapitaallasten te dekken uit deze reserve, dit ter overweging in het geheel van de financiële strategie én gewenste weerstandsvermogen

Deze constructie past binnen de wet- en regelgeving en heeft instemming van de toezichthouder. Belangrijke kanttekening bij de kapitaaldekkingsreserve is zodra de looptijd van de aan deze reserve gekoppelde bezittingen verstreken is en de reserve uitgeput is, er alternatieve dekking moet worden gezocht.

De afschrijvingslasten van de volgende bezittingen worden gedekt uit de reserve:

Type bezit	Af te schrijven bedrag	Gemiddelde resterende afschrijvingduur
Gemeentehuis en gemeentewerf	7.823.000	24
Sportvoorzieningen	5.996.000	17
Speelvoorzieningen	1.248.000	8
Tractie materieel	724.000	6
Diverse overige gebouwen (geen scholen)	2.537.000	22
	18.328.000	20

Het betreft allemaal bezittingen waarvan de investeringsperiode is afgerond.

Wij stellen voor om de kapitaaldekkingsreserve te vormen en daarmee de inzet van de Eneco middelen te optimaliseren. Waarbij de mogelijkheid naar de toekomst openblijft om leningen met boete af te lossen. Door te kiezen voor deze optie voorkomen we het betalen van een boete van € 2 miljoen.

Hierna resteert structureel een positief saldo van €573.000,- in 2021 en een negatief saldo van €382.000,- in 2022 aflopend naar een tekort van €149.000,-in 2024.

Nieuwe ontwikkelingen (na 22 september)

In oktober van dit jaar nog twee besluiten bij gekomen die van invloed zijn op het saldo:

- de Provincie beoordeelde de begroting van de DG&J als niet realistisch, hetgeen leidt tot een hogere deelnemersbijdrage;
- Veerplein hetgeen leidt tot een extra kostenpost van € 59.000,- in 2024.

Op basis hiervan resteert een positief saldo van € 370.000,- in 2021 en een negatief saldo van €551.000,- in 2022 aflopend naar €216.000,- negatief in 2024.

Ombuigingen

Voorstel van het college is om ons te richten op een begroting die sluitend is voor de jaren 2021 en 2022. Daarmee kan de huidige raad deze raadsperiode met een sluitende begroting afronden en dat geeft ook rust in de uitvoering. Daarnaast zijn er volgend jaar landelijke verkiezingen en gaan we ervan uit dat de nieuwe regering met structurele oplossingen komt voor de tekorten in het Sociaal Domein. Tegen die tijd zijn de effecten van de Coronacrisis veel scherper in beeld en met die ingrediënten moet het voor de nieuwe gemeenteraad mogelijk worden een nieuwe meerjarenbegroting op de stellen die sluitend is.

Hiermee is nog een kleine ombuiging noodzakelijk om 2022 structureel sluitend te krijgen. Die ombuigingen bestaan uit twee onderdelen die weinig maatschappelijke effecten hebben:

- Een structurele taakstelling op de organisatie van €200.000,-
- Het scherp maar realistisch begroten van de legesinkomsten: € 350.000 in 2021 en 2022, -

Dit resulteert in een begroting die in 2021 en 2022 structureel sluitend is. Het geheel is weergegeven in onderstaande tabel.

Resultaat na verwerking inzet Enecomiddelen	2021	2022	2023	2024
Foto kaderbrief 2021	- 1.620	- 2.060	- 2.450	- 2.763
Autonome ontwikkelingen				
- Wegvallen Dividend Eneco	- 769	- 769	- 769	- 769
- Septembercirculaire	595	159	293	542
- Overige w.o. loonkosten, rijks-, waterschapsbelasting	- 104	- 236	- 19	- 11
Subtotaal na verwerking autonome ontwikkelingen	- 1.897	- 2.906	- 2.944	- 3.001
Reguliere keuzes kadernota				
- OZB Stijging 1,8%	170	170	170	170
- Leges stijging 1,5%, precario 1,5%, begraven 3,0%	44	44	44	44
- Indexatie huurprijzen	19	19	19	19
- Indexeren subsidies met 1,5%	- 150	- 150	- 150	- 150
Subtotaal na verwerking reguliere keuzes kadernota	- 1.814	- 2.823	- 2.861	- 2.918
Sociaal Domein				
- Inkomsten BUIG/ Sociale Dienst	498	401	594	766
- Stelpost Welzijn-Zorg vervalt 1e jaar, 2e jaar helft	- 300	- 225	0	0
Subtotaal na verwerking Sociaal Domein	- 1.616	- 2.647	- 2.267	- 2.152
Met meer durf maar realistisch begroten				
- Berekeningswijziging onderbesteding investeringsplanning 25%	0	87	310	550
- Bijstellen investeringsplannen (IP)	- 14	336	453	258
- Saldo incidentele baten en lasten: na 8 oktober nog een incidentele post in 2021 toegevoegd	831	480	0	0
Subtotaal na verwerking met meer durf en realistisch begroten	- 800	- 1.744	- 1.504	- 1.344
Inzet Enecomiddelen				
- Verwerking vorming kapitaaldeckingsreserve	1.373	1.362	1.281	1.195
Eindstand na verwerking financiële strategie 22 sept	573	- 382	- 223	- 149
Ontwikkelingen na 22 sept				
- Oordeel Provincie begroting DG&J	- 203	- 169	- 8	- 8
- Veerplein	0	0	0	- 59
Resterende opgave	370	- 551	- 231	- 216
Ombuigingen				
- Taakstelling organisatie	200	200	200	200
- Scherper begroten leges	350	350	0	0
Definitieve eindstand na verwerking ontwikkelingen en ombuigingen	920	1	- 31	- 16

In de strategie is gestuurd op structurele sluitendheid van de begroting. De presentatie in het boekwerk laat de sluitendheid, conform BBV-regels, in twee tabellen zien:

- Tabel Baten en lasten op pag 111
- Tabel incidentele baten en lasten op pag 118 en 119.

Het structureel en reëel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verrekennen met de incidentele lasten en baten (zie vorige tabel). Het saldo dat overblijft moet positief zijn:

Presentatie van het begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten vóór bestemming	-2.643	-2.574	-1.068	-1.316
Toevoegingen aan de reserves	-1.024	-752	-765	-415
Onttrekkingen aan de reserves	3.756	3.326	1.801	1.715
Geraamd resultaat	89	0	-32	-16
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	831	1	1	0
Structureel begrotingssaldo – eerste twee jaar sluitend	920	1	-31	-16

Incidentele baten en lasten 2021-2024

In verband met de aanscherping van het financieel toezicht is in de begroting en de meerjarenraming het structureel en reëel evenwicht geïntroduceerd. Het BBV is aangepast, zodat de raad en financieel toezichthouder (provincie) kunnen vaststellen of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming.

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings-)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten.

De functie van het onderstaand overzicht is om te laten zien door welke incidentele baten en lasten het exploitatieresultaat is beïnvloed. Voor het begrip incidenteel kan gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaren voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om eenmalige zaken.

	2021	2022	2023	2024
BATEN				
Programma 1 Wonen, bouwen en Wooncarriere				
Winstneming Bakestein	407	360	350	
Verrekening met reserves				
Onttrekking aan reserves (exclusief structurele onttrekkingen)	1.865	1.445		
Totale incidentele baten	2.272	1.805	350	0
	2021	2022	2023	2024
LASTEN				
Programma 1 Wonen, bouwen en Wooncarriere				
Afboeken boekwaarde huidige zwembad		519		
Taskforce gebiedsontwikkeling (Raadsprogramma 2018-2022))	100	100		
Programma 2 - Bestrijding van armoede				
Deltaplan Armoede (Raadsprogramma 2018-2022)	500			
Economisch agenda-(Raadsprogramma 2018-2022)	125	125		
Programma 3 - Welzijn en Zorg				
Aanpak kindermishandeling intensivering (Raadsprogramma 2018-2022)	300			
Pilot Snijvlak	50			
Zorgmariniers (Raadsprogramma 2018-2022)	170			
Programma 4 - Veiligheid en Leefomgeving				
Energie-agenda 2017-2023	202	202		
Onderdeel 8 - Overhead				
Organisatieontwikkeling en uitvoeringskosten (Raadsprogramma 2018-2022)	1.000	500		
Verrekening met reserves				
Toevoegingen aan de reserves (exclusief structurele toevoegingen)	656	360	351	
Totale incidentele lasten	3.103	1.806	351	0
	2021	2022	2023	2024
Saldo incidentele baten en lasten (effect op jaarresultaat)	-831	-1	-1	0
- = nadelige beïnvloeding + = voordelige beïnvloeding				

Toelichtingen

Afboeken boekwaarde zwembad

Het huidige zwembad De Hoge Devel wordt vervanging door nieuwbouw. De op dit zwembad rustende boekwaarden dienen afgeboekt te worden en komen ten laste van algemene reserve.

Deltaplan Armoede

Dit betreft de incidentele budgetten die door de raad beschikbaar zijn gesteld om de armoede in Zwijndrecht structureel terug te dringen. Het is één van de pijlers van het Raadsprogramma 2018-2022.

Organisatieontwikkeling en uitvoeringskosten

Dit budget is beschikbaar gekomen om de organisatie voldoende (tijdelijke) capaciteit te geven om de doelen uit het raadsprogramma te verwezenlijken. Naast capaciteit, wordt met middelen voor de doorontwikkeling van de organisatie ook een slag gemaakt in een verdere kwaliteitsverbetering van het werk dat de gemeente doet.

Structureel begrotingssaldo 2021-2024

Het structureel en reëel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verrekennen met de incidentele lasten en baten (zie vorige tabel). Het saldo dat overblijft moet positief zijn:

Presentatie van het begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten vóór bestemming	-2.643	-2.574	-1.068	-1.316
Toevoegingen aan de reserves	-1.024	-752	-765	-415
Onttrekkingen aan de reserves	3.756	3.326	1.801	1.715
Geraamd resultaat	89	0	-32	-16
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	831	1	1	0
Structureel begrotingssaldo – eerste twee jaar sluitend	920	1	-31	-16

Zie ook pag 117.

Conclusie:

De eerste twee jaar (2021 en 2022) is de begroting ***structureel in evenwicht***.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Ingevolge het BBV (artikel 19) dient in de (meerjaren-)begroting een overzicht opgenomen te worden van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. In het onderstaand overzicht zijn de verrekeningen met reserves opgenomen die meerjarig (> 4 jaren) zijn.

Verrekening met reserve:	Omschrijving mutatie		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
LASTEN						
Programma 1 Wonen, bouwen en wooncarriere						
Weerstandsvermogen Exploitatie Grondbedr.	BTW-risico LOC		47	48	48	49
		Totaal Programma 1	47	48	48	49
Onderdeel Financien						
Taakmutaties algemene uitkering	storting in reserve (circulaires)		321	344	366	366
		Totaal Onderdeel Financien	321	344	366	366
		TOTALE LASTEN	368	392	414	415
BATEN						
Programma 1 Wonen, bouwen en wooncarriere						
Grote Projecten	dekking afschrijvingsl LOC		32	33	35	35
Grote Projecten	BTW-risico LOC		47	48	48	49
Onderwijshuisvesting	dekking kapitaallasten		124	123	122	121
Kapitaaldekking Afschrijvingen	dekking afschrijvingen		610	605	596	510
Kapitaaldekking Afschrijvingen	dekking afschrijvingen		163	159	158	158
		Totaal Programma 1	976	968	959	873
Programma 4 Veiligheid en leefomgeving						
Koninginneweg	dekking afschr lasten		23	23	23	23
		Totaal Programma 4	23	23	23	23
Onderdeel Overhead						
Grote Projecten	dekking afschr lasten gem huis		292	292	292	292
Kapitaaldekking Afschrijvingen	dekking afschrijvingen		600	598	527	527
		Totaal Onderdeel Overhead	892	890	819	819
		TOTALE BATEN	1.891	1.881	1.801	1.715

B. Uiteenzetting financiële positie en de toelichting

Geprognosticeerde begin- en eindbalans

De geprognosticeerde balans is een verplicht onderdeel van de begroting. Op basis van de geprognosticeerde balans worden de financiële kengetallen berekend (zie paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing in de beleidsbegroting).

Bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbalans	Realisatie		Begroting			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Activa						
<u>Vaste activa</u>						
(Im) materiële vaste activa	187.351	194.967	216.216	233.350	240.370	248.942
Financiële vaste activa	7.573	7.361	7.144	6.897	6.632	6.365
Totaal vaste activa	194.924	202.328	223.360	240.247	247.002	255.307
<u>Vlottende activa</u>						
Vorraden	3.543	2.961	1.714	1.081	10	0
Uitzettingen	21.195	21.614	21.195	21.195	21.195	21.195
Liquide middelen	446	1.063	0	0	0	0
Overlopende activa	4.472	4.472	4.472	4.472	4.472	4.472
Totaal vlottende activa	29.656	30.110	27.381	26.748	25.677	25.667
Totaal activa	224.580	232.438	250.741	266.995	272.679	280.974
Passiva						
<u>Vaste passiva</u>						
Reserves	43.743	84.712	78.869	76.384	75.347	74.015
Resultaat boekjaar	-39	-3.111	89	0	-32	-16
Voorzieningen	8.058	7.129	7.556	7.982	8.393	8.750
Vaste schuld	142.813	131.703	139.835	159.492	172.127	173.822
Totaal vaste passiva	194.575	220.433	226.349	243.858	255.835	256.571
<u>Vlottende passiva</u>						
Vlottende schuld	21.404	3.404	15.791	14.536	8.243	15.802
Overlopende passiva	8.601	8.601	8.601	8.601	8.601	8.601
Totaal vlottende passiva	30.005	12.005	24.392	23.137	16.844	24.403
Totaal passiva	224.580	232.438	250.741	266.995	272.679	280.974

De geprognosticeerde balans is opgesteld in overeenstemming met de grondslagen van de begroting. De geprognosticeerde balans wordt mede gebruikt voor het bepalen van het EMU-saldo en de financiële kengetallen.

De meest opvallende zaken in de geprognosticeerde balans zijn de stijgende materiële vaste activa (als gevolg van het investeringsplan), de stijgende schuldenpositie (als gevolg van het investeringsplan en de negatieve resultaten) en het dalende eigen vermogen. Dezelfde ontwikkelingen zien we ook in het EMU-saldo en in de financiële kengetallen terug komen.

EMU-saldo

In de Wet Hof wordt geregeld dat medeoverheden een gelijkwaardige inspanning moeten leveren in het kader van het respecteren van de Europese begrotingsdoelstellingen. De Europese begrotingsdoelstellingen betreffen:

- overheidstekort (EMU-saldo) maximaal 3% van het BBP
- EMU-schuld maximaal 60% van het BBP
- middellange termijn doelstelling voor het EMU-saldo is begrotingsevenwicht (EMU-saldo nihil).

Het Rijk en de medeoverheden hebben afgesproken om gebruik te maken van een beheersmodel voor het EMU-saldo voortvloeiend uit de Wet Hof. Er blijft sprake van een macronorm voor het EMU-saldo die niet onderverdeeld wordt in een micronorm per individuele overheid (er is wel een referentiewaarde per individuele overheid met een signaleringsfunctie). Als er sprake is van een (dreigende) overschrijding wordt in het bestuurlijk overleg besloten welke maatregelen moeten worden genomen om de overschrijding te voorkomen of in latere jaren goed te maken. Er is ruimte voor afspraken over een collectief verbeterpad. Als een meerjarige overschrijding van de vastgestelde norm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden dreigt heeft de Minister de mogelijkheid met behulp van het correctiemechanisme het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen, bijvoorbeeld door middel van het faseren van investeringen.

Onderstaand is een meerjarig overzicht van het EMU-saldo opgenomen.

Bedragen x € 1.000

EMU Saldo referentiewaarde	Begroting				
	2020	2021	2022	2023	2024
EMU-saldo volgens berekening	29.934	-22.218	-18.649	-6.607	-9.521
EMU-SALDO referentiewaarde	-4.646	-4.646	-4.646	-4.646	-4.646
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde	34.580				
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde		-17.572	-14.003	-1.961	-4.875

Bedragen x € 1.000

EMU Saldo		Begroting				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	<u>Mutaties financiële activa</u>					
1a.	(+) Financiële vaste activa	-212	-217	-247	-265	-267
1b.	(+) Uitzettingen	419	-419	0	0	0
1c.	(+) Liquide middelen	617	-1.063	0	0	0
1d.	(+) Overlopende activa	0	0	0	0	0
2.	<u>Mutaties financiële passiva</u>					
2a.	(-) Vaste schuld	-11.110	8.132	19.657	12.635	1.695
2b.	(-) Vlottende schuld	-18.000	12.387	-1.255	-6.293	7.559
2c.	(-) Overlopende passiva	0	0	0	0	0
3.	<u>Verwachte boekwinst</u>					
3a.	(-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		29.934	-22.218	-18.649	-6.607	-9.521

Het negatieve EMU-saldo wordt veroorzaakt door de stijgende schuldenpositie en de negatieve resultaten. Het EMU-saldo wordt minder negatief naar 2024 toe, dit komt voornamelijk door het dalende investeringsplan in die jaren.

Investeringsplan

We hebben het investeringsprogramma op grond van de bestendige gedragslijn opgesteld: alleen de autonome en onvermijdbare ontwikkelingen zijn in het programma verwerkt.

Het nieuwe gemeentelijke investeringsplan bevat daarom *alleen*:

- Faseringen in de tijd van alle reeds opgenomen investeringen. Dit betreft met name investeringen in de buitenruimte, riool en de scholen;
- Indexering riool- en reconstructiekredieten voor stijgende prijzen van aanneemprijzen reconstructie en riool. Dit is gebeurd op basis van gegevens Ingenieursbureau Drechtsteden (2,5% op jaarbasis);
- Indexering schoolkredieten op basis van de Vereniging Nederlandse Gemeenten bouwnorm per m2 voor schoolgebouwen 2020 (6,08%) ;
- Tussentijdse besluitvorming (zoals Veerplein).

Het investeringsprogramma bevat met nadruk geen nieuwe projecten, anders dan projecten die gefaseerd worden binnen de horizon van 2021-2024, zoals routinekredieten, scholen en infraprojecten. 2024 is de nieuwe jaarschijf in deze begroting 2021-2024. Met name in dat jaar staan er nu nieuwe projecten. Ook zijn er in deze begroting geen scope uitbreidingen op investeringen aangebracht.

De regelgeving schrijft voor dat de raad de kredieten op programmaniveau autoriseert. Hiertoe dient onderstaande tabel:

Investeringen per programma:	Begroting 2020 na wijziging	2021	2022	2023	2024
1 - Wonen, bouwen en wooncarrière	3.345	19.165	17.646	5.601	2.838
3 - Welzijn en zorg	119	-	-	-	-
4 - Veiligheid en leefomgeving	14.845	21.080	16.186	11.913	19.277
8 - Overhead	491	383	326	354	436
Totaal	18.800	40.628	34.158	17.868	22.551

Voor het inzicht van de raad hebben we de genoemde investeringen ingedeeld naar categorieën:

Investerings naar soort		2021	2022	2023	2024
Riolering		6.937	4.633	6.313	7.798
Zwembad		5.000	9.500	-	-
Gymzaal HOA		1.500	458	-	-
Scholen		10.191	7.239	5.601	2.838
Veerplein		4.637	4.825	-	-
Overig: reconstructies, spelen, sportvelden etc.		12.363	7.503	5.954	11.915
Totaal		40.628	34.158	17.868	22.551

Mutaties toegelicht

In het streven om de begroting leesbaarder te maken is niet de hele lijst met individuele investeringen in de Begroting 2021 opgenomen. De gegevens zijn beschikbaar.

Hieronder volgt het was-wordt overzicht:

Investerings-verloop:	2020 was	2020 wordt	2021 was	2021 wordt	2022 was	2022 wordt	2023 was	2023 wordt	2024 was	2024 wordt
Programma 1	4.537	3.345	10.483	19.165	6.263	17.646	2.175	5.601	-	2.838
Programma 3	63	119	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma 4	22.830	14.845	26.450	21.080	13.119	16.186	4.608	11.913	-	19.277
Programma 8	516	491	408	383	371	326	379	354	-	436
Totaal	27.946	18.800	37.341	40.628	19.753	34.158	7.162	17.868	-	22.551

Programma 1:

De jaarschijven voor 2021-2022 kennen een flink hoger investeringsvolume. Dit komt door het verwerken van het besluit om het huidige Zwembad te vervangen. Het betreft € 5 miljoen in 2021 en € 9,5 miljoen in 2022. Daarnaast valt de nieuwbouw Gymzaal HOA binnen dit programma en is die investering ook terug te zien.

Ook het gemeentelijk onderwijshuisvestingsprogramma is voor de eerste maal compleet herijkt. In de eerste plaats zijn de nieuwe (hogere) tarieven per m2 van de VNG gehanteerd voor de projecten. Die herijking heeft ook geleid tot het verschuiven van de nieuwbouw school Kim naar in ieder geval 2023 en verder. Daarnaast is gebleken dat de nieuwbouw van school Bron/Margriet binnen de planperiode moet worden opgepakt. Hiertoe is een totaalkrediet van € 4,7 miljoen toegevoegd aan de planning.

Tenslotte zijn een aantal vervangingen van sportvelden (zoals op Bakestein en de VV Heerjansdam) naar 2021 verschoven.

Programma 4:

Dit programma bevat met name het 'traditionele' IP infra: de reconstructies van wegen en het vervangen van riolering. Naast indexatie van de budgetten vanwege oplopende bouwkosten, is er gefaseerd. Ook zijn nieuwe investeringen die technisch noodzakelijk zijn in het meerjarenplan verwerkt. Deze komen voornamelijk terug in 2024. Dit betreft bijvoorbeeld het gebied Heerjansdam Noord, de Karekietstraat, de Karel Doormanstraat en de Verzetsheldenbuurt.

In het complete investeringsoverzicht kunt u ook teruglezen dat projecten die een groter gebied bestrijken (zoals Heer Oudelands Ambacht, Sterrenbuurt en Schildersbuurt) in stukken zijn opgedeeld (fases) om er voor te zorgen dat tijdig kan worden begonnen met afschrijven op de betreffende investeringen.

Voor een inhoudelijke toelichting over de voortgang en planning van lopende projecten wordt verwezen naar de voortgangsrapportages IP en de oriëntatie-avond(en) rondom het IP-infra.

Tenslotte zijn ook de IP's voor Openbare verlichting, Bruggen en kades- en beschoeiingen bijgewerkt.

Programma 8:

Dit programma bevat een aantal routine-investeringen voor huisvesting en tractiemateriaal gemeentewerf. De routinekredieten voor ICT zijn afgeraamd, als gevolg van de nieuwe spelregels in de nota Waarderen en Activeren.

Verloop van de reserves

Verloopoverzicht reserves 2020-2021

Reserves	Verloop 2020								Verloop 2021							
	Saldo begin 2020	Resultaat-bestemming 2019	Overige vermeer-deringen	Totale vermeer-deringen	Overige vermin-deringen	Verminderen-ten ter dekking van afschrijvingen	Totale vermin-deringen	Saldo eind 2020	Saldo begin 2021	Resultaat-bestemming 2020	Overige vermeer-deringen	Totale vermeer-deringen	Overige vermin-deringen	Verminderen-ten ter dekking van afschrijvingen	Totale vermin-deringen	Saldo eind 2021
Algemene reserves																
Algemene reserve	11.677	-39	25.810	25.771	5.433		5.433	32.015	32.015	-3.111		-3.111	1865		1.865	27.039
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf	1.712		330	330	1.151		1.151	891	891		47	47			0	938
Subtotaal Algemene reserves	13.389	-39	26.140	26.101	6.584	0	6.584	32.906	32.906	-3.111	47	-3.064	1.865	0	1.865	27.977
Bestemmingsreserves																
Reserve Gerealiseerde Winstpotentie Grondbedrijf	3.483		403	403	2.722		2.722	1.164	1.164		407	407			0	1.571
Reserve Grote Projecten	3.086		3.410	3.410	46	323	369	6.127	6.127			0	47	324	371	5.756
Reserve Uitvoeringsprogr.	20.000			0			0	20.000	20.000			0			0	20.000
Reserve dekking afschrijvingen	0		18.328	18.328			0	18.328	18.328			0		1.373	1.373	16.955
Reserve Taakmutaties algemene uitkering	1.036	462	279	741	31		31	1.746	1.746		321	321			0	2.067
Egalisatiereserve Reiniging	0			0	20		20	-20	-20		249	249			0	229
Reserve Huisvesting onderwijs	1.263			0	150		150	1.113	1.113			0	124		124	989
Reserve Organisatieveranderingen	99			0	9		9	90	90			0			0	90
Reserve Investeringsfonds	0		2.000	2.000			0	2.000	2.000			0			0	2.000
Reserve Inkomensondersteuning SDD	331			0			0	331	331			0			0	331
Reserve Koninginneweg	578			0			0	578	578			0		23	23	555
Reserve Generatiepact	175			0			0	175	175			0			0	175
Reserve Thuis in Zwijndrecht	304			0	129		129	175	175			0			0	175
Subtotaal Bestemmingsreserves	30.355	462	24.420	24.882	3.107	323	3.430	51.807	51.807	0	977	977	171	1.720	1.891	50.893
Totaal reserves	43.744	423	50.560	50.983	9.691	323	10.014	84.713	84.713	-3.111	1.024	-2.087	2.036	1.720	3.756	78.870

Verloopoverzicht reserves 2022-2024

	Verloop 2022				Verloop 2023				Verloop 2024			
	Saldo begin 2022	Totale vermeerderingen	Totale verminderingen	Saldo eind 2022	Saldo begin 2023	Totale vermeerderingen	Totale verminderingen	Saldo eind 2023	Saldo begin 2024	Totale vermeerderingen	Totale verminderingen	Saldo eind 2024
Algemene reserves												
Algemene reserve	27.039	89	1.445	25.683	25.683	0	0	25.683	25.683	-32	0	25.651
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf	938	48	0	986	986	48	0	1.034	1.034	49	0	1.083
Subtotaal Algemene reserves	27.977	137	1.445	26.669	26.669	48	0	26.717	26.717	17	0	26.734
Bestemmingsreserves												
Reserve Gerealiseerde Winstpotentie Grondbedrijf	1.571	360	0	1.931	1.931	350	0	2.281	2.281	0	0	2.281
Reserve Grote Projecten	5.756	0	373	5.383	5.383	0	375	5.008	5.008	0	377	4.631
Reserve Uitvoeringsprogr.	20.000	0	0	20.000	20.000	0	0	20.000	20.000	0	0	20.000
Reserve dekking afschrijvingen	16.955	0	1.362	15.593	15.593	0	1.281	14.312	14.312	0	1.195	13.117
Reserve Taakmutaties algemene uitkering	2.067	344	0	2.411	2.411	366	0	2.777	2.777	366	0	3.143
Egalisatiereserve Reiniging	229	0	0	229	229	0	0	229	229	0	0	229
Reserve Huisvesting onderwijs	989	0	123	866	866	0	122	744	744	0	121	623
Reserve Organisatieveranderingen	90	0	0	90	90	0	0	90	90	0	0	90
Reserve Investeringsfonds	2.000	0	0	2.000	2.000	0	0	2.000	2.000	0	0	2.000
Reserve Inkomensondersteuning SDD	331	0	0	331	331	0	0	331	331	0	0	331
Reserve Koninginneweg	555	0	23	532	532	0	23	509	509	0	23	486
Reserve Generatiepact	175	0	0	175	175	0	0	175	175	0	0	175
Reserve Thuis in Zwijndrecht	175	0	0	175	175	0	0	175	175	0	0	175
Subtotaal Bestemmingsreserves	50.893	704	1.881	49.716	49.716	716	1.801	48.631	48.631	366	1.716	47.281
Totaal reserves	78.870	841	3.326	76.385	76.385	764	1.801	75.348	75.348	383	1.716	74.015

Toelichting mutaties reserves

Hierna gaan wij nader in op de mutaties van de reserves.

Algemene reserve

Algemene reserve				
omschrijving mutaties	2021	2022	2023	2024
Resultaatbestemming 2020	-3.111			
Resultaatbestemming 2021		89		
Resultaatbestemming 2022			0	
Resultaatbestemming 2023				-32
Uitvoering raadsprogramma 2019-2022	-1.663	-392		
Nota VGZ-gezonde basis	-54	-54		
Dekking kosten algemene graven	-98			
Dekking kosten Pilot Snijvlak	-50			
Dekking resultaat 2022		-480		
Afboeken boekwaarde zwembad		-519		
Saldo mutaties	-4.976	-1.356	0	-32

- = vermindering reserve + = toevoeging aan de reserve

NB. Resultaatbestemming 2020 is op basis van de 1^e bestuursrapportage 2020.

Weerstandvermogen Grondbedrijf

De jaarlijkse toevoeging aan deze reserve betreft de dekking BTW-risico van LOC vanuit de reserve Grote Projecten (zie ook paragraaf Grondbeleid elders in deze begroting).

Gerealiseerde winstpotentie grondbedrijf

De jaarlijkse toevoeging aan deze reserve betreft de tussentijdse winstneming van het project Bakestein (zie ook paragraaf Grondbeleid elders in deze begroting).

Grote Projecten

De jaarlijkse onttrekkingen aan deze reserve betreffen onder andere de dekking afschrijvingslasten gemeentehuis en LOC.

Uitvoering raadsprogramma

Het doel van deze reserve is de dekking van een eventueel tekort op de ontwikkeling van de projecten in de Spoorzone en de ontwikkeling van Noordoevers tot een woningbouwlocatie, overeenkomstig de in het raadsprogramma opgenomen wens om tot ontwikkeling van deze locaties over te gaan.

Dekking afschrijvingen

De jaarlijkse onttrekkingen aan deze reserve betreffen de dekking van afschrijvingslasten van reeds afgeschreven activa.

Taakmutaties algemene uitkering

De jaarlijkse toevoeging aan deze reserve betreft de taakmutaties in de algemene uitkering, in afwachting van de beleidsmaatregelen die daarvoor zijn bestemd.

Reiniging

De verrekening met de reserve heeft betrekking op het positieve saldo van het product Reiniging dat wordt gestort in de reserve.

Huisvesting onderwijs

De jaarlijkse onttrekking aan deze reserve betreft de dekking van de kapitaallasten van een aantal investeringen in het onderwijs.

Organisatieveranderingen

De reserve is bedoeld om kosten in het kader van organisatieveranderingen, bijvoorbeeld outplacementtrajecten, op te vangen.

Investeringsfondsen

Een reserve voor het onderzoeken van de mogelijkheden van een investeringsfonds waarmee we kunnen (co)investeren in investeringen die veel maatschappelijk rendement kunnen opleveren.

Inkomensondersteuning SDD

De reserve is bedoeld om de (toekomstige) tekorten op het onderdeel inkomensondersteuning bij de SDD te dekken.

Koninginneweg

De jaarlijkse onttrekking aan deze reserve betreft de dekking van de afschrijvingslasten van de voorbereidingskosten van de investering in Koninginneweg.

Generatiepact

De reserve is bedoeld om de dekking van de kosten voortvloeiend uit de Generatiepact te dekken. Omdat er bij de jaarrekeningen fluctuaties kunnen optreden wordt deze reserve jaarlijks gemuteerd op basis van de daadwerkelijke realisaties; bij een overschot van het budget wordt het gestort en bij een tekort te onttrekken aan de reserve.

Thuis in Zwijndrecht

Het doel van deze reserve is om het vergroten van het financieel inzicht aangaande het beleids- en uitvoeringsplan integratie van vergunningshouders 2018 tot en met 2020.

Budgettaire effecten reserves en voorzieningen 2021-2024

Hieronder treft u tenslotte een overzicht aan met de budgettaire effecten voor de jaarlijkse exploitatiebegroting, veroorzaakt door de verrekeningen met de algemene- en bestemmingsreserves, alsmede de voorzieningen.

Budgettaire effecten reserves en voorzieningen Begroting 2021-2024 voor de exploitatie				
(bedragen x € 1.000)				
	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldi	89	0	-32	-16
<u>Verrekeningen met reserves:</u>				
Storting	-1.024	-752	-765	-415
Onttrekking	3.756	3.326	1.801	1.715
saldo verrekeningen met reserves	2.732	2.574	1.036	1.300
<u>Verrekeningen met voorzieningen:</u>				
Storting	-594	-568	-538	-470
Vrijval	0	0	0	0
Saldo verrekeningen met voorzieningen	-594	-568	-538	-470
NB. Exclusief rentebijschrijvingen op voorzieningen				
Totaal effect voor de begrotingssaldi	2.138	2.006	498	830
- = nadeel voor de exploitatie				

Verloop van de voorzieningen

Verloopoverzicht voorzieningen 2020-2021

Omschrijving voorziening	Ultimo 2019	Mutaties 2020				Ultimo 2020	Mutaties 2021				Ultimo 2021
		Vermeerderingen		Verminderingen			Vermeerderingen		Verminderingen		
		Toevoeging rente	Overige ver- meerderingen	Vrijval	Aanwending		Toevoeging rente	Overige ver- meerderingen	Vrijval	Aanwending	
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>											
Voorziening autarkisch gebouw	147				147	0					
Pensioen Wethouders	3.611	0	130	0	69	3.672	0	130	0	76	3.726
Subtotaal	3.758	0	130	0	69	3.672	0	130	0	76	3.726
<u>Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is</u>											
Riolering	3.213	0	0	0	0	3.213	0	464	0	0	3.677
Subtotaal	3.213	0	0	0	0	3.213	0	464	0	0	3.677
Totaal voorzieningen	6.971	0	130	0	69	6.885	0	594	0	76	7.403
<u>Voorzieningen grondbedrijf en dubieuze debiteuren</u>											
Stedelijke Ontwikkeling Grondbedrijf	7.491	150	0	1.753	0	5.888	126	0	1.629	0	4.385
Dubieuze Debiteuren Algemeen	21	0	0	0	0	21	0	0	0	0	21
Dubieuze Debiteuren Belastingen	274	0	114	0	0	388	0	122	0	0	510
Subtotaal	7.786	150	114	1.753	0	6.297	126	122	1.629	0	4.916
Totaal voorzieningen inclusief voorzieningen grondbedrijf en dubieuze debiteuren	14.757	150	244	1.753	69	13.182	126	716	1.629	76	12.319

N.B.:

- de voorziening Stedelijke Ontwikkeling Grondbedrijf wordt in de jaarstukken op twee plekken in de balans gepresenteerd. Voor de grondexploitaties waarvan de boekwaarde door de voorziening negatief is geworden wordt het bedrag onder nul, gepresenteerd onder de voorzieningen. Het restant wordt in mindering gebracht op het onderhanden werk. Voor de begroting kiezen we uit praktische overwegingen voor een samengevoegde presentatie;
- de voorzieningen inzake dubieuze debiteuren worden in de jaarstukken niet gepresenteerd onder de vaste passiva, maar in mindering gebracht op de overige vorderingen."

Verloopoverzicht voorzieningen 2022-2024

Omschrijving voorziening	Ultimo 2021	Mutaties 2022		Ultimo 2022	Mutaties 2023		Ultimo 2023	Mutaties 2024		Ultimo 2024
		Ver- meerderingen	Ver- minderingen		Ver- meerderingen	Ver- minderingen		Ver- meerderingen	Ver- minderingen	
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>										
Pensioen Wethouders	3.672	130	81	3.721	130	112	3.739	130	115	3.754
Subtotaal	3.672	130	81	3.721	130	112	3.739	130	115	3.754
<u>Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is</u>										
Riolering	3.213	438	0	3.651	409	0	4.060	341	0	4.401
Subtotaal	3.213	438	0	3.651	409	0	4.060	341	0	4.401
Totaal voorzieningen	6.885	568	81	7.372	539	112	7.799	471	115	8.155
<u>Voorzieningen grondbedrijf en dubieuze debiteuren</u>										
Stedelijke Ontwikkeling Grondbedrijf	5.888	129	442	5.575	122	0	5.697	125	0	5.822
Dubieuze Debiteuren Algemeen	21	0	0	21	0	0	21	0	0	21
Dubieuze Debiteuren Belastingen	388	122	0	510	122	0	632	122	0	754
Subtotaal	6.297	251	442	6.106	244	0	6.350	247	0	6.597
Totaal voorzieningen inclusief voorzieningen grondbedrijf en dubieuze debiteuren	13.182	819	523	13.478	783	112	14.149	718	115	14.752

N.B.:

- de voorziening Stedelijke Ontwikkeling Grondbedrijf wordt in de jaarstukken op twee plekken in de balans gepresenteerd. Voor de grondexploitaties waarvan de boekwaarde door de voorziening negatief is geworden wordt het bedrag onder nul, gepresenteerd onder de voorzieningen. Het restant wordt in mindering gebracht op het onderhanden werk. Voor de begroting kiezen we uit praktische overwegingen voor een samengevoegde presentatie;
- de voorzieningen inzake dubieuze debiteuren worden in de jaarstukken niet gepresenteerd onder de vaste passiva, maar in mindering gebracht op de overige vorderingen."

Bijlagen

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Programma/taakvelden	Begroting		
	Lasten	Baten	Saldo
<i>Programma 1 Wonen, bouwen en wooncarrière</i>			
0.10 Mutaties reserves	-454	863	408
1.2 Openbare orde en Veiligheid	-45	69	24
2.1 Verkeer en vervoer	-256	180	-77
2.2 Parkeren	-49	114	65
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	407	407
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-569	89	-479
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.455	25	-1.430
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-588	9	-579
5.2 Sportaccommodaties	-2.638	745	-1.894
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-84	73	-10
5.5 Cultureel erfgoed	-32	0	-32
5.6 Media	-11	47	36
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-442	23	-420
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.851	308	-1.543
8.1 Ruimtelijke Ordening	-1.842	141	-1.702
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-4.904	4.904	0
8.3 Wonen en bouwen	-773	32	-741
<i>Subtotaal programma 1 Wonen, bouwen en wooncarrière</i>	<i>-15.993</i>	<i>8.027</i>	<i>-7.966</i>
<i>Programma 2 Bestrijding van armoede</i>			
0.10 Mutaties reserves	0	311	311
3.1 Economische ontwikkeling	-404	0	-404
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-546	1.225	679
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-76	71	-4
6.3 Inkomensregelingen	-20.844	16.450	-4.393
6.4 Begeleide participatie	-4.422	0	-4.422
6.5 Arbeidsparticipatie	-2.491	0	-2.491
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-18	0	-18
<i>Subtotaal programma 2 Bestrijding van armoede</i>	<i>-28.800</i>	<i>18.058</i>	<i>-10.742</i>
<i>Programma 3 Welzijn en zorg</i>			
0.10 Mutaties reserves	0	658	658
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.896	1.706	-1.190
5.1 Sportbeleid en activering	-1.058	0	-1.058
5.2 Sportaccommodaties	-39	0	-39
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-106	0	-106
5.6 Media	-1.392	0	-1.392
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-103	0	-103
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-4.193	0	-4.193
6.2 Wijkteams	-5.800	0	-5.800
6.3 Inkomensregelingen	-46	0	-46
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-960	0	-960
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-10.205	0	-10.205
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-11.512	0	-11.512
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-172	820	648
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-1.564	0	-1.564
7.1 Volksgezondheid	-2.567	0	-2.567
8.3 Wonen en bouwen	-13	0	-13
<i>Subtotaal programma 3 Welzijn en zorg</i>	<i>-42.627</i>	<i>3.184</i>	<i>-39.443</i>

Programma/taakvelden	Begroting		
	Lasten	Baten	Saldo
<i>Programma 4 Veiligheid en leefomgeving</i>			
0.63 Parkeerbelasting	0	160	160
0.64 Belastingen overig	-151	203	52
0.8 Overige baten en lasten	-8	437	430
0.10 Mutaties reserves	-249	759	510
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-3.801	0	-3.801
1.2 Openbare orde en Veiligheid	-266	0	-266
2.1 Verkeer en vervoer	-7.729	420	-7.309
2.2 Parkeren	-250	0	-250
2.3 Recreatieve Havens	-6	5	-1
2.4 Economische Havens en waterwegen	-137	61	-76
2.5 Openbaar vervoer	-157	0	-157
5.4 Musea	-20	0	-20
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.413	93	-4.319
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-77	15	-62
6.3 Inkomensregelingen	-1.255	0	-1.255
7.2 Riolering	-4.693	6.661	1.968
7.3 Afval	-6.817	7.479	662
7.4 Milieubeheer	-1.186	0	-1.186
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-818	850	33
<i>Subtotaal programma 4 Veiligheid en leefomgeving</i>	<i>-32.032</i>	<i>17.143</i>	<i>-14.889</i>
<i>Programma 5 Dienstverlening en bestuur</i>			
0.1 Bestuur	-3.264	0	-3.264
0.2 Burgerzaken	-2.088	532	-1.556
0.63 Parkeerbelasting	0	53	53
1.2 Openbare orde en Veiligheid	-65	31	-34
2.2 Parkeren	-10	0	-10
6.2 Wijkteams	-4	0	-4
8.3 Wonen en bouwen	-924	801	-123
<i>Subtotaal programma 5 Dienstverlening en bestuur</i>	<i>-6.354</i>	<i>1.416</i>	<i>-4.938</i>
<i>Programma 6 Financiën</i>			
0.5 Treasury	-24	0	-24
0.61 OZB woningen	-108	0	-108
0.62 OZB- niet woningen	-350	0	-350
0.64 Belastingen overig	-477	0	-477
0.8 Overige baten en lasten	669	315	984
0.9 Vennootschapsbelasting	-10	0	-10
0.10 Mutaties reserves	-321	0	-321
<i>Subtotaal programma 6 Financiën</i>	<i>-622</i>	<i>315</i>	<i>-307</i>

Programma/taakvelden	Begroting		
	Lasten	Baten	Saldo
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>			
0.5 Treasury	-201	644	442
0.61 OZB woningen	0	5.205	5.205
0.62 OZB- niet woningen	0	5.042	5.042
0.64 Belastingen overig	0	1.359	1.359
0.7 Alg.uitk.overige uitk.Gemeentefonds	0	78.636	78.636
<i>Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen</i>	<i>-201</i>	<i>90.886</i>	<i>90.684</i>
<i>Overhead</i>			
0.4 Overhead	-13.488	12	-13.476
0.10 Mutaties reserves	0	1.165	1.165
<i>Subtotaal Overhead</i>	<i>-13.488</i>	<i>1.178</i>	<i>-12.311</i>
<i>Vennootschapsbelasting</i>			
0.9 Vennootschapsbelasting	0	0	0
<i>Subtotaal Vennootschapsbelasting</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal	-140.117	140.206	89

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

